

”Et eller andet sted er det jo en alternativ straf, til det man har gjort. Men det skal ses i lyset af, at det er en hjælp.”

En kvalitativ analyse af socialpædagogers oplevelse af ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde på en sikret institution.

Christine Kjær Lagoni (20141695)

Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet,
København

November, 2016

Vejleder: Inge Bryderup

Tegn: 238.033

TAK

Jeg vil gerne benytte muligheden til at takke de fire involverede socialpædagogerne, der har indvilliget i at deltage i undersøgelsen. Deres deltagelse har skabt en mulighed for at få et indblik i det socialpædagogiske arbejde med unge idømt en ungdomssanktion.

Jeg vil også desuden takke min vejleder Inge Bryderup for god og konstruktiv sparring og vejledning i mit specialeforløb.

Abstract

The purpose of this thesis is to clarify the social workers' experiences with the social pedagogical work in a secured institution for young offenders sentenced a youth sanction. The basis in this connection is four social workers, who are all employed at the secured institution Kompasset in North Jutland and their work with the young offenders in the first phase of the youth sanction.

The youth sanction has been criticized for being a combination of sanction and treatment, and existing investigations have presented a number of issues with this combination. In this connection it seems interesting to start with the persons, who perform the social pedagogical work and how they experience working in this tense environment. Given that the aim is to investigate the social workers' experiences working in this tense environment, it is also interesting to investigate how they experience to which extent the punishing elements influence the social pedagogical work.

The first part of the analysis will thereby present the experiences and descriptions of the social workers, which have been investigated based on semi-structured research interviews. In the descriptions it is expressed, that the social workers experience this double role in their work, being part of a punishment, but also that it helps them further in their social pedagogical work. They also emphasize in their description a number of positive elements in the framework, among others the imprisonment and the strict framework.

In order to analyze the experiences of the social workers, Erving Goffman's theory on total institutions is applied as well the Howard S. Becker's theory on condemnation and Alex Honneth's theory on recognition. Goffman is used for an analysis of whether the institution Kompasset can be regarded as a total institution and whether the description of the social workers may be related to the framework of a total institution. Becker is applied to describe how the youth sanction in itself can be condemning, but at the same time it is also applied to create an understanding of the social workers' experiences and intentions with regards to the social pedagogical work. It is also described how the social workers' experience, that the youth sanction and the social pedagogical work do not aim at condemning the young offenders as deviants. In this connection Honneth is applied for an understanding of the social workers' approach to the young offenders, and the social workers' experience of the social pedagogical work is analyzed, as well as how they describe, that they aim at creating an appreciative approach to the young offenders.

Based on a qualitative analysis this thesis aims at creating an understanding of the social workers' experience of the youth sanction and the social pedagogical work in a secured institution

KAPITEL 1	6
1.1 INDLEDNING	7
1.2 PROBLEMFELT	8
1.3 UNGDOMSSANKTIONEN	10
1.3.1 GÆLDENDE LOVGIVNING FOR UNGDOMSSANKTIONEN	10
1.3.2 UNGDOMSSANKTIONENS FASER	10
1.4 EKSISTERENDE FORSKNING	12
1.4.1 EVALUERING AF UNGDOMSSANKTIONENS EFFEKT	12
1.4.2 EVALUERING AF UNGDOMSSANKTIONENS PRAKSIS OG RAMMER	13
1.4.3 ANDRE KVALITATIVE UNDERSØGELSER	14
1.4.4 YOUTH BEHIND BARS	16
1.4.3 OPSAMLING	17
1.5 PROBLEMSTILLING	18
1.6 PROBLEMFORMULERING	19
1.6.2 ARBEJDSSPØRGSMÅL	19
1.6.3 UDDYBNING AF PROBLEMFORMULERING OG ARBEJDSSPØRGSMÅL	19
1.7 AFGRÆNSNING	20
1.8 PROJEKTDESIGN	21
1.9 KAPITELGENNEMGANG	22
KAPITEL 2	23
2.1 FÆNOMENOLOGI	24
2.2 HERMENEUTIK	25
2.2.1 DEN FILOSOFISKE HERMENEUTIK OG DEN HERMENEUTISKE CIRKEL	25
2.2.2 EGNE FORFORSTÅELSER	26
2.3 KOBLING AF FÆNOMENOLIGI OG HERMENEUTIK	28
2.4 SLUTNINGSFORM	28
KAPITEL 3	30
3.1 DEN FORSTÅENDE FORSKNINGSTYPE	31
3.2 PRÆSENTATION AF EMPIRI	32
3.2.1 PRÆSENTATION AF INSTITUTIONEN KOMPASSET	32
3.2.2 PRÆSENTATION AF INFORMANTER	33
3.3 SEMISTRUKTURERET FORSKNINGSINTERVIEW	34

3.3.1 INTERVIEWERENS ROLLE	35
3.3.2 INTERVIEWET	35
3.3.3 INTERVIEWGUIDEN	36
3.3.4 TRANSKRIBERING	36
3.4 ANALYSESTRATEGI OG KODNING	36
3.4.1 SELVFORSTÅELSE OG KODNING	37
3.4.2 KRITISK COMMONSENSE FORSTÅELSE	38
3.4.3 DEN TEORETISK FORSTÅELSE	38
3.5 KVALITETSVURDERING	39
<u>KAPITEL 4</u>	<u>41</u>
4.1 ERVING GOFFMAN	42
4.1.1 TOTALE INSTITUTIONER	42
4.2 HOWARD S. BECKER	44
4.2.1 STEMPLINGSTEORI	45
4.3 AXEL HONNETH	47
4.3.1 ANKERKENDELSESFÆRERNE	48
<u>KAPITEL 5</u>	<u>50</u>
5.1 ANALYSENS OPBYGNING	51
5.2 ANALYSEDEL 1 - SELVFORSTÅELSE	52
5.2.1 BESKRIVELSE AF UNFDMSSANKTIONEN	52
5.2.1.1 DE TO BEN	52
5.2.1.2 DET FRISÆTTENDE HEGN	57
5.2.2 DELKONKLUSION	60
5.2.3 BESKRIVELSE AF DET SOCIALPÆDAGOGISKE ARBEJDE	62
5.2.3.1 ANERKENDELSE	62
5.2.3.2 PROFESSIONALISME	66
5.2.3.3 INDDRAGELSE OG VIRKELIGHEDSKORRIGERING	67
5.2.4 DELKONKLUSION	69
5.3 ANALYSEDEL 2 - TEORETISK FORSTÅELSE	70
5.3.1 DEN TOTALE INSTITUTION	70
5.3.1.1 KOMPASSET SOM EN TOTAL INSTITUTION	71
5.3.1.2 KRÆNKELSER	73
5.3.1.3 FORSKELLIGE PERSPEKTIVER PÅ DE SAMME FÆNOMENER	81

5.3.2 DELKONKLUSION	83
5.3.3 EN DEL AF STEMLINGSPROCESSEN	85
5.3.3.1 UNGDOMSSANKTIONENS STEMLING	85
5.3.3.2 STEMLING I DET SOCIALPÆDAGOISKE ARBEJDE	87
5.3.4 DEN SOCIALPÆDAGOISKE TILGANG SOM AFSTEMPLENDE	89
5.3.4.1 SOCIALPÆDAGOGIKKENS BETYDNING FOR UNGDOMSSANKTIONEN	89
5.3.4.2 EN ANERKENDENDE SOCIALPÆDAGOGIK	91
5.3.5 DELKONKLUSION	96
KAPITEL 6	97
<hr/>	
6.1 DISKUSSION	98
6.1.1 OPFØLGNING AF FORFORSTÅELSER	98
6.1.2 DISKUSSION AF DE EMPIRISKE FUND	100
KAPITEL 7	103
<hr/>	
7.1 KONKLUSION	104
7.1.1 PARADOKSET I DET SOCIALPÆDAGOGISKE ARBEJDE	104
7.1.2 RAMMERNE ER POSITIVE OG FRISÆTTENDE	105
7.1.3 UNGDOMSSANKTIONEN SOM STEMLENDE OG AFSTEMPLENDE	106
7.2 PERSPEKTIVERING	108
8. LITTERATURLISTE	110
<hr/>	
BILAG	112
BILAG 1: INTERVIEWGUIDES	112
BILAG 2: MENINGSKONDENSERING	112
BILAG 3: INTERVIEW INFORMANT 1	112
BILAG 4: INTERVIEW INFORMANT 2	112
BILAG 5: INTERVIEW INFORMANT 3	112
BILAG 6: INTERVIEW INFORMANT 4	112

KAPITEL 1

OPGAVENS GENSTANDSFELT

I dette kapitel vil opgavens genstandsfelt præsenteres. Først vil indledning og problemfeltet indkredse specialets overordnede genstandsfelt. Dernæst vil ungdomssanktionen beskrives herunder den gældende lovgivning samt ungdomssanktionens opbygning. Følgende vil eksisterende forskning præsenteres, herunder forskning, som bidrager til viden om genstandsfeltet samt præciserer, hvor netop dette speciale placerer sig. Disse afsnit vil tilsammen indkredse specialets problemstilling samt problemformulering.

1.1 INDLEDNING

Gennem tiden har udsatte børn og unge været genstand for stor politisk opmærksomhed og fokus. Der kan især i den retspolitiske og socialpolitiske udvikling ses en voksende opmærksomhed for de unge udadreagerende børn og unge. Det er de udadreagerende børn og unge, som med deres opførsel bryder med normer og regler og dermed er til gene for deres omgivelser og det resterende samfund. Dette kommer til udtryk i en lang række skærpelser i lovgivningen og et forøget fokus på målgruppen de seneste årtier, hvor særligt straf, kontrakter og sanktioner har fundet indpas i det sociale arbejde med denne målgruppe (Ottosen et al, 2010:119).

Et af de skærpede tiltag er ungdomssanktionen, som blev vedtaget i juli 2001. I oktober 2000 nedsatte regeringen en ekspertgruppe, der skulle vurdere indsatsen over for kriminelle unge. Grunden til at regeringen fandt dette nødvendigt var, at børn og unge i stigende omfang begik alvorlig personfarlig kriminalitet. Ekspertgruppen beskriver indledningsvis i rapporten følgende baggrunden for ungdomssanktionen:

”I den senere tid har vi set en udvikling, hvor børn og unge i stigende grad begår alvorlig personfarlig kriminalitet, herunder gaderøverier og gruppevoldtægt. Denne udvikling rejser spørgsmålet om, hvorvidt reaktionsmulighederne over for den hårdeste kerne af socialt belastede og utilpassede unge kriminelle er tilstrækkeligt effektive. Det gælder både i forhold til unge kriminelle af dansk og af udenlandsk herkomst. Og det gælder både i forhold til unge over og under den kriminelle lavalder” (Ekspertgruppen, 2001:6).

Regeringen ønskede en indsats, der kunne dække en række forskellige parametre i forhold til håndtering af unge kriminelle. Indsatsen skulle blandt andet være tidligt i forløbet, så den unge ikke blev låst fast i en kriminel løbebane. Endvidere fremhævede regeringen, at de ønskede en indsats, som skulle kunne fungere som en konsekvent og kontant reaktion på den begåede kriminalitet, men samtidig også en indsats, der gav grundlag for en målrettet socialpædagogisk indsats. Regeringen ønskede på baggrund af ovenstående parametre, at ekspertgruppen overvejede en udformning af en særlig ungdomssanktion, som netop ville rumme disse elementer. Denne ungdomssanktion skulle have til formål at kunne anvendes af anklagemyndigheden og domstolene som led i det almindelige strafferetslige system, men samtidig også af de sociale myndigheder som et led i indsatsen over for de udsatte unge (Ibid:6f). På baggrund af dette fremlagde ekspertgruppen ungdomssanktionen, som blev beskrevet således:

”En dom til længerevarende socialpædagogisk behandling, hvori der indgår et element af fastholdelse. Målgruppen er unge mellem 15 og 18 år, der har begået alvorlig kriminalitet, og som samtidig har et massivt socialpædagogisk behandlingsbehov” (Ibid:11).

Det bliver beskrevet, hvordan ekspertgruppen ønskede en særlig foranstaltning, der gjorde det muligt at straffe, herunder fastholdelse, og socialpædagogisk behandling kunne gå hånd i hånd.

I følgende afsnit vil det præsenteres, hvordan kobling af straf og socialpædagogiske behandling har skabt diskussion og hvordan der, på de sikrede institutioner, hersker forvirring om, hvorvidt ungdomssanktionen egentlig er en socialpædagogisk behandling eller en straf.

1.2 PROBLEMFELT

Ovenstående beskrivelse af ungdomssanktionen, hvor der ønskes en kobling af straf og behandling, er særligt det, der har fået mange kritikere op af stolene. Dette tiltag menes, af kritikere, at kunne minde om ungdomsfængslet, der blev afskaffet i 1973. Det gamle ungdomsfængsel byggede også på troen om, at straf og behandling skulle sammenfattes, men blev mødt med hård kritik og hermed nedlagt igen (Storgaard, 2007:334). Koblingen af straf og behandling beskrives blandt andet således af lektor lic. jur. Anette Storgaard:

”Ungdomssanktionen kan bedst betegnes som en straf i behandlingsklæder. Den tilstræbte balancegang mellem straf og behandling forekommer lige så udfordrende som at gå på line med bind for øjnene. Det ville have været klogere og mere værdigt for retssamfundet, om man tilbød den rette hjælp og støtte, herunder om nødvendigt i institutionsregi, til alle med behov for det – uden at de skulle kvalificere sig gennem kriminalitet” (Ibid:335).

Hun forholder sig kritisk til ungdomssanktionen, som hun beskriver som værende en straf i forklædning. Hun lægger endvidere vægt på, at behandling, hjælp og støtte kvalificeres gennem kriminalitet. Denne kritik rejser også spørgsmålet, om det egentlig er en straf eller et tilbud for den unge, når de bliver idømt en ungdomssanktion. Forstander på den lukkede institution Knoglen udtaler, i SFI rapporten *”Ungdomssanktionen på vej”*, at der hersker meget forvirring om, hvorvidt ungdomssanktionen er et tilbud eller en straf. Han udtaler således: *”Ingen kan finde ud af det; de unge tror de afsoner, og nogle gange tror personalet det også”* (Thomsen et al, 2003:21). Det fremgår endvidere i SFI rapporten, at det socialpædagogiske arbejde og den behandlende indsats til tider kan blive hæmmet af en tankegang om, at de unge afsoner en straf frem for tanken om, at de unge skal have socialpædagogisk behandling. Spørgsmålet om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt og effektivt at idømme

unge socialpædagogisk behandling, opstår også i denne sammenhæng, herunder om socialpædagogisk behandling kan foregå i lukket regi (Ibid.).

Der hersker dog ingen tvivl om, at den socialpædagogiske behandling er en vigtig del af arbejdet med målgruppen på de sikrede institutioner. Danske regioner skriver følgende om den socialpædagogiske indsats over for kriminelle børn og unge på de lukke institutioner:

”Selvom de sikrede institutioner er den del af et sanktionsystem over for børn og unge, er den socialpædagogiske indsats en central del af arbejdet på institutionerne. Da Danmark i 1991 tiltrådte FN’s børnekonvention forpligtede vi os på at bygge indsatsen på rehabilitering i stedet for straf. Børn og unge på de sikrede institutioner har ofte alvorlige sociale, personlige eller måske psykiske problemer, og deres adfærd kan bedst beskrives som yderst udfordrende for deres omgivelser. Derfor er den pædagogiske praksis på de sikrede institutioner en vigtig del af opholdet” (Danske regioner, 2011:5).

Det fremgår i beskrivelsen af ungdomssanktionen, at det er en kobling af et strafferetligssystem og et behandlingssystem, hvor straf og socialpædagogisk behandling går hånd i hånd. Det bliver i ovenstående citat dog også fremhævet, at den socialpædagogiske indsats er en central del af ungdomssanktionen.

I dette speciale vil der tages udgangspunkt i socialpædagoger, der arbejder på en sikret institution, og som udfører denne socialpædagogiske behandling i ungdomssanktionen. Det findes interessant, hvordan disse socialpædagoger oplever at arbejde i balancen mellem straf og behandling, og hvordan de forholder sig til den dobbeltrolle, som kan opstå i arbejdet på de sikrede institutioner med denne målgruppe. Herunder hvordan de oplever, hvilken betydning de straffende elementer har for det socialpædagogiske arbejde.

1.3 UNGDOMSSANKTIONEN

I og med der tages udgangspunkt i socialpædagogernes oplevelse af det socialpædagogiske arbejde og ungdomssanktionen synes det relevant, at denne sanktion indledningsvis præsenteres, herunder den gældende lovgivning samt de tre faser i ungdomssanktionen.

1.3.1 GÆLDENDE LOVGIVNING FOR UNGDOMSSANKTIONEN

Ekspertgruppens rapport blev grundlaget for lovforslaget, der blev vedtaget i 2001. Ungdomssanktionens retlige grundlag er straffeloven § 74a:

”§ 74a. Hvis en person, der på gerningstidspunktet ikke var fyldt 18 år, har begået grovere personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, kan retten bestemme, at den pågældende skal undergive sig en struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling af to års varighed, hvis det må anses for formålstjenligt for at forebygge yderligere lovovertrædelser.” (Retsinformation, 2016).

I forbindelse med den gældende lov er der opstillet fire kriterier, der afgrænser den personkreds, som ungdomssanktionen kan anvendes overfor (Ekspertgruppen, 2001:123). Det første kriterium er et alderskriterium, som afgør, at ungdomssanktionen kan idømmes unge mellem 15 og 17 år (Ibid.) Det andet kriterium knytter sig til den unges sociale profil. Den unge skal kendetegnes ved at have markante tilpasningsproblemer og manglende evne til at indgå i sociale relationer samt skabe normale sociale relationer, som ofte medfører uhensigtsmæssige og grænseoverskridende adfærd (Ibid:124). Det tredje kriterium benævnes som kriminalitetskravet. Det er herunder hensigten, at ungdomssanktionen skal anvendes over for unge, der har begået grov personfarlig kriminalitet. Endvidere kan den anvendes ved anden alvorlig kriminalitet herunder berigelseskriminalitet, brugstyverier eller hærværk. I dette tilfælde vurderes grovheden af kriminalitet jf. Straffelovens § 80 stk. 2. (Ibid.). Det sidste og fjerde kriterium er strafkravet. Dette indikerer, at ungdomssanktionen bør anvendes i sager, hvor domstolen ville idømme en ubetinget fængselsstraf i intervallet 30 dage og op til 1,5 år. Dette udelukker dog ikke, at den unge, der idømmes en længere ubetinget dom, kan idømmes ungdomssanktionen. Dette kan anvendes, hvis det anses som mere formålstjenestelig end almindelig straf (Ibid.).

1.3.2 UNGDOMSSANKTIONENS FASER

Den overordnede tidsramme for ungdomssanktion er to år. Disse to år opdeles i tre faser, som har hvert sit formål i processen (Ekspertgruppen, 2001:125). I den første og indledende fase anbringes den unge på en sikret institution. Dette er en institution, hvor det er tilladt at døre og vinduer er konstant

aflåste. Formålet med denne fase er overordnet igangsættelse af den socialpædagogiske behandling samt at skabe grundlaget for den videre socialpædagogiske behandling i form af en individuel handeplan og udredning. Opholdets varighed bør være to måneder, men der er dog mulighed for både at forkorte eller forlænge, hvis det vurderes, at der er behov for dette (Ibid:126).

Den anden fase er en åben institution/egnet opholdssted, som vurderes relevant for den unge. Varigheden på dette ophold bør være 12 måneder (Ibid.). Den afsluttede fase er udslusningsfasen, som foregår i et åbent ambulant regi, hvor der føres tilsyn med den unge af de sociale myndigheder. Dette forløb vil normalt vare 10 måneder, hvis tidsrammen for de to ovenstående faser er overholdt (Ibid:127). Både i fase 2 og 3 er der mulighed for at føre den unge tilbage til sikret institution, hvis det vurderes, at den unge ikke kan håndtere friheden. Dette kan gøres, hvis den unge fx begår ny kriminalitet. Ligeledes er det muligt, i fase 3, at genanbringe den unge på en åben institution, hvis det vurderes, at der er behov for yderligere socialpædagogisk behandling. Dog er der jf. Straffeloven § 74a stk. 2 lavet en længstetid for unges ophold på sikrede institutioner og åbne institutioner. Denne må ikke overskide halvandet år. Er der behov for endnu en anbringelse, må dette ske ud fra servicelovens bestemmelser (Ibid.).

I dette speciale tages der udgangspunkt i ungdomssanktionens fase 1, hvor den socialpædagogiske behandling foregår på en sikret afdeling.

I ovenstående afsnit er specialets overordnede genstandsfelt hermed blevet præsenteret. I følgende afsnit vil dele af den eksisterende forskning præsenteres, som bidrager til viden om dette genstandsfelt samt indkredser, hvordan dette speciale placerer sig i forhold til den eksisterende viden og forskning.

1.4 EKSISTERENDE FORSKNING

Formålet med præsentationen af den eksisterende forskning er at sammenfatte relevante undersøgelser, som bidrager med viden om ungdomssanktionen og herunder også det socialpædagogiske arbejde. Indledningsvis præsenteres evalueringer af ungdomssanktionens effekt foretaget af Justitsministeriets Forskningskontor. Dernæst præsenteres en undersøgelse der evaluerer ungdomssanktionens praksis og rammer. Efterfølgende vil der præsenteres en række undersøgelser af ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde foretaget på baggrund af kvalitative interviews med de unge samt involverede fagpersoner. Afslutningsvis vil Tea Bengtssons ph.d. afhandling ”*Youth behind bars*” omhandlede unges hverdag på de sikrede institutioner præsenteres.

1.4.1 EVALUERING AF UNGDOMSSANKTIONENS EFFEKT

Den første undersøgelse, der præsenteres, er en evaluering af ungdomssanktionen før og efter der blev foretaget nogle ændringer i serviceloven. Der er siden vedtagelsen af ungdomssanktionen blevet foretaget flere procesevalueringer og effektevalueringer. Disse evalueringer har vist en række problemer herunder blandt andet problematikker i implementeringen af ungdomssanktionen. På baggrund af disse problematikker nedsatte Socialministeriet i 2005 en ekspertgruppe, som skulle vurdere, hvordan der kunne skabes bedre sammenhæng mellem ungdomssanktionens tre faser, og hvordan det socialpædagogiske arbejde samt samarbejdet mellem de involverede parter kunne forbedres. I forlængelse af denne evaluering vedtog Folketinget i 2007 en ændring i Serviceloven, der indebar, at der skulle tilknyttes en koordinator, som skulle sikre sammenhæng i sanktionsforløbet. Endvidere blev det besluttet, at der skulle indføres et dokumentationssystem, så effekten af ungdomssanktionen kunne måles (Jørgensen et al, 2015: 91).

I 2009 blev der af Justitsministeriet forskningskontor foretaget en effektevaluering af ungdomssanktionen. Effekten af ungdomssanktionen blev sammenholdt med effekten af ubetinget frihedsstraf. Dette blev evalueret, da ungdomssanktionen forventes at stå som alternativ til den ubetingede dom (Clausen & Kyvsgaard, 2009). En af konklusionerne på denne undersøgelse blev, at det er tvivlsomt, om ungdomssanktionen har en bedre effekt, hvis der ses på den kriminalitetspræventive effekt. Idet denne evaluering fra 2009 kun omfattede unge, der havde afviklet deres dom inden ændringerne i Serviceloven blev vedtaget, gennemførte Justitsministeriet endnu en effektevaluering i 2013, som vedrørte de unge, som havde afviklet en ungdomssanktion efter denne lovændring (Pedersen, 2013). En af undersøgelsens resultater var, at styrkelsen af ungdomssanktionen ikke påvirker sandsynligheden for, at unge begår kriminalitet efter afsoning, men at sanktionen har

positiv effekt på sandsynligheden for, at der begås alvorligere kriminalitet. Der er således færre af de unge, der efter styrkelsen af sanktionen, begår personfarlig kriminalitet og/eller idømmes en frihedsstraf, sammenlignet med før (Ibid:22f).

1.4.2 EVALUERING AF UNGDOMSSANKTIONENS PRAKSIS OG RAMMER

I forlængelse af ovenstående afsnit, hvor evaluering af effekten af ungdomssanktionen er blevet belyst, vil den næste evaluering, ”*Ungdomssanktionen i kvalitativ belysning – ti unge og ni institutioner*”, præsenteres. I denne undersøgelse evalueres ungdomssanktionens rammer og praksis. Der tages i undersøgelsen udgangspunkt i de kommunale indsatser og de forskellige socialpædagogiske institutioner, som varetager behandlingen af de unge. Evalueringen har til formål at undersøge, hvorvidt ungdomssanktionen hjælper til, at de unge bliver resocialiseret og ændrer adfærd (Rasmussen, 2005:7). Undersøgelsen er lavet på baggrund af interview med de unge, sagsbehandlere og socialpædagogerne på institutionerne. Undersøgelsen fremhæver mange problemstillinger og resultater, men kun enkelte vil blive fremhævet i denne præsentation af evalueringen.

En af de indledende problemstillinger, der fremhæves i undersøgelsen er, at ungdomssanktionen er sammensat af strafferetlig sanktion og socialpædagogisk indsats. Den fastsættes ved dom, men det er de sociale myndigheder og socialpædagogerne på institutionerne, der udøver den behandling, den unge er idømt. Dette skaber nogle særlige betingelser for arbejdet med den unge, og kan sætte socialpædagogerne og socialarbejderne i en potentiel modsatrettet arbejdsfunktion. Det fremhæves, at der i det generelle sociale arbejde ofte opstår denne dobbeltrolle, hvor forholdet mellem hjælp og kontrol balancerer. I denne sammenhæng skærpes denne dobbeltrolle yderligere ved ungdomssanktionen, idet socialpædagogen og socialarbejderne, der arbejder med en unge, som er idømt en ungdomssanktion, står som udøver af straffen (Ibid:15).

I denne sammenhæng bliver det i undersøgelsen også pointeret, at ungdomssanktionen står som alternativ til en ofte kortere ubetinget dom, som ofte også ville være afsonet på sikrede institutioner. Med dette perspektiv kan ungdomssanktion ses som et mere omfattende foranstaltning, som kunne give anledning til utilfredshed fra den unge. Manglende proportionalitet mellem ungdomssanktionen og den ubetingede dom samt frihedsberøvelsen ses i evalueringen som negative faktorer, som kan have konsekvenser for samarbejdet med den unge og også i forhold til den unges motivation for at indgå i behandlingen (Ibid.). Det problematiseres hermed i undersøgelsen, hvilke betingelser sammensætningen af strafferetlige og socialretlige elementer giver for at motivere samt skabe en god relation til den unge i behandlingen (Ibid:16). Overordnet viser undersøgelsen, at særligt sagsbehandleren og socialpædagogerne på institutionerne har svært ved skabe en god relation, da de af de unge anses som værende en del af deres straf. Derimod viser undersøgelsen, at kontaktpersonen,

som tildeles den unge i forløbet, har en afgørende betydning for ændring af den unges adfærd. Denne kontaktperson tillægges en vigtig rolle, da kontaktpersonen følger den unge gennem hele forløbet og repræsenterer en sammenhæng for den unge, trods mange institutionsskift i de forskellige faser i sanktionen (Ibid:10).

Endvidere problematiseres ungdomssanktionen, da den kan anses som et led i en symbolsk marginalisering af de unge. Det fremhæves, at mange af de unge, der begår kriminalitet er socialt marginaliserede og søger symbolsk værdi i det kriminelle miljø. Det er unge, som ikke har opnået succes og anerkendelse gennem skolegang, arbejde og i det almene samfund. De unge anses derfor som symbolsk marginaliserede, da den unge ikke føler sig tillagt nogen værdi i det omgivende samfund. I denne sammenhæng rejses spørgsmålet om ungdomssanktionen er et passende tiltag i forhold til, at de unge føler sig endnu mere marginaliserede i samfundet (Ibid:18).

1.4.3 ANDRE KVALITATIVE UNDERSØGELSER

I ovenstående undersøgelse er ungdomssanktionen blevet evalueret på baggrund af kvalitative interviews med involverede parter. I følgende præsentation vil en række kvalitative undersøgelser endvidere præsenteres. Fokusset i de forskellige undersøgelser har primært været de unges oplevelse af frihedsberøvelsen samt de socialpædagogiske tilgange på de sikrede institutioner samt fængsler.

Den første undersøgelse, der præsenteres, er Børnerådets rapport fra 2015 ”*Jeg var faktisk en god dreng*”. Denne undersøgelse har til formål at belyse, hvordan unge under 18 år oplever at være frihedsberøvet. Det primære fokus har hermed været at afdække de unges perspektiv på frihedsberøvelse og endvidere at afdække deres oplevelse af institutionernes og fængslernes pædagogiske tilgang til dem. Målgruppen i denne rapport er således både unge på sikrede institutioner og fængsel (Børnerådet, 2015:7).

Den overordnede holdning blandt de unge er, at der skal mere til end straf, hvis de skal hjælpes ud af den kriminelle løbebane. Samtidig kommer det dog også til udtryk, at hverken straf eller behandling kan stå alene, og at frihedsberøvelsen også kan have positiv virkning (Ibid:71). I denne sammenhæng fremhæver nogle af de unge, at det kan have en afskrækkende effekt, og at det er en mulighed for at komme væk fra de uhensigtsmæssige miljøer og dermed få en pause samt en mulighed for at starte forfra. Det kommer dog også til udtryk, at frihedsberøvelsen tager hårdt på nogen dem (Ibid:74).

I sammenhæng med ovenstående holdninger fremhæver og anbefaler Børnerådet, at frihedsberøvelsen ikke må give den unge et dårligere udgangspunkt, end de kom med. Herunder fremhæver de, at der skal tages højde for de unges psykiske tilstand, og at der generelt skal tilbydes bedre psykologhjælp. Myndighederne skal være opmærksomme på, at de unge, som frihedsberøves, får den behandling og hjælp, der er behov for og herunder hjulpet videre efter frihedsberøvelsen (Ibid:76).

Det kommer endvidere til udtryk i børnerådets rapport, at den unges udvikling i særlig grad hænger sammen med den socialpædagogik, der udøves på de respektive institutioner og fængsler (Ibid.) Forskellen på de pædagogiske tilgange samt betydningen af disse understøttes endvidere af Inge Bryderups undersøgelse foretaget i 2009. Undersøgelsen omhandler socialpolitikken og socialpædagogikken i forhold til ungdomskriminalitet og er udarbejdet på baggrund af biografiske interview med de unge kriminelle. De unge skelner i denne undersøgelse mellem institutioner, der har fokus på adfærdskorrektion og konsekvenser samt institutioner, der har fokus på relationer og dialog (Bryderup, 2010:98ff). Det fremgår i denne analyse, at de unge forholder sig positivt til de institutioner, hvor der i den pædagogiske tilgang er fokus på relationer og dialog, og hvor tilliden mellem den unge og socialpædagerne er i fokus. De forholder sig i denne sammenhæng mere negativt til de institutioner, hvor de unge oplever et stort fokus på straf og konsekvens (Ibid:104ff). De unge beskriver i deres beretning om det pædagogiske arbejde som en straf, og at de ville foretrække fængslet (Ibid:99) I denne sammenhæng fremhæver de endvidere, at de ikke oplever fængselsstraffen som en straf, de lider under. De beskriver, at fængslet også er en tiltrængt pause fra en hektisk hverdag. Bryderup fremhæver i denne sammenhæng, at de unges oplevelse kan hænge sammen med, at de i deres liv oplever at være under et stort pres og hermed trænger til denne pause (Ibid:113).

Forskellen på den pædagogiske tilgang understøttes endvidere af Britta Krogs undersøgelse ”*Socialt arbejde på de sikrede institutioner: et kvalitativt studie af det sociale arbejde og dets vilkår i danske sikrede institutioner for unge kriminelle*” som undersøger pædagogikken på de sikrede afdelinger. I denne undersøgelse betegner hun de to former for institutioner som henholdsvis de bløde og de hårde institutioner. I denne sammenhæng illustreres også en forskel på en pædagogisk tilgang, som bygger på henholdsvis adfærdskorrektion og straf eller et interaktionistisk perspektiv med fokus på dialog og relation (Krog, 2005).

Dette kommer endvidere til udtryk i Center for Kvalitetsvurderings undersøgelse ”*Evaluering af forstærket indsats over for unge på sikrede institutioner. 12-14-årige på sikrede institutioner og anvendelsen af særligt sikrede afdelinger*”, som de foretog for Servicestyrelsen. Det fremhæves netop også i denne undersøgelse, at den socialpædagogiske tilgang på de sikrede institutioner divergerer. Det fremhæves, at alle institutionerne tillægger den individuelle pædagogik og opbygningen af relation en stor betydning, men de definerer deres pædagogiske tilgang forskelligt. Fire af institutionerne definerer deres pædagogiske tilgang som relations pædagogik, og de to andre definerer deres pædagogik som en kognitivt orienteret pædagogik.

Forskellen i denne sammenhæng ses særligt i balancen mellem strukturen og regler samt i forhold til frihed og autonomi (Servicestyrelsen, 2009).

De unges oplevelse af at være frihedsberøvet i enten fængslet eller på en sikret institution bliver endvidere undersøgt af Frank Ebsen og Ditte Krogs kvalitativ undersøgelse ”*Ude på noget? Pædagogisk arbejde med unge kriminelle i fængsel og på døgninstitution*”. I denne undersøgelse blev 11 unge interviewet om deres oplevelse af afsoning på ungeafdelingen i fængslet samt på døgninstitutionen på Bobbjerg Skovgård (Ebsen & Krogh, 2006). I denne undersøgelse kommer det til udtryk, at de unge oplever afsoning i ungeafdelingen som en straf, hvor der er en høj grad af sikkerhed og kedsomhed. De oplever i denne sammenhæng endvidere, at medarbejderne i fængslet ofte udøver magt som fx sanktioner eller isolation (Ibid:345) De har i modsætning positive oplevelser med afsoning på døgninstitutionen. Pædagogerne på denne institution opleves som interesserede i de unges liv (Ibid:348).

1.4.4 YOUTH BEHIND BARS

Afslutningsvis vil Tea Bengtssons ph.d. afhandling ”*Youth behind bars*” omhandlede unges hverdag på de sikrede institutioner præsenteres. Undersøgelsen er fortaget på baggrund af etnografiske studier, som undersøger de unges hverdag og meningsskabelse på de sikrede institutioner. Hun undersøgte dette ved at indgå i de unges hverdag. Hun beskriver, at hun hverken agerede personale eller ung i undersøgelsen, men fandt en naturlig måde, hvorpå hun var en del af de unges hverdag (Bengtsson, 2012:54ff). Bengtsson betragter sikrede institutioner for samfundsbeholdere for de unge, som er uønskede. Hun ser hermed disse institutioner for et unikt sted at få indblik i disse kriminelle og afvigende unges liv.

Et af de elementer, som hun fremhæver er, at de unge oplever stor kedsomhed på de sikrede institutioner. Denne kedsomhed er en bekendt følelse for de unge, som i livet uden for de sikrede institutioner også har oplevet denne kedsomhed. Hun fremhæver, at de unge håndterer oplevelsen af kedsomhed ved at skabe spænding. Dette sker blandt andet ved at skabe afvigende subkulturer, hvor ekstreme handlinger som kriminalitet er involveret. Disse subkulturer opstår også på de sikrede institutioner, hvor de unge viderefører de erfaringer, de har fra gaden og det miljø, de kommer fra (ibid.).

I en artikel i Information omhandlende hendes ph.d. udtrykker hun, at det pædagogiske arbejde med de unge på de sikrede afdelinger ikke virker efter hensigten, da de unge ikke har overskud til at indgå i denne behandling.

”De er i en konstant venteposition. De fleste afventer dom, men nogle afventer også en eventuel udvisningsdom. Og i denne form for stressende venten preller det meste pædagogik af, selv om institutionerne gør, hvad de kan for

at tilbyde skole og værksteder. Men det har de unge simpelthen ikke overskud til, og det er naivt, når politikerne tror andet.” (Information, 2013)

Hun fremhæver endvidere i artiklen, at opholdene på de sikrede institutioner ofte ikke har den rehabiliterende effekt som ønsket, da de unge forbliver i de samme roller som i deres liv uden for institutionen (Ibid.). Hun fremhæver, at de unge på den ene side identificerer sig stærk med deres subkultur, men på den anden side også ser sig selv som afvigende i samfundet, og at de erkender, at deres adfærd er problematisk. Disse to perspektiver gør, at de unge har svært ved at skabe egen identitet. Hun fremhæver i denne sammenhæng, at de unge i deres liv uden for de sikrede institutioner oplever at være ekskluderet, og at eksklusion igen opleves, når de anbringes på en sikret institution, hvor de skærpes fra den subkultur, de er den del af (Bengtsson, 2012).

1.4.3 OPSAMLING

Formålet med ovenstående afsnit har været at skabe præsentation af den viden, der er på området om ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde. De indledende undersøgelser og evalueringer skaber et indblik i den effekt ungdomssanktionen har haft. Det fremhæves, at ungdomssanktionen har betydning for graden af kriminalitet, der foretages efter ungdomssanktionen.

I undersøgelserne bliver det endvidere fremhævet, at den pædagogiske indsats er betydningsfuld. Det fremhæves, at institutionerne anvender forskellige former for pædagogiske tilgange. I denne sammenhæng skelnes der mellem institutioner, der fokuserer på relationen og dialogen og institutioner der, fokuserer på konsekvens, straf og adfærdsregulering. De oplever en stor forskel i brugen af de forskellige pædagogiske tilgange og forholder sig positivt til de institutioner der har fokus på relationen og dialogen. Undersøgelserne viser i denne sammenhæng også, at de unge oplever selve frihedsberøvelsen forskelligt. Rasmussen fremhæver, at de unge forholder sig negativt til frihedsberøvelsen og afsoning, hvorimod det kommer til udtryk i Bryderups undersøgelse, at de unge også oplever, at det er med til at skabe ro i deres hverdag. Afslutningsvis stiller Bengtsson spørgsmålstegn ved, om rehabiliteringen i det pædagogiske arbejde egentlig har den ønskede effekt, da de unge ikke kan overskue at indgå i denne behandling. Hun fremhæver, at de unge grupperer sig i subkulturer på de sikrede institutioner og den kriminelle adfærd hermed ikke ændres.

Alt i alt kan det ud fra ovenstående undersøgelser konkluderes, at der ikke findes et entydigt svar og en sikker viden om de unges oplevelse eller ungdomssanktionens effekt. Både positive og negative elementer fremhæves i forhold til den pædagogiske tilgang og frihedsberøvelsen. Men undersøgelserne og refleksionerne i disse synes interessante at tage afsæt i. Jeg finder det interessant undersøge socialpædagogernes oplevelse af det socialpædagogiske arbejde på en sikret institution, og hvordan de

oplever, at ungdomssanktionens rammer har betydning for det socialpædagogiske arbejde. I følgende afsnit vil undersøgelsens problemstilling præsenteres og herunder undersøgelsen problemformulering.

1.5 PROBLEMSTILLING

Ungdomssanktionen er, som anført og beskrevet, sammensat af en strafferetlig sanktion og en socialpædagogisk indsats. Ifølge Danske Regioner viser forskning i både udlandet samt i Danmark, at straf uden socialpædagogisk behandling har en negativ eller ingen effekt på den unges muligheder for at komme ud af kriminalitet, hvorimod den socialpædagogiske behandling viser at have en positiv effekt (Danske Regioner, 2007:18). På baggrund af disse oplysninger, synes det jo umiddelbart som en god løsning at anvende ungdomssanktionen, hvor netop den socialpædagogiske behandling er i fokus. I denne sammenhæng kan man dog forholde sig kritisk til, om det, under ungdomssanktionens rammer, er muligt at få mest udnytte af behandlingen. Ifølge Danske Regioner viser forskningen i denne sammenhæng ikke, at behandling i lukket regi er uden effekt, men det ses dog at behandling i åbenregi har bedre effekt (ibid.).

Det synes spændende at forholde sig til, om det, at ungdomssanktionen fastsættes ved dom, betyder, at behandling og resocialiseringsindsatsen risikerer at blive opfattet af den unge som en straffende foranstaltning og dermed vanskeliggør den socialpædagogiske indsats og behandling. I denne sammenhæng opstår spørgsmålet, om behandling kan foregå i lukket regi, og hvilken betydning det har, at unge idømmes behandling. Herunder kan man forholde sig kritik til, om ungdomssanktionens strafferetslige elementer kan være en hæmmesko for den socialpædagogiske behandling.

Som beskrevet ovenfor, er nogle problemstillinger allerede undersøgt på området herunder blandt de unges perspektiv og oplevelser. Endvidere har få undersøgelser også inddraget sagsbehandlere og socialpædagogerne. Dette speciale vil dog have yderlig fokus på socialpædagogens arbejde på en sikret institution, og hvordan de oplever at arbejde i det spændingsfelt mellem at være en del af straffesystemet, men samtidig have til formål at hjælpe den unge med en socialpædagogisk indsats. Det synes endvidere spændende at undersøge, hvordan de ser og opfatter egen praksis, herunder om de betragter sig selv om en del af en straf eller en del af et behandlingstilbud, og hvordan de mener disse to perspektiver hænger sammen i praksis og påvirker det socialpædagogiske arbejde.

1.6 PROBLEMFOMULERING

På baggrund af ovenstående problemstilling vil formålet med nærværende speciale vil være at undersøge:

Hvordan oplever og beskriver socialpædagogerne på den sikrede institution, Kompasset, det socialpædagogiske arbejde med unge idømt en ungdomssanktion?

1.6.2 ARBEJDSSPØRGSMAÅL

Til besvarelse af problemformuleringen er der udarbejdet to arbejdsspørgsmål.

1. Hvordan oplever og beskriver socialpædagogerne ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde?
2. Hvordan kan man ud fra teoretiske perspektiver forstå socialpædagogernes oplevelse og beskrivelse af deres arbejde og ungdomssanktionen

1.6.3 UDDYBNING AF PROBLEMFOMULERING OG ARBEJDSSPØRGSMAÅL

I og med at der ønskes en undersøgelse af socialpædagogernes oplevelse af det socialpædagogiske arbejde, ønskes der også, en forståelse af, hvordan de oplever at arbejde i et spændingsfelt mellem straf og behandling i henhold til ovenstående problemstilling. Endvidere ønskes der en forståelse af, hvordan de oplever at de straffende elementer har betydning for det socialpædagogiske arbejde

Til besvarelse af denne problemformulering tages der udgangspunkt i fire socialpædagoger, der arbejder på den sikrede institution, Kompasset, i Nordjylland. Metoden til indsamling af empirien vil beskrives nærmere i kapitel 3. I og med der i analysen tages udgangspunkt i disse to arbejdsspørgsmål, synes problemformuleringen at blive besvaret ud fra de to dominerende videnskabsteoretiske retninger. Arbejdsspørgsmål 1 besvares hovedsagligt med udgangspunkt i fænomenologien, hvor der tages afsæt i socialpædagogernes oplevelse og beskrivelse. Formålet med dette spørgsmål er at præsentere empirien så fordomsfri som muligt, og præsentere deres selvforståelse. Andet arbejdsspørgsmål har derimod et hermeneutisk udgangspunkt, hvor de teoretiske perspektiver anvendes til at analysere resultaterne fra arbejdsspørgsmål 1. Besvarelsen af hovedproblemformuleringen synes derfor at bevæge sig på to niveauer, det beskrivende og forstående samt det fortolkende niveau. Det videnskabsteoretiske grundlag for undersøgelsen vil nærmere beskrives i kapitel 2.

1.7 AFGRÆNSNING

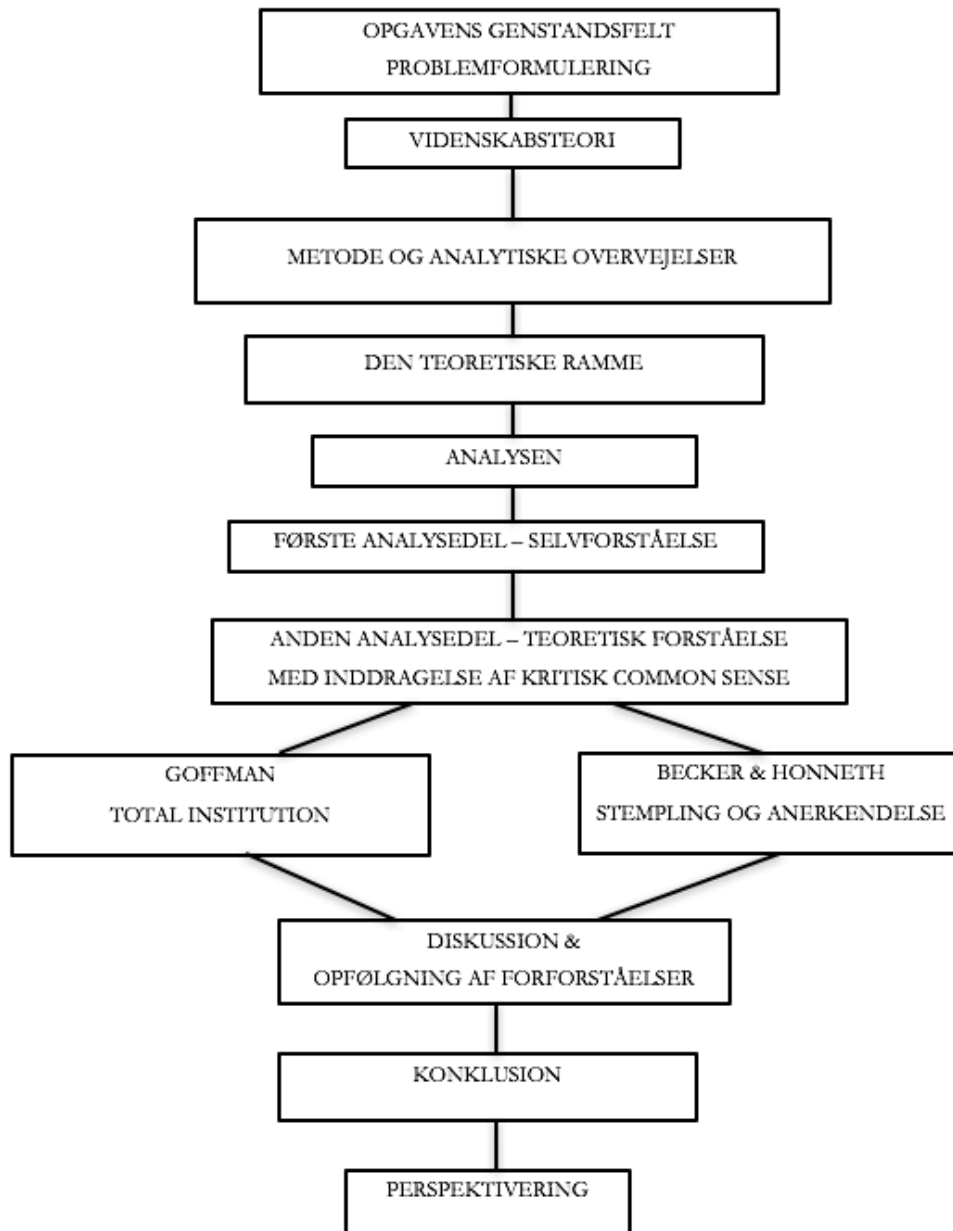
I dette speciale tages der kun udgangspunkt i socialpædagogerne, der arbejder på en sikret institution og hermed fase 1 af ungdomssanktionen. Der er i specialet opmærksomhed på, at andre socialpædagoger er en vigtig del af den socialpædagogiske behandling i de andre faser, og at de kunne være relevante at inddrage. Dog synes det spændende at tage afsæt i en sikret intuition og fase 1, da de unge netop her er frihedsberøvet, samtidig med at der er fokus på en socialpædagogisk behandling.

Der tages i specialet udgangspunkt i den sikrede institutionen Kompasset. Dette gøres, da det synes som en institution, der i særlig grad har gjort sig overvejelser over den dobbeltfunktion deres arbejde indebærer. Det synes derfor relevant at inddrage denne institution i undersøgelsen, da det ville kunne skabe velovervejede og reflektive interviews, hvor socialpædagogerne og selve institutionen allerede har forholdt sig til denne problematik.

I ovenstående afsnit er undersøgelses problemstilling og formål hermed blevet indkredset. I følgende afsnit vil specialets struktur og opbygning præsenteres. Dette gøres indledningsvis med et projektdesign, hvor specialet strukturillustreres. Efterfølgende vil der vil fremgå en kapitelgennemgang med beskrivelse af indholdet i de følgende afsnit.

1.8 PROJEKTDESIGN

For at skabe et overskueligt overblik over specialets opbygning, illustreres det hermed, hvordan specialet er opbygget.

1.9 KAPITELGENNEMGANG

I følgende afsnit fremgå en kapitelgennemgang af de følgende kapitler i specialet.

Kapitel 2: Videnskabsteori

I dette kapitel beskrives og uddybes specialets videnskabsteoretiske afsæt. Herunder præsenteres den fænomenologiske videnskabsteori og den filosofiske hermeneutisk. Endvidere præsenteres egne forforståelser for opgavens problemstilling samt undersøgelsens slutningsform.

Kapitel 3: Metodiske refleksioner og analytiske overvejelser

I dette kapitel præsenteres specialets undersøgelsesdesign. Herunder den metodiske fremgang til indsamling og behandling af empiri.

Kapitel 4: Den teoretiske ramme

I dette kapitel redegøres der for den teoretiske ramme til dette speciale, samt begrundelse for valg af teori. Den præsenterede teori er henholdsvis Erving Goffmans teori om totale institutioner, Howard S. Beckers teori om stemping og afslutningsvis Axel Honneths teori om anerkendelse.

Kapitel 5: Analysen

I dette kapitel vil specialets analyse fremgå. Analysen inddeles i to overordnede dele. Første del af analysen betegnes som selvforståelsen, hvor informanternes oplevelse præsenteres. Anden del af analysen betegnes som den teoretiske forståelse. Her inddrages teorien til analyse af informanternes selvforståelse.

Kapitel 6: Diskussion og opfølgning af forforståelser

I dette kapitel vil specialets diskussion fremkomme. Denne diskussion vil tage afsæt i undersøgelsens fund og det videnskabsteoretiske afsæt. Diskussion vil endvidere indeholde en opfølgning af egne forforståelser.

Kapitel 7: Afslutningen

I dette kapitel vil konklusionen af specialets analyse fremkomme. Endvidere vil der afslutningsvis være en perspektivering med afsluttede tanker om en videre undersøgelse.

KAPITEL 2

VIDENSKABSTEORI

I dette kapitel vil der redegøres for specialets videnskabsteoretiske position. Det tilstræbes at skabe gennemsikuelighed ved at give et indblik i de ontologiske og epistemologiske udgangspunkter for dette speciale. Indledningsvis vil den fænomenologiske videnskabsteori og den filosofiske hermeneutik præsenteres, herunder hvordan disse kommer til udtryk og bidrager til specialets undersøgelse. Efterfølgende vil der redegøres for, hvordan disse to videnskabsteoretiske retninger vil kobles i specialet, og herunder vil der også fremkomme begrundelse for valg af netop disse. Afslutningsvis vil specialets slutningsform præsenteres, herunder hvordan undersøgelsen bevæger sig mellem den induktive og deduktive tilgang.

2.1 FÆNOMENOLOGI

Edmund Husserl anses i dag som fænomenologiens grundlægger. Han var den første, der fremlagde et videnskabeligt grundlag for læren om bevidsthedsfænomenerne (Birkler, 2005:103). I denne sammenhæng modsatte han sig særligt den positivistiske videnskabsteori, som netop havde fokus på det objektive forhold frem for de subjektive. Husserl afskrev i denne sammenhæng ikke, at de objektive forhold havde betydning, men han forholdt sig kritisk til adskillelsen det subjektive og det objektive. Han mente derimod, at det var interessant at undersøge den måde, hvorpå bevidstheden og herunder holdning og meninger fremtræder i relation til objektive forhold. Husserl opererer med flere begreber inden for fænomenologien, men et af nøgleordene er begrebet intentionalitet. Dette begreb henviser til, at individets bevidsthed altid er rettet mod noget, og at bevidstheden består af en vekselvirkning mellem det subjekt, der oplever fænomenet og fænomenet, der opleves. Ifølge Husserl bør disse to elementer ikke adskilles. Fænomenologiens opgave er hermed at undersøge bevidstheden, som den fremgår af subjektet (Ibid:104f).

I dette speciale tages der udgangspunkt i socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen og deres socialpædagogiske arbejde. Dette kan refereres til Husserls kobling af interessen for den subjektive verden og den fysiske verden. I denne sammenhæng synes den overordnede interesse i specialet hermed at forankre sig i den fænomenologiske videnskabsteoretiske grundlag, da det i fænomenologien ikke er selve fænomenet, der er interessant at undersøge, men subjektets oplevelse af fænomenet (Ibid:106). Dette kan ses i forhold til specialets problemformulering, hvor der netop er interesse i socialpædagogernes oplevelse af det socialpædagogiske arbejde og ungdomssanktionen. Det er således ikke ungdomssanktionen som et fænomen, der er interessant, men de involveredes oplevelse ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde. Det er interessant at belyse socialpædagogernes livsverden og forståelse, da der i fænomenologien er en erkendelse af, at oplevelsen af et givent fænomen afhænger af den subjektive oplevelse (Ibid.). Dette fremhæver også det, som fænomenologien tilføjer til dette speciale, nemlig interessen i lige præcis socialpædagogernes oplevelse.

Det fænomenologiske grundlag ses beskrevet i problemformuleringen. Men det kommer endvidere særligt til udtryk i arbejdsspørgsmål 1 i problemformuleringen, som omhandler socialpædagogernes oplevelse og beskrivelse af henholdsvis ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde. Der er i denne sammenhæng ikke fokus på fortolkning af disse.

2.2 HERMENEUTIK

Ovenstående beskrivelse af specialets fænomenologiske grundlag suppleres også af den hermeneutiske videnskabsteori, hvor der skabes et større fokus på fortolkningen i analysen.

Hermeneutikken betragtes overordnet som en fortolkningskunst, hvor ytringer og meninger bliver fortolket og forstået. Inden for den hermeneutiske videnskabsteoretiske tradition opereres der med en ontologi, hvor virkeligheden forstås ud fra individernes forståelse og fortolkning (Juul, 2012:110). Dette speciale indskrives sig i den hermeneutiske ontologi i og med, at empirien til denne undersøgelse primært tager udgangspunkt i socialpædagogernes oplevelse, forståelse og fortolkning af ungdomssanktionen og deres arbejde. Ligeledes indskrives undersøgelsen sig også i den hermeneutiske epistemologi, som opfatter erkendelse af den sociale verden som værende en fortolkning, der konstant er usikker og åben for forandring og diskussion (Ibid.). I dette speciale ønskes det ikke at skabe et facit og endegyldig sandhed, men at skabe viden til refleksion og diskussion og hermed skabe nye forståelser. Dette videnskabsteoretiske grundlag kommer til udtryk i problemformuleringens andet arbejdsspørgsmål, omhandlende hvordan socialpædagogernes oplevelse og beskrivelse kan forstås ud fra forskellige teoretiske perspektiver. Med dette arbejdsspørgsmål ønskes det at fortolke individets forståelse med afsæt i forskellige teoretiske perspektiver samt med inddragelse af egne forforståelser.

2.2.1 DEN FILOSOFISKE HERMENEUTIK OG DEN HERMENEUTISKE CIRKEL

Til fortolkning af socialpædagogernes oplevelse og beskrivelse tages der udgangspunkt i den filosofiske hermeneutik som udspringer af hermeneutikken. Denne videnskabsteoretiske retning udspringer oprindeligt af Martin Heideggers (1889-1976) og efterfølgende hans elev Hans-Georg Gadamer (1900-2002). Heideggers hermeneutiske udgangspunkt anså forskerens forforståelser som en vigtig brik i skabelsen af viden og erkendelse. Søren Juul beskriver følgende i sin præsentation af den filosofiske hermeneutik *"Vi kan aldrig sætte vores varen i verden i parentes og opnå et sikkert fundament for erkendelse"* (Ibid:121). Dette speciale indskrives sig i den filosofiske hermeneutik med udgangspunkt i Gadamer videreførelse. Gadamer fremhæver også, at forskeren ikke er en neutral observatør, men at forskerens fordomme er en del af forståelsesprocessen. I denne sammenhæng pointerer han, at disse fordomme ikke er bias for forskningen, men tværtimod produktive for erkendelsen og skabelsen af viden (Ibid:122). Begreberne forestillinger, forståelse og fordomme vil i følgende speciale blive betegnet som forforståelse.

Den hermeneutiske fortolkningsproces illustreres i form af den hermeneutiske cirkel, hvor processen til erkendelse og forståelse er konstant foranderlig. Hvor forskeren inden for andre hermeneutiske

retninger er uden for cirklen, bliver forskeren i den filosofisk hermeneutiske forståelse en del af fortolkningsprocessen. Ontologien ændres hermed fra, at forskeren står udenfor og fortolker fænomenerne, til at forskeren indgår i fortolkningsprocessen, og herunder inddrager egne forforståelser i processen (Ibid:111). I denne sammenhæng vil forforståelserne hele tiden være i spil, og en ny viden på området vil kunne ændre disse forforståelser eller bekræfte forforståelserne. Gadamer kalder denne proces for applikation, hvor forforståelsernes berettigelse afgøres (Ibid:125). En vigtig pointe i denne sammenhæng er, at det ikke handler om at falsificere egne forforståelser, men om at skabe en horisontsammensmeltning. Gadamer beskriver denne horisontsammensmeltning som værende en sammensmeltning, der skabes i samtalen, hvor forskellige meningshorisonter bringes i spil i samtalen, og herigennem kan forforståelserne ændre sig, da der skabes ny viden og nye erfaringer om fænomenet (Ibid.). I denne proces bliver forforståelserne udfordret og dette kan medføre en revurdering af egne forforståelser. Det handler i denne sammenhæng ikke om, at der skal skabes konsensus i forståelsen af fænomenet, men at skabes forståelse af den andens forståelse af et givent fænomen (Ibid:126). I følgende afsnit vil jeg præsentere mine forforståelser om specialet problemstilling.

2.2.2 EGNE FORFORSTÅELSER

Forforståelser kan opstå på forskellige måder og kan fx afspejle en bestemt viden, en normativ anskuelse eller et udtryk for erfaringer. I denne undersøgelse skal en forforståelse anses som en umiddelbar dom, der nedfældes før undersøgelsen er foretaget (Juul, 2012:123). Mine forforståelser er særligt opstået i den indledende proces til udformning af problemformuleringen. Søren Juul fremhæver, at en vigtig del af at formulere en problemformulering er, at man læser sig ind i teamet og reflekterer over, hvad der fremgår af viden på området, og hvad der mangler viden omkring, og hvad der dermed ønskes undersøgt (Ibid:130). Denne problemformuleringsproces har jeg også foretaget indledningsvis til denne undersøgelse. I denne sammenhæng er der opstået nogle forforståelser om udfordringerne i forbindelse med denne socialpædagogiske behandling.

Mine forforståelser omhandler de problematikker, der opstår, når straf og behandling går hånd i hånd. Jeg har en forforståelse om, at det socialpædagogiske arbejde udfordres, da rammerne for ungdomssanktion og det straffende element har en negativ betydning. Herunder medtænkes en række faktorer, som jeg vil præsentere nedenfor:

- Det at de unge er frihedsberøvet og afskåret fra samfundet, har nogle negative konsekvenser for det socialpædagogiske arbejde.

- Det at de unge er idømt behandling, og at de dermed ikke indgår i behandlingen frivilligt, kan være en forhindring for et godt socialpædagogiske arbejde med den unge.
- Det at de unge er idømt denne behandling, kan medfører at se unge opfatter socialpædagogerne som en del af deres staf og ikke som nogle der vil hjælpe dem. Dette anses som værende udfordrende for at der kan opbygges en god relation som forudsætning for det socialpædagogiske arbejde.

På baggrund af disse forforståelser synes det netop også interessant at interviewe socialpædagogerne, der arbejder med disse unge og undersøge, om de oplever disse udfordringer. I specialets diskussion vil jeg fortage en applikation og hermed tydeliggøre den horisontsammensmeltning, der er fundet sted i denne undersøgelsesproces.

2.3 KOBLING AF FÆNOMENOLIGI OG HERMENEUTIK

I og med at der anvendes to videnskabsteoretiske tilgange i specialet, vil jeg redegøre for, hvordan koblingen af disse to vil finde sted, og hvordan de to perspektiver hver især kan tilføje noget til netop denne undersøgelse.

Grænsen mellem de to videnskabsteoretiske positioner kan være flydende, og teoretikerne bag disse er stærkt inspireret af hinanden. Dog modificeres de særligt i processen mod skabelsen af forståelse og viden. Dette ses særligt i forhold til forskerens rolle i produktionen af viden. Hvor filosofisk hermeneutik har særligt fokus på fortolkning med inddragelse af forskerens forforståelser, har fænomenologien et særligt fokus på præsentationen af livsverden, som den fremgår for subjektet (Jørgensen, 2008:226-228). Analysen vil derfor indeholde begge elementer, og det vil tydeliggøres, hvornår der arbejdes fænomenologisk, og hvornår der arbejdes filosofisk hermeneutisk. Første del af analysen vil særligt være præget af en fænomenologisk tilgang, hvor socialpædagogernes subjektive forståelse præsenteres. Anden del af analysen vil med udgangspunkt i socialpædagogernes forforståelser, anvende teoretiske udgangspunkter i fortolkning af disse, samt inddragelse af egne forforståelser. Fænomenologien skaber hermed mulighed for at have fokus på netop socialpædagogens oplevelse af det socialpædagogiske arbejde, og hermed skabe viden om, hvad der for dem fremstår virkeligt. Hermeneutikken skaber derimod en mulighed for at fortolke på disse fremstillinger og forforståelser og hermed skabe ny viden gennem fortolkning.

2.4 SLUTNINGSFORM

I følgende afsnit vil undersøgelsen slutningsform præsenteres. Slutningsformen tydeliggør hvordan viden skabes og om, der er et empirisk eller det teoretisk udgangspunkt i undersøgelsen. Dette betegnes som henholdsvis en induktiv eller en deduktiv tilgang. Den induktive tilgang bygger på en antagelse om, at der kan generaliseres på baggrund af den indsamlede empiri og herigennem udvikle nye teoretiske perspektiver. Den deduktive slutningsform står i modsætning til denne induktive slutningsform. Den deduktive tilgang afprøver hypoteser og teorier i forhold til den indsamlede og analyserede empiri (Danermark et. al, 2002:82-85). Dette speciales slutningsform beror på en kobling af den induktive og den deduktive undersøgelsestilgang.

Den induktive slutningsform kommer til udtryk i opgavens fænomenologiske tilgang til den indsamlede empiri. Det ønskes med empirien at tage udgangspunkt i det, som socialpædagogerne fremlægger og herigennem, hvordan deres virkelighed er, og på baggrund af dette tilsidesættes et teoretisk udgangspunkt. På denne måde ønskes det at skabe ny viden og nye indsigter i måden netop disse aktører oplever det socialpædagogiske arbejde (Ibid:85).

Endvidere inddrages også den deduktive tilgang som supplement til den induktive. Som nævnt i afsnittet 'egne forforståelser' er interessen for genstandsfeltet opstået ved, at jeg har læst mig ind i emnet. Herigennem er der opstået en viden og en interesse, samt forforståelser om problemstillingen. Disse forforståelser og antagelser ønskes delvist bekræftet eller revideret i fortolkningsprocessen, og der ses dermed elementer af den deduktiv tilgang. Dog har dette ikke været udgangspunktet for selve undersøgelsen og der kan argumenteres for, at den induktive tilgang har været bærende undersøgelsens udgangspunkt. Således vil der i denne undersøgelse være et sammenspil mellem den induktive og deduktive slutningsform. Formålet med undersøgelsen er hverken at teste teori eller at udvikle ny teori, som fremskrives inden for de to slutningsformer. Derimod er formålet at belyse socialpædagogernes oplevelse og beskrivelse af deres arbejde og herigennem skabe refleksioner om det socialpædagogiske arbejde med denne målgruppe.

KAPITEL 3

METODISKE REFLEKSIONER

I dette kapitel præsenteres undersøgelsens metodiske refleksioner. Indledningsvis præsenteres undersøgelsens forskningstype som afsættet for de metodiske overvejelser. Dernæst præsenteres empirien, herunder de involverede informanter samt institutionen Kompasset.

Efterfølgende vil den metodiske fremgang præsenteres. Dette gøres med inspiration i Kvale og Brinkmans faser for det semistrukturerede forskningsinterview (Kvale & Brinkmann, 2012:151). I og med, at der tages afsæt i disse faser, skabes der gennemsigtighed i undersøgelsens metodiske tilgang, som er et af de overordnede formål med dette afsnit.

3.1 DEN FORSTÅENDE FORSKNINGSTYPE

Valget af forskningstype befinder sig på et niveau mellem det videnskabsteoretiske niveau og det metodiske niveau. Dette betyder, at valget af den videnskabsteoretiske retning afspejler valget af forskningstypen, men samtidig har forskningstypen også en indvirkning på undersøgelsens metodiske tilgang (Launsø et al., 2011:12).

Forskningstypen i dette speciale skal dermed ses i forhold til den videnskabsteoretiske positionering. I og med at der tages udgangspunkt i den fænomenologiske og filosofisk hermeneutiske videnskabsteori, hvor fokus er på at forstå og fortolke en andens perspektiv, findes den forstående forskningstype nærliggende, som også indeholder elementer af fortolkning. Kernespørgsmålet i denne forskningstype er *"Hvilken mening tillægges x (kilde) et bestemt fænomen (y) i hvilken kontekst (z)"* (Ibid:25). I dette speciale er kilden socialpædagogerne, og fænomenet omhandler det socialpædagogiske arbejde med de unge, der er idømt en ungdomssanktion, og konteksten er den sikrede institution, Kompasset. Endvidere vil konteksten også omhandle de lovgivningsmæssige og de strukturelle rammer i ungdomssanktionen.

I denne forskningstype er informantens perspektiv det dominerende, hvilket betyder, at den forstående forskningstype ofte undersøger et fænomen med udgangspunkt i informantens udsagn (Ibid:24). Dette kan refereres til den fænomenologiske videnskabsteori, hvor fokus særligt er at undersøge det andet menneskes virkelighed i en konkret kontekst. Endvidere omhandler denne forskningstype, at informantens meninger og holdninger fortolkes af forskeren. Der fortolkes i denne sammenhæng på et fænomen, der allerede er fortolket af informanten (Ibid:23). Denne fortolkningsproces kan refereres til den filosofiske hermeneutik, og herunder den hermeneutiske cirkel, hvor forskeren er en del af fortolkningen af empirien, og hvor forforståelsen medbringes i undersøgelsen erkendelsesproces (Ibid:26ff.).

3.2 PRÆSENTATION AF EMPIRI

I og med at afsættet for undersøgelsen er socialpædagogernes oplevelse og forståelse, bliver deres udsagn og fortælling datamaterialet og afsættet for analysen. Til indsamling af empirien findes det nærliggende at anvende den kvalitative metodetilgang, der netop er interesseret i at undersøge subjektives oplevelse og fortolkning, og herunder deres perspektiver på et konkret fænomen (Kvale & Brinkman, 2012:154). Da informanterne hermed er den primære empiri, synes det relevant indledningsvis at præsentere de fire involverede informanter samt institutionen Kompasset, inden den metodiske fremgangsmåde præsenteres yderligere.

3.2.1 PRÆSENTATION AF INSTITUTIONEN KOMPASSET

Der er i Danmark ni sikrede afdelinger, hvor unge idømt en ungdomssanktion, kan anbringes. Det var hermed en del af min udvælgelsesprocessen at forholde mig til, hvordan disse institutioner hver især kunne bidrage til undersøgelsen og hvilken institution, der ville være mest relevant at inddrage. I denne sammenhæng gennemlæste jeg indledningsvis alle institutionernes hjemmesider, hvor blandt andet værdier for det socialpædagogiske arbejde blev præsenteret. I udvælgelsesprocessen var det vigtigt, at institutionerne forholdte sig til deres socialpædagogiske tilgang og i denne sammenhæng eventuelt også forholdte sig spændingsfeltet mellem straf og behandling i deres arbejde.

I denne gennemlæsningsproces fremgik det, at institutionen forholdte sig til denne dobbeltrolle. De skriver bl.a. følgende på hjemmesiden:

”Det er et vilkår på den sikrede institution, at de unge er underlagt en magtinstans eller ydre styring, idet de er frihedsberøvede under opholdet, ligesom en dagsstruktur regulerer hverdagen. Det mest fundamentale formål med den socialpædagogiske indsats er imidlertid at igangsætte en positiv personlig og social udvikling med henblik på, at den unge på længere sigt får de bedst mulige vilkår for at mestre sin egen tilværelse” (Kompasset, 2016).

Det fremgår, at der er en refleksion over deres grundforudsætninger for arbejdet. På baggrund af dette fandt jeg denne institution interessant til undersøgelsen.

Kompasset har eksisteret siden september 2012, så det er en forholdsvis ny institution. Den ligger i Nordjylland, nærmere bestemt Brønderslev. Institutionen er normeret til otte døgnpladser. Aldersgrænsen er som udgangspunkt 15 år, men der kan dispenseres for alderskravet for unge ned til 12 år (Ibid.). Ledelsen på Kompasset udgøres af en forstander og tre afdelingsledere. Endvidere er der en psykoterapeut/psykolog, som varetager screening af de unge med henblik på at tilrettelægge et

psykologisk behandlingsforløb, som fokuserer på at afdække de unges vanskeligheder. Endvidere er fokuset at afdække behovet for en videre psykiatrisk udredning. I staben er der endvidere en socialrådgiver, som har til opgave at skabe koordinering til myndigheden samt udveksling af oplysninger i forbindelse med udredningen af de unge samt udarbejdelsen af handleplanen og de individuelle planer. Ud over disse arbejdsfunktioner rummer institutionen ca. 25 faste medarbejdere, der primært er pædagogisk uddannet samt lærerne i skolen og de håndværksudannede i værkstederne (Ibid.). I følgende afsnit vil informanterne der har deltaget i de foretagne interviews præsenteres.

3.2.2 PRÆSENTATION AF INFORMANTER

I udvælgelsen af informanter var der ikke mange faktorer, der skulle være opfyldt. Der var dog en forventning om, at informanterne gerne skulle have en pædagogisk uddannelse og have erfaring med målgruppen af unge. Disse faktorer anså jeg som vigtig i udvælgelsesprocessen, da det synes relevant at inddrage informanter, der erfaringsmæssigt og med et uddannelsesmæssigt grundlag kunne reflektere over det socialpædagogiske arbejde. I dialog med forstanderen på Kompasset fandt vi medarbejdere, der ville kunne deltage i interviewene, ud fra disse forudsætninger.

Informanter	Arbejdserfaring	Uddannelse	Arbejdsfunktion
Informant 1	Har arbejdet med udsatte børn og unge i 20 år. Både på døgninstitutioner eller åbne institutioner. Har været fungerende forstander siden opstarten af Kompasset.	Er oprindelig uddannet socialpædagog samt Can. Pæd. i pædagogisk sociologi. Har endvidere andre supplerende uddannelser.	Forstander
Informant 2	Har arbejdet med kriminelle og marginaliserede unge siden færdiggjort uddannelse i 2005. Dette har både været på åbne institutioner samt sikret institutioner. Her har hun også fungeret som afdelingsleder.	Uddannet idrætspædagog.	Afdelingsleder/ døgnmedarbejder
Informant 3	Har under uddannelse arbejdet fuldtid på et privat opholdssted for anbragte unge, hvor der	Uddannet pædagog, med linje inden for socialpædagogik.	Døgnmedarbejder

	blandt andet var unge i fase 2 af ungdomssanktionen. Har været kontaktperson for to unge i fase 2. Været ansat på Kompasset siden oktober sidste år.		
Informant 4	Har knap 16 års erfaring inden for det socialpædagogiske område. Han har arbejdet mest med dobbeltdiagnoser og domsanbragte.	Er autodidakt pædagog, og har en socialpædagogisk uddannelse på VIA UC.	Døgnmedarbejder

Som det fremgår i præsentationen er informant 1 forstander, informant 2 delvis døgnmedarbejder samt afdelingsleder og informant 3 og 4 er døgnmedarbejdere. Der er opmærksomhed på, at de har forskellige arbejdsfunktioner, som kan have indvirkning på deres forståelse og oplevelse, men i analysen skelnes der ikke imellem disse. Interessen i undersøgelsen er ikke at forklare, hvorfor de oplever og beskriver det socialpædagogiske arbejde samt ungdomssanktionen, som de gør. Derfor findes det ikke relevant at skelne mellem deres arbejdsfunktioner, og hermed gøre dette til årsagen for deres oplevelse og holdning. En eventuel forskel i holdninger og oplevelser kan være forårsaget af andre grunde end netop arbejdsfunktionen såsom køn og menneskesyn. Informanterne har alle en pædagogiske uddannelse samt et erfaringsgrundlag, som anses som fællesnævneren for de udvalgte informanter. Endvidere betragtes de alle som en del af det socialpædagogiske på Kompasset. De betegnes i denne undersøgelse alle som socialpædagoger.

3.3 SEMISTRUKTURERET FORSKNINGSINTERVIEW

Indtil nu er den overordnede ramme for undersøgelsen blevet præsenteret. Dette kan henføres til Kvale og Brinkmans fase 1 tematisering (Kvale & Brinkman, 2012:160). I følgende afsnit vil den metodiske fremgang til indsamling af empiri præsenteres nærmere. Der tages hermed i følgende afsæt i Kvale og Brinkmanns anden fase, der omhandler designet for selve undersøgelsen, hvor der redegøres for planlægningen, valg af procedurer og teknikker (Ibid:162).

Til indsamling af empirien til denne undersøgelse er der afholdt semistrukturerede forskningsinterviews. Denne interviewform synes anvendelig da den er præget af en åbenhed i forhold til struktur herunder fx rækkefølgen på spørgsmål, kritiske overvejelser under interviewet samt opfølgning på spørgsmål eller

emner (Ibid:36).

Denne metode synes særligt relevant til netop denne undersøgelse, da den er egnet til at frembringe viden om subjektets holdning og oplevelser. I og med at det er semistruktureret, og der hermed er en åbenhed i interviewets udformning, åbner det også op for, at interviewet kan tage uventede drejninger, afhængigt af den interviewedes fremlægning og de spørgsmål, der vil dukke op i løbet af interviewet. Denne metodiske fremgang synes nærliggende, da denne undersøgelse tager udgangspunkt i socialpædagogernes subjektive fremlægning. Derfor synes det vigtigt at skabe mulighed for at følge op og tage udgangspunkt i netop det, informanterne fremhæver i interviewene.

3.3.1 INTERVIEWERENS ROLLE

Kvale og Brinkman fremhæver interviewerens rolle som en vigtig kilde til viden i det semistrukturerede interview. De pointerer, at viden opstår i interaktionen mellem to mennesker i interviewsituationen (Kvale & Brinkman, 2012:53). De fremhæver i denne sammenhæng, at den intenderede viden har bedre muligheder for at opstå, hvis intervieweren har en viden om genstandsfeltet, så intervieweren har mulighed for at stille opfølgende og uddybende spørgsmål (Ibid:159). Denne faktor er forsøgt imødekommet i den indledende fase til specialet, hvor jeg har læst mig ind i emnet og problemstillingen. Dette har skabt en baggrundsviden, som har gjort mig i stand til at kunne opstille en relevant interviewguide, samt at kunne stille opfølgende spørgsmål i interviewsituationen. Jeg erfarede blandt andet, at informanterne fremhævede lovgivningen samt statistikker, som jeg qua min forberedelse kendte til, og hermed havde jeg mulighed for at indgå i dialogen.

3.3.2 INTERVIEWET

Brinkman og Kvales tredje fase omhandler udførelsen af interviewet, herunder iscenesættelsen af interviewet og forberedelsen af interviewguiden (Kvale & Brinkman, 2012:177). Starten af interviewet er afgørende, og det handler i denne sammenhæng om at skabe en god og tryk kontakt. Dette er afgørende for, at den interviewede føler sig tryk ved at fortælle om egne følelser og oplevelser (Ibid:37). Dette blev imødekommet ved at formålet med specialet samt interviewet blev præsenteret inden de afholdte interviews. Formålet med denne briefing var at sikre, at informanten vidste, hvad interviewet kom til at handle om og hermed skabe en tryk for informanterne. Endvidere blev der inden start af interviewet sikret, at interviewpersonerne var afklarede med interviewets grad af anonymitet. I denne sammenhæng blev interviewpersonerne gjort opmærksom opmærksomme på, at de som enkelt personer ville være anonyme, hvis de ønskede det, men at selve den sikrede institution, som de arbejder på, ville blive oplyst (Ibid:183f). I og med at dette speciale, af særlige årsager, tager udgangspunkt i Kompasset, synes jeg det er vigtigt at oplyse læseren om hvilken institution, der er inddraget i

undersøgelsen. Kvale og Brinkmann fremhæver i deres syvende fase nogle etiske overvejelser i forhold til afrapportering af undersøgelsen (Ibid:108). I denne sammenhæng blev der i dialog med de interviewede besluttet, at det var i orden at offentliggøre specialet efter afleveringen med denne anonymitetsgrad.

3.3.3 INTERVIEWGUIDEN

Inden de afholdte interviews udarbejdede jeg en interviewguide. Denne interviewguide er opbygget af to interviewguides. Den ene indeholder forskningsspørgsmål. Disse spørgsmål er ofte af akademisk karakter, som ikke nødvendigvis kan besvares af informanten. Den anden interviewguide er selve interviewspørgsmålene. Disse spørgsmål er med til at besvare forskningsspørgsmålene. Det vil sige, at de er omskrevet til hverdagsprog, som bedre kan besvares, og som findes mere naturligt for en samtale. Begge interviewguides er vedlagt som bilag¹.

3.3.4 TRANSKRIBERING

Fjerde fase i Kvale og Brinkmanns gennemgang er transskription. De fremhæver, at der i denne proces foregår en fortolkning fra tale til skrift (Kvale & Brinkman, 2012:236). Processen fra tale til skrift er ikke ukompliceret, og mange elementer kan gå tabt i transskriberingen. Et interview er et ansigt til ansigt møde, hvor fx tonefald, kropsudtryk og ironi er fremstår for parterne i mødet. Elementer som disse vil gå tabt i transskriberingsprocessen (Ibid.). Krogsproget forsvinder allerede ved lydoptagelse af interviewet, og der opstår efterfølgende endnu en udskillelse af elementer ved transskriptionen til skriftform (Ibid.). I transskribering af de afholdte interviews er det forsøgt at sikre en pålidelig oversættelse. Dette imødekommes ved at transskribere så ordret som muligt, hvor lange pauser eller følelsesudtryk som fx latter og suk noteres. (Ibid:241). Denne direkte oversættelse findes relevant, da det netop synes interessant at belyse deres individuelle oplevelse og fortolkning. I denne sammenhæng synes det vigtigt at være så præcis som muligt, så der ikke er risiko for at fortolke og ændre betydningen af informanternes udsagn.

3.4 ANALYSESTRATEGI OG KODNING

Den femte fase i Kvale og Brinkmanns fasegennemgang omhandler, hvordan den indhentede empiri behandles og anvendes i analysen, herunder hvordan man, på baggrund af formålet med opgaven og empiriens karakter, metodisk vil gribe kodning af interviewene og analysen an (Kvale & Brinkman, 2012:154f.). Der vil i følgende afsnit hermed beskrives, hvilken analysemetode der anvendes i specialet. Analysen vil være bygget op af, hvad Kvale betegner som de tre fortolkningskontekster (Ibid:279ff.).

¹ Se bilag 1

Disse fortolkningskontekster benævnes som henholdsvis 'selvforståelse', 'kritisk commonsense forståelse' og 'teoretisk forståelse' (Ibid:210). Denne analysemetode betegnes af Kvale og Brinkmann som værende en hermeneutisk tilgang. Den første analysekontekst selvforståelse bærer dog præg af den fænomenologiske tilgang til materialet. Jeg finder det relevant at anvende denne metodiske tilgang til analysen, da den netop anvender de to videnskabsteoretiske retninger, som også denne undersøgelse tager afsæt i.

3.4.1 SELVFORSTÅELSE OG KODNING

Den første fortolkningskontekst er selvforståelse, hvor informantens egen selvforståelse beskrives. I og med at der er fokus på at beskrive informanternes selvforståelse og ikke fortolkning af disse, er det den fænomenologiske videnskabsteori, der er styrende for denne del af analysen. Kvale og Brinkmann tager i deres beskrivelse af denne fortolkningskontekst afsæt i Amedeo Giorgi, fænomenologiske metode, meningskondensering, som er en fremgangsmåde til kodning af interviewene (Kvale & Brinkman, 2012:269ff.).

Formålet med meningskondensering er at sikre et overblik over det indsamlede datamateriale i form af temaer, der fremgår i materialet. Det er en måde, hvorpå der kan skabes overblik over de lange interviews, og dermed få essensen ud af datamaterialet. I denne sammenhæng fremhæver Giorgi, at styrken netop ligger i at kunne beskrive disse temaer fremfor at underbygge og fortolke disse med teorier og hypoteser (Giorgi, 2009:130f)

Metoden til disse temaer præsenteres af Giorgi i fem trin. Det først trin indebærer, at hele interviewet læses igennem for at få en fornemmelse af helheden. I andet trin af meningskondenseringen fremhæver forskeren nogle meningsenheder (Kvale & Brinkman, 2012: 269f.). Giorgi påpeger i denne sammenhæng, at der i dannelsen af disse meningsenheder opstår en vilkårlighed, da disse meningsenheder afhænger af læseren, der fremhæver disse (Giorgi, 2009:130f). I denne sammenhæng menes der, at forskellige undersøgere kunne have dannet forskellige meningsenheder. Dermed bevæger man sig en smule væk fra den fænomenologiske rene form. Jeg har dog været bevidst om denne problematik og har forsøgt at være loyal over for informanternes udsagn. Endvidere har jeg været bevidst om at være så induktiv i min tilgang til datamaterialet som muligt. Dannelsen af meningsenheder i meningskondensering er derfor foregået så åbent som muligt, hvor temaerne for analysen har taget afsæt i informanternes udsagn, og ikke mine forforståelser eller teoretiske overvejelser.

I tredje trin formuleres der på baggrund af disse meningsenheder nogle temaer, der er dominerende i teksten. Denne omskrivning til temaer bør lige som ovenfor foregå så fordomsfrit som muligt, så man

er tro mod de udsagn, temaerne bygger på. I fjerde trin skal forskeren forholde sig kritisk til temaerne i forhold til formålet med undersøgelsen. Formålet med undersøgelsen er at skabe viden om socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen samt det socialpædagogiske arbejde. I dette trin tydeliggøres det, hvad temaerne i interviewet siger om socialpædagogernes oplevelse, og hermed hvordan disse temaer er med til at besvare problemformuleringen. Femte trin indebærer, at disse temaer og udsagn formuleres til deskriptive udsagn (Kvale & Brinkman, 2012: 269f.). Denne kodningsproces synes relevant at præsentere, og den er hermed vedlagt som bilag.² Det kan være vanskeligt at skitsere hvert trin i kodningsprocessen, men skemaet i bilaget præsentere de temaer, der er fremkommet i interviewene, og hvilke citater og meningsenheder der underbygger disse temaer.

3.4.2 KRITISK COMMONSENSE FORSTÅELSE

Analysen vil også indeholde det niveau, som Kvale og Brinkman betegner for kritisk commonsense forståelse. Denne fortolkningskontekst bevæger sig ud over den blotte beskrivelse af informanternes udsagn. På dette niveau skabes der en bredere forståelsesramme, da undersøgeren fx forholder sig kritisk til, hvad der bliver sagt og hvorfor. Kritisk commonsense niveauet vil ikke være en bærende del af analysen, da jeg ikke har et fokus på, hvorfor de siger, som de gør, jeg er mere interesseret i at undersøge, hvad de oplever. Derfor vil afsnittet ikke have et selvstændigt afsnit, men indgå i den teoretiske analyse, som præsenteres nedenfor. Kritisk commonsense forståelsen vil komme til udtryk i denne del af analysen, som kritiske refleksioner over hvad socialpædagogerne beskriver i henhold til teorien.

3.4.3 DEN TEORETISK FORSTÅELSE

Det tredje niveau i analysen er den teoretiske forståelse. I denne del af analysen anlægges den teoretiske ramme til fortolkning af de temaer, der er fremkommet i selvforståelsesafsnittet (Kvale & Brinkman, 2012:280f.) Formålet i denne del af analysen er at anvende teoretiske perspektiver til at diskutere og analysere de temaer, der er opstået. Der tages hermed stadig afsæt i informanternes udsagn, men disse udsagn vil blot indgå i en anden ramme, hvor teori anvendes til at skabe ny forståelse. Det teoretiske udgangspunkt for den teoretiske analyse beskrives nærmere i kapitel 4, hvor den teoretiske ramme vil præsenteres.

² Se bilag 2.

3.5 KVALITETSVURDERING

I følgende afsnit der præsenteres en række reflektive tanker om kvaliteten af denne undersøgelse. I denne sammenhæng reflekteres der over det videnskabssteoretiske samt metodiske udgangspunkt for undersøgelsen, og hvilken betydning disse har haft for undersøgelsens resultater.

I de ovenstående afsnit har jeg forsøgt at fremlægge og skabe transparens omkring undersøgelses videnskabssteoretiske samt metodiske grundlag og fremgangsmåde. Dette er gjort med henblik på at skabe reliabilitet i undersøgelsen. Gennemsigtigheden og pålideligheden kommer til udtryk i præsentationen og beskrivelsen af udvælgelsen af interviewpersoner og beskrivelse af overvejelser omkring denne udvælgelse. Endvidere er interviewguiden samt udarbejdelsen af denne blevet præsenteret. Ligeledes er det blevet beskrevet, hvordan transskriberingsprocessen samt kodningsprocessen er gennemført. Disse beskrivelser har samlet set sikret en styrkelse i undersøgelsens reliabilitet og det kan hævdes at på baggrund af gennemsigtigheden ville en lignende undersøgelse kunne foretages af en anden forsker.

I denne sammenhæng kan man dog reflektere over den metodiske fremgang. Til indsamling af empirien tages der afsæt i det semistrukturerede interview, hvilket vanskeliggøre at en anden forsker ville kunne skabe lignende interview og herunder samme empiriske materiale. Dette aspekt kan også diskuteres i sammenhæng med den videnskabssteoretiske positionering i undersøgelsen. I og med der tages afsæt i blandt andet den filosofiske hermeneutik, er der også et fokus på fortolkning i produktionen af viden. I denne sammenhæng fremhæves det, at jeg er en del af fortolkning af empirien og hermed undersøgelsens fund. I denne sammenhæng kan det hævdes, at andre forskere ikke nødvendigvis ville kunne have opnået samme resultater. Ligeledes vanskeliggøres projektets realibilitet, da der er foretaget kvalitative interviews som det empirisk grundlag for analysen. Projektet tager som beskrevet udgangspunkt i 4 informanter. Disse informanters beskrivelse og oplevelse kan være præget af fx deres menneskesyn og erfaring. I denne sammenhæng kan der ligeledes argumenteres for, at havde jeg interviewet 4 andre informanter, havde resultaterne givetvis ikke været de samme.

Undersøgelsen generaliserbarhed kan endvidere diskuteres. Formålet med denne undersøgelse er ikke at skabe en generel viden om socialpædagogers oplevelse af ungdomssanktionen og de socialpædagogiske arbejde. Formålet er derimod at skabe en viden om disse informanters oplevelse og

beskrivelse. I denne sammenhæng kan der argumenteres for, at generaliserbarheden i undersøgelsen ikke er formålet og hermed ikke er stærk.

I denne sammenhæng kan der endvidere reflekteres over validiteten i undersøgelsen. Formålet har som sagt været at undersøge, hvordan disse fire informanter oplever ungdomssanktionen samt det socialpædagogiske arbejde. Undersøgelsen besvarer problemformuleringen og ved gennemlæsning af specialet opnår man en forståelse af disse informanternes oplevelse. Hermed anses validiteten som stærk.

I denne sammenhæng er specialet fund særligt præget af den metodiske og videnskabsteoretiske tilgang og særligt den fænomenologiske og induktive tilgang har sikret, at der er blevet taget afsæt i informanternes udsagn og deres er deres fortælling der er præsenteret.

KAPITEL 4

DEN TEORETISKE RAMME

I dette kapitel præsenteres specialets teoretiske ramme. Dette med henblik på at skabe en forståelse for den senere anvendte teori i analysen. Teorierne præsenteres i samme rækkefølge, som de vil blive anvendt i analysen. Indledningsvis præsenteres Erving Goffmans teori om den totale institution. Dernæst præsenteres Howard S. Beckers teori om stemping og afslutningsvis præsenteres Axel Honneths teori om anerkendelse. Inden hvert teoriafsnit vil der præsenteres en begrundelse for, hvorfor netop disse teorier synes relevante at inddrage til forståelse af socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde, og hvordan disse vil anvendes i den teoretiske analyse.

4.1 ERVING GOFFMAN

Den første teori, der vil præsenteres er Erving Goffmans (1922-1982) teori om den totale institution. Goffman var i sine studier særligt optaget af den sociale interaktion i hverdagslivet mellem mennesker, og hvordan der i interaktionen skabes afvigelse og stigmatisering. Han har i sine studier endvidere beskæftiget sig med samfundets reaktioner på disse afvigelser, og hvordan de totale institutioner har vundet indpas i denne sammenhæng. Han forholder sig i bogen ”Anstalt og Menneske” særligt til, hvordan de totale institutioner er organiseret, og hvilke konsekvenser det har for det enkelte individ at være på disse institutioner.

Det synes relevant at inddrage Goffman, da denne teori kan bidrage til en analyse og diskussion af, hvorvidt den sikrede institution, Kompasset, kan betragtes som en total institution. Dette synes relevant at inddrage, da Goffman skaber til en forståelse af, hvordan rammerne på en sikret institution kan påvirke de unge. Hermed skabes der også en forståelse for rammerne for det socialpædagogiske arbejde. Inddragelsen af Goffmans teori bidrager endvidere til en teoretisk analyse og forståelse af, hvordan socialpædagogerne oplever og opfatter det socialpædagogiske arbejde på den sikrede institution. Med inddragelse af Goffmans teori synes det hermed muligt at besvare problemformuleringens andet arbejdsspørgsmål, omhandlede hvordan socialpædagogernes oplevelse af det socialpædagogiske arbejde kan forstås ud fra forskellige teoretiske perspektiver, herunder hvordan man kan forstå socialpædagogernes oplevelse af at arbejde med denne målgruppe på en sikret institution.

4.1.1 TOTALE INSTITUTIONER

Bogen ”Anstalt og menneske” er opdelt i fire essays, hvor det første essay ”Karakteristiske træk ved den totale institution” præsenterer den sociale tilværelse på disse institutioner, herunder hvordan institutionerne er organiseret, og hvilke krænkelse, der kan opstå på disse institutioner, og hvilken betydning det har for individet at være ufrivillig medlem af disse (Goffman, 2001:10). I følgende afsnit vil denne beskrivelse hermed præsenteres. Han beskriver den totale institution således:

”Den totale institution kan defineres som et opholdssted – og arbejdssted, hvor et større antal ligestillede individer sammen fører en indelukket, formelt administreret tilværelse, afskåret fra samfundet udenfor i en længere periode” (Ibid:9).

Han henviser i dette tilfælde til, at fængsler er et godt eksempel på sådan en institution, men hævder dog, at disse institutioner også findes i tilfælde, hvor individerne, der er på institutionerne, ikke har overtrådt loven (Ibid.). Goffman fremhæver dog, at der er et fælles sigte for disse institutioner:

"I vort samfund står de som en slags drivbuse til at forandre mennesker i: hver og et af dem er et naturligt eksperiment over, hvad man kan gøre med personligheden" (Ibid:18).

Der fremhæves hermed et ønske om at forandre de individer, der opholder sig på en total institution. Goffman inddeler disse institutioner i fem grupperinger. Den første institution er for de individer, der samfundsmæssigt betragtes som harmløse og hjælpeløse, herunder fx ældre. Den anden institution er for dem, der anses som ude af stand til at klare sig selv, og som er til fare for samfundet. Dette eksemplificeres som fx statshospitalerne og hospitaler for sindslidende. Den tredje type institution er for dem, som anses for farlige for samfundet, men hvor der ikke er et særligt fokus på individernes velfærd, herunder fremhæves blandt andet fængslerne. Den fjerde institution er fx kostskoler, som er oprettet for at tilgodese en arbejdsmæssig opgave. Den femte og sidste institution er fx klostre, som skal fungere som et fristed for en gruppe mennesker (Ibid:12). I forlængelse af Goffmans kategorisering af disse institutioner, hævder han selv, at de hverken er tilstrækkelig dækkende for variationen af institutioner, men at de giver et overblik over nogle typer af institutioner (Ibid.).

Goffman fremhæver forskellige karaktertræk for en total institution og hævder i præsentationen af disse en række krænkelser, der kan medføres af opholdet på sådan en institution. Et af de afgørende karakteristika er, at medlemmerne på disse institutioner er en del af en indelukket og administreret tilværelse. I dette sammenhæng fremhæver han kontrasten til omverden, hvor individer går på arbejde et sted, sover et andet sted og tilbringer fritid et tredje sted. Disse tre livsområder, som Goffman kalder det, bliver sammenkoblet ved opholdet på en total institution (Ibid:13).

Dette henviser endvidere til et andet karaktertræk, nemlig at medlemmerne på disse institutioner er afskåret fra samfundet. De indgår ikke i interaktion med samfundet. Den eneste interaktion er med de andre medlemmer og medarbejderne. Goffman hævder i denne sammenhæng, at individerne, der oplever denne fratagelse af kontakt til omverdenen, kan opleve, at de bliver berøvet deres civile identitet og personlighed. Han fremhæver, at de kan opleve at blive berøvet den støtte og de sociale forhold, de måtte have i sit hjemmiljø, og at dette kan have en betydning for individets selvopfattelse (Ibid:19).

Endvidere beskriver Goffman, at individet fratages deres civile rettigheder, og medlemmerne må indordne sig under nye rammer (Ibid:20). Det fremhæves i denne sammenhæng endvidere, at medlemmerne på total institutionerne skal lære at tilhøre denne nye rolle som medlem på en total institution. Han fremhæver, at individerne må starte med en accept af, at de i en vis grad har mistet selvbestemmelse. I denne sammenhæng hævder han, at individet på en total institution særligt styres af straf og belønning i hverdagen. Goffman præsenterer dette som et privilegium system. Medlemmerne kan samarbejde og opnå belønning, og hvis de ikke samarbejder, kan de opleve at få en straf i form af en sanktion. De kan fx miste retten til at få besøg af venner eller familie (Ibid.).

Goffman fremhæver endvidere, at hverdagen er præget af rutiner og faste strukturer. Han hævder, at total institutionernes regler og rutiner kan krænke individerne, da de er underlagt et skemalagt program, der fratager individet muligheden for selvbestemmelse for hverdagens strukturering (Ibid:39) Han hævder i denne sammenhæng, at disse aktiviteter og rutiner er den del af en plan for at opfylde de officielle mål (Ibid:14). Dette kan eksemplificeres ved, at medlemmerne skal indgå i skole eller værksted, som en del af en handleplan for den enkelte.

Et andet kriterium, som Goffman fremhæver, er forholdet mellem medlemmerne på den totale institution og medarbejderne. Han hævder, at der er et tydeligt skel mellem "os og dem", og at individerne på institutionerne føler sig underlagt medarbejderne. Medlemmerne kan ofte opleve, at medarbejderne er nedladende, overlegne og til tider fremstår onde (Ibid.).

Goffmans teori om den totale institution forholder sig overordnet kritisk til, hvilken betydning det har for det enkelte individ. I denne sammenhæng kommer denne teori til at belyse en kritisk vinkel på de unges ophold på Kompasset. Dette synes interessant i forhold til socialpædagogerens beskrivelse af ungdomssanktionen og institutionens rammer.

4.2 HOWARD S. BECKER

Den anden teori der anvendes i analysen er Howard S. Beckers (1928) stempelingsteori. Becker er en af efterkrigstidens klassiske sociologer. Becker skaber med sine studier et fokus på relationen mellem håndhævere af normer og regler i samfundet og de potentielt afvigende og skaber hermed et fokus på sociale definitionsprocesser, som skaber afvigerne (Becker, 2005:9ff).

Det synes relevant at inddrage Beckers stemplingsteori, da det hermed bliver muligt at analysere ungdomssanktionen to sider. På den ene side er det en reaktion fra samfundet, som kommer til udtryk i en håndhævelse af regler og normer. På den anden side handler ungdomssanktionen om at skabe et socialpædagogisk arbejde og hjælpe den unge. Anvendelsen af denne teori skaber hermed mulighed for at analysere, hvordan de straffende elementer i ungdomssanktion kan synes stemplende, ifølge Becker. Teorien vil endvidere anvendes til at skabe en forståelse af socialpædagogernes oplevelse og intention med det socialpædagogiske arbejde. Herunder hvordan socialpædagogerne oplever, at ungdomssanktion og det socialpædagogiske arbejde ikke har til formål at stemple de unge som afvigende. Hermed skabes der en teoretisk forståelse af socialpædagogernes opfattelse af det socialpædagogiske arbejde, som vil være med til at besvare problemformuleringen.

4.2.1 STEMLINGSTEORI

Beckers hensigt med bogen 'Outsidere' er ikke at skabe en teori, der skaber en kausal årsagsforklaring på, hvorfor nogen udvikler afvigende adfærd. Hans budskab med bogen er at skabe et fokus på relationen mellem håndhæverne og den afvigende, og hvordan skelnet mellem 'de afvigende' og 'de normale' skabes i denne relation. Dette kommer blandt andet til udtryk i følgende citat:

"Afvigelse [er] ikke en egenskab ved den handling, personen begår, men snarere en konsekvens af andres anvendelse af regler og sanktioner i forhold til en "regelbryder". Afvigeren er en person, som denne etiket er blevet hæftet på med succes; afvigende adfærd er adfærd, som mennesker betegner som afvigende" (Becker, 2005:29f).

Han ønsker hermed at opfordre forskere til at inddrage dette aspekt i forskningen om fx kriminelle frem for ofte blot at søge en årsagsforklaring på den kriminelles handlinger (Ibid:13).

En central pointe i Beckers bog er hermed, at afvigere er socialskabte. Han fremhæver, at regler og normer i et samfund ikke er absolutte eller naturgivne. Det beskrives som et maskineri, hvor regler og normer håndhæves på baggrund af forskellige aktører og forskellige interesser (Ibid:12). Derfor finder Becker definitionsprocesser i samfundet særligt interessante, da han anser dette som et bidrag til at skabe afvigere i samfundet.

I denne sammenhæng har Becker fremstillet forskellige former for adfærd i samfundet. Der skelnes i disse kategorier imellem, hvorvidt den afvigende adfærd er opdaget, og hvorvidt den rent faktisk er begået (Ibid:39). Disse præsenteres i figuren nedenfor.

<i>Typer af afvigende adfærd</i>		
	Regelefterlevende adfærd	Regelbrydende adfærd
Opfattet som afvigende	Uforskyldt anklaget	Åbent afvigende
Ikke opfattet som afvigende	Konform	Hemmeligt afvigende

Kornform adfærdstype er personer, der efterlever regler i samfundet, og som også opfattes som efterlevende. Disse personer vil hermed blive betragtet som normale. *Åbent afvigelse* adfærdstype er personer, der overtræder regler i samfundet, og som også opfattes som værende regelbrydere. *Uforskyldt anklaget* adfærdstype er personer, som af samfundet betragtes som værende regelbrydere, men som ikke har begået regelbrydende handlinger. Den sidste adfærdstype *hemmeligt afvigende* er personer, som har begået regelbrydende handlinger, men som ikke er blevet opdaget.

Selvom Becker tillægger stemplingen en stor værdi, så er hans pointe ikke at hævde, at det kun er handlinger, der bliver betragtet som afvigende. Dette kommer fx til udtryk i den hemmeligt afvigende (Ibid.). Men han fremhæver dog, at afsløringen og stemplingen er et vigtigt element, da det har en stor betydning for det enkelte individ. I denne sammenhæng bruger han begrebet ”afvigende karrierer”. Han hævder i denne sammenhæng at:

”Når den afvigende bliver afsløret, behandles han i overensstemmelse med den folkelige diagnose af, hvorfor han er, som han er, og denne behandling kan i sig selv på samme måde frembringe yderligere afvigelse” (Ibid:57).

Han hævder i denne sammenhæng, at når en person stemples som afvigende fra samfundets normer og regler, kan dette medføre, at denne person fortsætter eller udvikler den afvigende adfærd, og hermed skabes der en afvigende identitet (Ibid.).

Begrebet den afvigende karriere dækker derfor over de individer, der via den afvigende karriere begår yderlig afvigende handlinger. Første skridt mod denne karriere er, at der udføres en henholdsvis tilsigtet eller utilstigtet ikke-konform handling, og hermed overtrædes det gældende regelsæt (Ibid.). Andet skridt referer til ovenstående, nemlig at denne handling afsløres og individet bliver stemplet som afviger. Dog fremhæver Becker, at dette ikke kun omhandler, at individet stemples offentligt, men at individet også

kan stemple sig selv på baggrund af en given handling (Ibid:50). I begge situationer har stemplingen betydningen for individets selvbillede og deltagelse i sociale sammenhænge.

Han pointerer dog i denne sammenhæng, at individet ikke nødvendigvis begår den kriminelle handling, fordi denne er stemplet som afvigende, men at selve stemplingen er afgørende for, at der skabes en afvigeridentitet.

Idet individet bliver stemplet som afvigende, får dette individ ny status og vil blive behandlet i overensstemmelse med denne status (Ibid.). Becker fremhæver i denne sammenhæng, at hvis en person fx begår en kriminel handling og bliver afsløret i denne handling, kan dette ændre individets offentlige identitet, og han vil få en status som ”kriminell”. Dette kan få den betydning, at omverden vil møde ”den kriminelle” med en formodning om, at denne besidder andre negative egenskaber (Ibid:51). Denne negative forventning til individet kan også komme til udtryk i en formodning om, at den kriminelle handling vil føre til yderligere kriminelle handlinger (Ibid:52) Han hævder, at reaktionen på den afvigende adfærd kan være, at individet udelukkes fra forskellige sociale sammenhænge. Dette kan fx omhandle udelukkelse fra adgangen til arbejdsmarkedet. Dette medfører, at individet må benytte illegale metoder til fx at skaffe sig penge, og hermed skabes der yderligere afvigende adfærd (Ibid:53f). Det at blive afsløret og stemplet som afviger og herunder behandlet i overensstemmelse med denne stempling kan hermed have en selvopfyldende profeti og føre til yderligere afvigelse. Det sidste skridt som Becker fremhæver er, at individet begynder at være en del af en afvigergruppe (Ibid:53). Afvigergruppen har det til fælles, at de har samme afvigelse. Dette kan medføre, at individet status som afvigende understøttes, og at der skabes en retfærdiggørelse af de afvigende karaktertræk eller den yderligere afvigelse. I denne sammenhæng fremhæver Becker også, at de i gruppen kan lærer afvigende handlinger af hinanden (Ibid:57).

4.3 AXEL HONNETH

Den sidste teori der vil anvendes i analysen er Axel Honneth (1949) teori om anerkendelse. Honneth indtager i sine studier en socialfilosofisk position, hvor både sociologien og moralfilosofien inddrages. Sociologien kommer til udtryk i hvordan samfundet er, og moralfilosofien kommer til udtryk i, hvordan samfundet burde være (Honneth, 2003:11). I denne sammenhæng fremhæver han, hvordan anerkendelse bør være til stede i individers liv, for at disse har de bedste udviklingsmuligheder (Høilund & Juul, 2005:24).

Det synes relevant at inddrage Honneths teori om anerkendelse, da denne teori kan bidrage til en forståelse af socialpædagogernes beskrivelse af deres tilgang til de unge. Ved inddragelse af Honneth bliver det muligt at analysere socialpædagogernes oplevelse af det socialpædagogiske arbejde, og hvordan de beskriver, at de forsøger at skabe en anerkendende tilgang til de unge. Denne del af analysen kommer i forlængelse af analysen, hvor Becker inddrages til en forståelse af stempningen i ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde. Det synes i denne sammenhæng interessant at inddrage Honneths til at analysere, hvordan socialpædagogernes beskrivelse af socialpædagogisk arbejde også kan anses som anerkendende og herunder afstemplende. Det vil sige, at de ønsker at de unge anerkendes, for dem de er og ikke stemples som kriminelle unge. I denne del af analysen skabes der en besvarelse af problemformuleringen, idet der skabes en forståelse af socialpædagogernes oplevelse og intention med det socialpædagogiske arbejde.

4.3.1 ANKERKENDELSESFÆRERNE

Et af Honneths overordnede pointer med teorien om menneskets behov for anerkendelse er, at anerkendelse er en forudsætning for, at mennesket kan fungere som et vellykket og velfungerende individ (Høilund & Juul, 2005:24). Honneth opererer i denne sammenhæng med tre forskellige sfærer, som mennesket skal gennemleve som udviklingstrin for at opnå det gode liv (Honneth, 2003:15). Disse tre forskellige sfærer skaber et personligt element i det individ, der oplever anerkendelsen. Dette er henholdsvis selvtillid, selvagtelse og selvværdsættelse.

De tre anerkendelsessfærer er henholdsvis den emotionelle anerkendelse, den retslige anerkendelse og den sociale solidaritet (Ibid:14ff).

Ifølge Honneth kommer den emotionelle anerkendelse fra familie og venner. Dette er en form for anerkendelse, hvor nære personer viser kærlighed og følelser. Denne anerkendelse skaber selvtillid i det enkelte individ, og giver individet en social kompetence og selvtillid til at indgå i nære relationer. Det giver også individet selvtillid og evne til at se sig selv som et samfundsmæssigt deltagende individ (Ibid:86ff).

Den retslige anerkendelse, er en anerkendelse, der kommer fra staten. Dette indebærer anerkendelse af individet som borger i samfundet, og at individet har samme rettigheder som andre (Ibid.). Dette udspiller sig fx som retten til ytringsfrihed eller retten til at have adgang til velfærdssamfundets muligheder, som fx skole og forsørgelse (Ibid.). Oplever individet denne form for anerkendelse, opnår individet selvagtelse, da det i samfundet tilegnes værdi. Dette medfører, at individet opfatter sig selv som værende i stand til at indgå aktivt i samfundsbeslutninger. Denne anerkendelse skaber, ifølge Honneth, også mulighed for at realisere sig selv i samfundet (Ibid.).

Den solidariske sfære bygger på anerkendelse gennem forskellige fællesskaber. Dette kan fx være arbejdsmæssige fællesskaber. I og med at individet opnår anerkendelse i disse fællesskaber og relationer, skaber det oplevelsen af at kunne genkende og spejle sig i andre, og individet vil opleve sig selv som unik. I denne sammenhæng hævder Honneth, at individet vil anerkendes for sin autonomi, hvis det bidrager positivt til fællesskaber. Individet vil netop i denne sammenhæng blive anerkendt for sine kvaliteter og kompetencer. Individet vil hermed opnå selv værdsættelse og opleve, at de i gennem sine kvaliteter og kompetencer kan indgå i et solidarisk fællesskab (Ibid.).

Honneth pointe med disse tre sfærer er netop, at hvis individet ikke opnår selvtillid, selvagtelse eller selv værdsættelse, risikerer det at miste evnen til at forholde sig positivt til sig selv. Honneth hævder i denne sammenhæng, at denne positive oplevelse af sig selv er grundlæggende for individets udvikling (Ibid:18).

KAPITEL 5

ANALYSEN

I dette afsnit vil det empiriske materiale analyseres. Indledningsvis præsenteres analysens opbygning, og dernæst vil analysens to dele fremkomme. Den første del vil være med afsæt i fortolkningsniveauet selvforståelse, og sidste analysedel vil tage afsæt i fortolkningsniveauet den teoretiske forståelse.

5.1 ANALYSENS OPBYGNING

Analysen vil overordnet blive inddelt i to dele, som tager afsæt i de to fortolkningsniveauer selvforståelse samt teoretisk forståelse.

Den ene del vil være en beskrivelse af socialpædagogernes selvforståelse og hermed en præsentation af de temaer, der er fremkommet i meningskondenseringen. Denne del af analysen underbygger specialets overvejende induktive tilgang, som betyder, at informanternes beskrivelser kommer til at være bestemmende for temaerne i analysen. Anden del af analysen vil være en teoretisk analyse, hvor de temaer, der er fremkommet i første del af analysen, bliver afsættet for en teoretisk analyse og fortolkning (Kvale og Brinkman, 2012:270). Temaerne fra første analysedel vil ikke analyseres selvstændigt, men de vil fungere som afsættet til den teoretiske analyse og herunder inddrages sporadisk. Hermed tages der stadig udgangspunkt i de fremkommende temaer, men i dette afsnit ønskes det dog, med inddragelse af de teoretiske perspektiver, at fortolke på disse temaer. I denne del af analysen vil der være elementer af kritiske commonsense forståelse som kommer til udtryk i kritiske refleksioner undervejs i analysen.

Således vil empirien analyseres ud fra de forskellige fortolkningsniveauer, hvor der skabes en vekslen mellem informanternes udsagn, de teoretiske perspektiver samt kritiske refleksioner. Analysens to dele vil endvidere tage afsæt i de to arbejdsspørgsmål, der er opstillet i sammenhæng med problemformuleringen.

- Første del af analysen: Hvordan oplever og beskriver socialpædagogerne ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde?
- Anden del af analysen: Hvordan kan man ud fra teoretiske perspektiver forstå socialpædagogernes oplevelse af deres arbejde og ungdomssanktionen?

5.2 ANALYSEDEL 1 - SELVFORSTÅELSE

I denne del af analysen vil socialpædagogernes beskrivelse af henholdsvis ungdomssanktionen og deres arbejde på den sikrede institution, Kompasset, præsenteres. Dette gøres med afsæt i meningskondenseringen, der er blevet foretaget indledningsvis til denne analyse, hvor bestemte mønstre og temaer er opstået ud fra empirien. Afsnittene vil være opbygget af udvalgte citater, som beskriver de mønstre, der er fremkommet. Som beskrevet overfor, er denne analyse en besvarelse af første arbejdsspørgsmål, som er med til at besvare hovedproblemformuleringen, da det skaber en forståelse af socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen og deres socialpædagogiske arbejde. Hermed skabes der en forståelse for deres virkelighed. Endvidere skaber denne analyse et indblik i, hvordan de oplever at arbejde i et spændingsfelt mellem straf og behandling.

5.2.1 BESKRIVELSE AF UNGDOMSSANKTIONEN

I dette afsnit vil socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen analyseres. Deres beskrivelse af ungdomssanktionen kommer til udtryk i to temaer: 'De to ben' og 'Det frisættende hegn'. Det første tema 'De to ben' omhandler, hvordan socialpædagogerne oplever balancen mellem straf og behandling i ungdomssanktionen, og hvordan de håndterer dette paradoks i deres arbejde. Det andet tema 'Det frisættende hegn' omhandler, hvordan de oplever den sikrede institution som ramme for det socialpædagogiske arbejde. I dette tema er der særligt fokus på, hvordan socialpædagogerne oplever, at frihedsberøvelsen og hegnet om institutionen har betydning for det socialpædagogiske arbejde.

5.2.1.1 DE TO BEN

En del af den kritik, der har været omkring ungdomssanktionen, har omhandlet ungdomssanktionens forsøg på at skabe en kobling mellem straf og behandling. Denne kritik er blevet håndhævet af blandt andet lic. jur. Anette Storgaard, som har udtalt følgende:

"Den tilstræbte balancegang mellem straf og behandling forekommer lige så udfordrende som at gå på line med bind for øjnene." (Storgaard, 2007:335).

Socialpædagogerne fremhæver også særligt denne balance mellem straf og behandling i deres arbejde som et af de elementer i ungdomssanktionen, som de skal være ekstra opmærksomme på i deres arbejde. De forholder sig dog ikke så kritisk til rammerne som Storgaard, og de giver udtryk for, at det faktisk fungerer i praksis, men at det kræver faglige overvejelser og ekstra opmærksomhed.

Ungdomssanktionens kobling af de to elementer bliver i interviewene beskrevet som 'De to ben'. Informant 1 udtrykker det således:

"Jo jamen altså, der er jo to ben. Der er både den samfundsmæssige opgave. Altså den retlige del, som går på retssikkerhed. Herunder også af hensyn til ofre osv. Så det ene ben i det, er den rent samfundsmæssige opgave i forhold til at modtage unge i fase 1 i en ungdomssanktion. Den anden del, eller det vi putter ind i den, kan man også sige, altså det andet ben, det er den socialpædagogiske opgave, som vi så tager på os under opholdet. Dette ben er det primære, når først den unge er her." (Bilag 3:1).

Disse to ben henviser som beskrevet henholdsvis til den samfundsmæssige opgave, som de også beskriver som "magtebenet" (Bilag 3:4). Det andet ben er den socialpædagogiske opgave. Billedet af de to ben er en god måde at illustrere ungdomssanktionen og dennes formål på. Ungdomssanktionen indeholder netop disse to ben, nemlig at straffe den unge for en kriminel handling og herunder sikre retssikkerheden og retsfølelsen. Men i denne straf ligger der også et element som bygger på, at man som samfund tror på en positiv udvikling og tror på, at det vil have en gavnlig effekt at satse på den socialpædagogiske behandling, frem for fængselsstraffen. Denne måde at betragte ungdomssanktionen på kommer også til udtryk i interviewet med informant 2:

"Jamen der er jo begge dele. For et eller andet sted der er det jo en alternativ straf, til det man har gjort. Men det skal ses i lyset af, at det er en hjælp. At det faktisk er tænkt, at vi, og det er jo hele systemet, synes ikke du får noget ud af at komme i fængsel. Vi mener faktisk stadig, der er grobund for en positiv udvikling. Så derfor satser vi på den del. Det er lige som det tema der er med, når man bliver idømt en ungdomssanktion. Det er, at vi tror faktisk på at, der er nogle ressourcer i dig" (Bilag 4:4).

Socialpædagogerne giver som beskrevet udtryk for, at koblingen mellem straf og behandling fungerer i praksis, men at det er et paradoks, som de skal være opmærksomme på. Dette handler blandt andet om, at de formår at skabe en balance mellem de to opgaver. Informant 1 beskriver det således:

"Men jeg plejer at sige, altså det her med, at vi har de to ben, og at vi er opmærksomme. Jeg plejer at sige, at det er vigtigt, at vi bevarer ligevægten. Hvis jeg skal bruge det billede, så vil jeg sige, at jeg tror måske, set ud fra min subjektive vurdering, at nogen ender rigtig meget på det ene ben og nogen ender rigtig meget på det andet ben. Der tænker jeg, at begge dele er problematisk. For vi har en samfundsmæssig opgave, vi må stå ved (...). Også få givet den samfundsmæssige opgave det plads, den skal have. Og så har vi en socialpædagogisk opgave, og jeg tænker, at

hvis vi ikke fylder den ud med stor fagligkompetence og professionalisme, så giver det ingen mening at have sikrede institutioner. Altså så kan man lige så godt bruge arrester.” (Bilag 3:6).

Det bliver hermed tydeligt, hvordan socialpædagogen beskriver ungdomssanktionen og deres rolle i denne sanktion. Der skal skabes en ligevægt mellem disse to yderpoler. Dog fremhæver hun også i citatet ovenfor, at deres primære opgave er den socialpædagogiske opgave, når de modtager de unge på den sikrede afdeling. Det kommer dog også til udtryk, at hun mener, at balancen mellem disse to dele skal være ligevægtige, og at de ikke skal fralægge sig den samfundsmæssige opgave og ansvar.

Det kommer dog til udtryk, at det netop er i det socialpædagogiske arbejde, at de oplever, at ungdomssanktionen bliver et alternativ til fængslet og arresten, og Informant 1 udtrykker det således:

”Jamen det er jo, at vi er et socialt fagligt og socialpædagogiske tilbud, helt grundlæggende. Hvor man kan sige at, skal man være grov, så kan man sige at, fængsel er den ramme vi har, uden det vi har puttet i den.” (Bilag 3:13).

Informant 2 udtrykker også dette således:

”Så når man lige ser hegnet, så er der mange af dem der bliver forskrækkede og tænker, åh nej nu skal jeg i fængsel. Når de så møder os og bliver mødt af pædagogisk personale, og der er lige så mange kvinder på 1,65 meter, som der er mænd på to meter og de finder ud af, at vi faktisk ikke er fængselsbetjente, vi er pædagogisk personale.” (Bilag 4:6).

Socialpædagogerne giver udtryk for, at ungdomssanktionen handler om det indhold, der er i rammerne, og hvordan de møder de unge. Rammerne synes rigide, hvor selve frihedsberøvelsen og hegnet om institutionen særligt kan minde om fængslets rammer, men det handler for socialpædagogerne om indholdet, og hermed er det, det socialpædagogiske arbejde der kommer i fokus, når de unge ankommer på Kompasset.

Informant 4 hævder også, at den sikrede afdeling ikke er en straf, da de netop møder den unge med en socialpædagogisk tilgang.

”Det er ikke som sådan en straf at være her, som så. Fordi at her, der er der veluddannet personale og folk der prøver at gøre en indsats for at, du vil fortløbende blive placeret et sted, hvor du passer ind. Hvor der er plads til

dig, og hvor de kan rumme dig. I modsætning til hvis det var en straf, så var det jo egentlig ligegyldigt, hvor du bliver knaldet hen. Så skal du bare afsone din tid, bum. Det er meget bastant og krampagtigt. Bum, så lukker døren sgu, og så kan du passe dig selv” (Bilag 6:6).

Men i og med at ungdomssanktionen netop er et alternativ til fængselsstraffen, og at det er en sanktion, de unge er blevet idømt, giver socialpædagogerne også udtryk for, at de unge, der ankommer på den sikrede institution, kan opleve det som en straf. Informant 1 beskriver det som følgende:

”For der er jo en dommer der har sagt, at du skal. Så på den måde, så vil de fleste unge der kommer her første gang, når de træder ind af døren, så vil de opleve det som en straf” (Bilag 3:6).

Socialpædagogerne gør sig generelt tanker om, hvordan de unge oplever at ankomme på institutionen, og hvordan det element, at de er idømt behandlingen gør, at de unge ankommer på den sikrede institution med en oplevelse af, at det skal være en straf og ikke en hjælp. Informant 3 giver udtryk for en forståelse for de unges oplevelse af dette:

”Men jeg kan godt forstå dem, for hvis jeg lige skulle forklare, hvad en sanktion er, så ville jeg også have svært ved lige at forstå, hvis det er. Det er lidt uoverskueligt. Så ville jeg også godt kunne forstå, hvis den unge som måske det eneste kendskab, de har til retsvæsnen eller det kommunale, det er, når de prøver på at straffe dig for et eller andet. (Bilag 5:7).

Informanten giver i dette citat udtryk for en forståelse for, at de unge kan opleve sanktionen som en straf og ikke som en hjælp. Han beskriver, hvordan de unge ikke er vant til, at de skal hjælpes af kommunen eller retsvæsnen. I de unges øjne er retsvæsnen og kommunen ikke instanser, der hjælper, men straffer. Derfor kan det være svært for de unge at ændre tanken om ungdomssanktionen, og de vil derfor ofte opleve det som en straf at ankomme på den sikrede afdeling, selvom hensigten fra socialpædagogernes side er, at de gerne vil hjælpe den unge.

Informant 4 tilslutter sig tanken om, at det kan føles voldsomt for den unge at ankomme på institution, men at rammerne på sigt bliver trygge for de unge, hvor de får mulighed for at udvikle sig.

"Jeg vil gerne have meget mere af det her. Jeg vil gerne have nogle flere muligheder for det her, for vi ser, når de kommer ind i det her. Som starter med at være voldsomt for dem, så ender det faktisk med at være nogle rigtig trygge rammer. Hvor de kan udvikle sig på rigtig mange måder." (Bilag 6:10).

Informanten giver hermed udtryk for, at ungdomssanktionen tilbyder netop disse unge mennesker noget positivt.

Selvom de ønsker at hjælpe de unge igennem socialpædagogisk arbejde, så er der dele af arbejdet på den sikrede afdeling, som bærer præg af skulle varetage opgaver end blot det socialpædagogiske arbejde, og det er netop her, socialpædagogerne oplever paradokset i deres arbejde. Informant 2 udtrykker det som følgende:

"Ja det er et ret tydeligt paradoks, der er i vores arbejde. Det er det jo fordi, vi netop skal udøve den straf, der er i det og de vilkår, som de er her under. Så det er også os, hvis det fx er besøg, så er det også os der skal tjekke de besøgene, om de har noget ind, de ikke må have. Og afvise et besøg, hvis vi bliver i tvivl, om de er samarbejdsvillige osv. Så den rolle har vi også" (Bilag 4:7).

Informant 1 beskriver også dette paradoks, og deres arbejdsopgaver som at bære to forskellige hatte:

"Det er os der, hvis politiet ringer og siger der er mistanke om en mobiltelefon, så er det os der laver en ransagning. Så vi har på den måde to hatte. Men vi italesætter det meget over for de unge. Altså "jeg bliver nødt til lige, og at vi skal jo osv.". Så det bliver tydelige, og der ikke bliver noget pseudo, og det bliver tydeligt for de unge, hvornår vi er hvad" (Bilag 3:4).

Med illustrationen af de to hatte bliver billedet af de to opgaver og tilgange tydelige. Det er opgaver, der i socialpædagogernes øjne kræver, at hattene og rollerne byttes ud. Det bliver illustreret, hvordan de to opgaver ikke kan løses med samme hat på, og det kræver italesættelse. I denne sammenhæng, udtrykker hun, hvor vigtigt det er, at de er tydelige over for de unge om, hvornår de bærer hvilken hat.

Det er netop i tydeliggørelsen af disse to roller, at socialpædagogerne oplever, at det fungerer i praksis. I interviewene med socialpædagogerne giver de dog alle udtryk for, at det er denne del af jobbet, de ikke bryder sig om. Den del, hvor de skal være mistroiske over for de unge.

Informant 2 giver udtryk for dette og fremhæver, at hun oplever, at det strider mod deres faglige identitet at møde de unge med mistro:

”I og med vi, som typisk som faggruppe, har det nemmest ved at se ressourcerne og hele tiden være udviklingsstøttende, og guide og være positiv osv. Den del vi faktisk har det svært med, det er altså det der med at være rigtig mistroiske. Når jeg siger det, er der selvfølgelig ganske få undtagelse, men det er bare sådan en ret menneskelig ting, at det egentlig ikke er særlig rart at stå i en situation, hvor man er den, der sådan skal være kontrollerede og mistroiske. Så det taler vi meget om.” (Bilag 4:7).

Her kommer det til udtryk, hvad det egentlig er, de ønsker at ligge vægt på i deres arbejde. De ønsker at være udviklende, se ressourcerne, guide og være positive. Hermed kan den anden rolle som værende mistroisk anses som stående i modsætning til deres ønske og deres faglige identitet.

I interviewene fremgår det hermed, at socialpædagogerne oplever denne koblingen og paradokset i deres arbejde. De oplever det ikke, som Anette Storgaard beskriver det, som at gå på line med bind for øjnene, men det er heller ikke problemfrit. Det er et paradoks i deres arbejde, som de har mange overvejelser omkring, og som kræver, at de som faggruppe reflekterer over deres måde at håndtere dette på. I denne sammenhæng bliver kommunikationen og åbenheden nøglebegreber for at dette lykkes i praksis.

5.2.1.2 DET FRISÆTTENDE HEGN

Det andet tema, der er fremkommet i meningskondenseringen er 'Det frisættende hegn'. I dette afsnit vil det analyseres, hvordan socialpædagogerne oplever og beskriver hegnets betydning for de unge og det socialpædagogiske arbejde. Informant 1 beskriver det således:

”Jeg vil sige det på den måde, at det er forbavsende. Det er også derfor, jeg er fjollet og kalder det frisættende med hegnet. Det er forbavsende, hvor hurtigt man når nogle ting i forhold til åbne institutioner, fordi der er hegn om” (Bilag 3:10).

I interviewene med socialpædagogerne fremhæver socialpædagogerne, hvilken betydning det har, at de unge er frihedsberøvet, og hvilken betydning det har for det socialpædagogiske arbejde. Overordnet giver socialpædagogerne alle udtryk for, at børn og unge kun skal frihedsberøves, hvis der er et særligt behov for dette.

Informant 1 henviser til børnekonventionen og hævder i denne sammenhæng, at børn kun skal frihedsberøves som sidste skridt:

Jeg tilslutter mig bestemt børnekonventionen, om at de skal være sidste skridt at frihedsberøve børn og unge. Men jeg må også bare erkende, at nogen gange kan de faktisk være hjælpsomt for de unge, hvis man putter de rigtige ind i det. (Bilag 3:2).

Hun udtrykker endvidere:

"Igen, det er en balance imellem, at selvfølgelig skal man kunne frihedsberøve børn, når det er absolut nødvendigt, men på den anden side, så er der bare et frigørende potentiale, som gør, at det kan være rigtig godt, at det er lidt længere (...) Men der er ingen tvivl om, jo længere vi har dem, jo mere kan vi nå, men der skal også være en balance i det." (Bilag 3:10).

Det fremgår i disse to citater, hvordan frihedsberøvelsen bør være fagligt velovervejet og velbegrundet, men i samme sætning fremhæver hun det også som værende hjælpsomt, og at de kan nå længere med dem, hvis de unge opholder sig på en sikret institution længere.

Selvom socialpædagogerne ikke ønsker at sætte de unge bag lås og slå, så fremhæver de positive elementer i forhold til det socialpædagogiske arbejde. Dette omhandler særligt, hvordan deres muligheder for at arbejde med de unge fremmes af, at de unge er fastholdt i behandlingen. Informant 2 sammenligner det særligt med de åbne institutioner.

"Ja og det er alt afgørende. Fordi det er noget af det, der er udfordrende, når man er på de åbne institutioner. Det ved jeg jo selv, for jeg har selv arbejdet der i mange år. Det er nemlig, at når det begynder at være lidt svært, så stikker man af eller så tager man ud og ryger hash. Der er altid nogle alternativer" (Bilag 4:6).

Han beskriver, de har andre muligheder på den sikrede institution, da de kan fastholde de unge i det socialpædagogiske arbejde, selvom den unge oplever, at det begynder at gøre ondt. Informant 3 giver også udtryk for, hvordan fastholdelsen skaber muligheder for at komme ind til kernen af problematikkerne:

"Men min overbevisning det er, at nogle af tingene er rigtig godt her i forhold til at få dem ind. I og med hvis man arbejder på et privat opholdssted, er det umuligt at fastholde dem. Det er umuligt at lave et reelt stykke

pædagogiske arbejde, for at snart man tager fat i kernen af det der er problemet, så stikker de af eller rømmer og er væk fra stedet af. Du har ingen mulighed for at fastholde dem (Bilag 5:8).

Informant 3 udtrykker i denne sammenhæng, at det reelle pædagogiske arbejde ikke er muligt på åbne institutioner, da de unge kan stikke af, når de begynder at arbejde med de svære ting. På Kompasset har de muligheder for at fastholde de unge i behandlingen, og det skaber positive forudsætninger for deres arbejde med de unge.

Socialpædagogerne beskriver endvidere, at hegnet har en positiv betydning, da mange af de unge kommer fra uhensigtsmæssige miljøer. Når de unge ankommer på Kompasset, er disse miljøer og venner sorteret fra. Dette mener socialpædagogerne har en positiv effekt, da de har mulighed for at arbejde med den unge uden alt det udefrakommende, som kunne have en negativ effekt på den unges udviklingsmuligheder. Informant 2 beskriver det som følgende:

”Vi kan nå langt på de to måneder, vi har dem i fase 1, man kan nå langt med de unge her fordi alt balladen er soteret fra. Vi får dem i rå tilstand, ungen kontakten til vennerne til at starte med.” (Bilag 4:2).

Socialpædagogerne fremhæver altså både, at frihedsberøvelsen skaber bedre muligheder for deres arbejde, da de unge er henvist til dem hele tiden, og endvidere da de modtager de unge i en rå tilstand, hvor de udefrakommende problematikker er soteret fra.

De beskriver dog ikke kun hegnet som værende positivt for den socialpædagogiske indsats, men de fremhæver endvidere, at rammerne skaber tryghed for de unge. De beskriver, at hegnet skaber et positivt og trygt miljø for de unge, hvor de kan få ro. Informant 3 beskriver, hvordan hegnet kan være med til at skabe denne ro:

”Overordnet kan man godt sige, det er at give de unge et frirum. For mange af dem der kommer herind, kan vi mærke dem finde ro. Vi har haft bandemedlemmer, som vi har lavet papirsflyvere med og leget, fordi herinde skal de ikke forholde sig til venner og banden. Hegnet det har sin egen virkelighed herinde bagved. Jeg tror overordnet de tre måneder herinde skal skabe stabilitet og få dem ud af evt. misbrug. Give dem ro.” (Bilag 5:2).

Han beskriver, at de unge har brug for pausen fra samfundet og det miljø, de kommer fra. Han beskriver endvidere, at rammerne kan anses som en form for omsorg for netop denne gruppe af mennesker:

”Jeg synes faktisk, de rammer er også er en form for omsorg. De unge skal ikke bruge kræfter på at tænke på det [Omverden]. Der er ikke internet og der er ikke mobiltelefoner, der er de kanaler, du kan vælge imellem på fjernsynet. Og du kan få dvd film. De skal ikke tænke på, kan jeg komme ud, kan jeg ikke komme ud. Kan jeg komme i byen, eller kan jeg ikke komme i byen” (Bilag 5:4).

Socialpædagogen fremhæver det element, at de unge er frataget valgene. Fratagelsen af disse valg anses af socialpædagogerne som værende en omsorg for netop denne gruppe af unge. Dette fremhæver også Informant 1:

”Der tænker jeg jo på, at nogen af dem der har allermest brug for hjælp, er dem der har allersværest ved at tage imod hjælp. På en måde er det faktisk en måde at hjælpe dem på, ikke at give dem det valg. For nogen der er tilstrækkeligt langt ude, der kan det være hjælpsomt.” (Bilag 3:3).

Hun fremhæver, at de unge, som har fået idømt en ungdomssanktion, ikke nødvendigvis er unge, som selv ville have bedt om hjælpen, derfor kan det anses som værende en hjælp at fratage dem valget om at modtage denne behandling. Informant 4 giver også udtryk for, at det at de er idømt behandlingen, ikke nødvendigvis er en problematik for det socialpædagogiske arbejde, fordi netop disse unge ikke selv frivilligt ville have valgt at modtaget hjælpen:

”Så vi ser det egentlig ikke som en stor problematik. Så det hjælper dem meget faktisk. Men de ville ikke være kommet frivillig, hvis de ikke var blevet dømt for en eller anden forbrydelse. De skal man jo huske (...) Det er helt okay, for så har vi en myndighed og nogle muligheder, for at arbejde lidt mere intens med dem.” (Bilag 6:8).

Han fremhæver hermed også, at de på den sikrede afdeling har muligheden for at skabe et mere intens socialpædagogisk behandlingsforløb med disse unge, da de har nogle andre muligheder en andre opholdssteder på grund af rammerne.

5.2.2 DELKONKLUSION

Formålet med dette afsnit var at præsentere socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen. Herunder også ungdomssanktionens rammer, som skaber koblingen mellem straf og behandling, og hvordan de oplever dette i deres arbejde. Socialpædagogerne betegner disse to yderpoler i deres arbejde som 'De to ben', som begge skal have plads i ungdomssanktionen, men hævder dog i denne sammenhæng, at deres primære opgave er det socialpædagogiske arbejde. I henhold til de to ben

beskriver socialpædagogerne, at de i deres arbejde også skal varetage to forskellige roller. Den ene rolle omhandler at være støttende og hjælpende og den anden omhandler om at være mistroisk og kontrollerende. Den sidstnævnte anses af socialpædagogerne som værende ubehageligt, da de strider imod, hvordan de ønsker at møde de unge. Socialpædagogerne oplever hermed koblingen af straf og behandling som et paradoks i deres arbejde, men de giver generelt udtryk for, at det ikke nødvendigvis er et problem for det socialpædagogiske arbejde med de unge, men at det kræver opmærksomhed og faglige overvejelser for at få det til at fungere. De udtaler alle, at de oplever, at det lykkedes godt på Kompasset at skabe denne balance. Dette skyldes blandt andet, at de har et stort fokus på at skabe kommunikation og åbenhed over for de unge, så de unge ved, hvor de har dem.

Det andet tema, som fremkom var 'Det frisættende hegn'. Det fremgår i de afholdte interviews, at socialpædagogerne særligt beskriver frihedsberøvelsen og selve hegnet som havende en positiv effekt både i forhold til deres arbejde, da de unge er fastholdt i det socialpædagogiske arbejde. De giver endvidere udtryk for, at de unge oplever en tryghed og en ro ved hegnet. De skal ikke forholde sig til omverdenen, og de skal ikke træffe valget om at indgå i behandlingen. Socialpædagogerne beskriver, at da disse valg og de unges verden udenfor er soteret fra, skaber det gode forudsætninger for det socialpædagogiske arbejde. De beskriver, at det kan betragtes som omsorg for denne målgruppe.

5.2.3 BESKRIVELSE AF DET SOCIALPÆDAGOGISKE ARBEJDE

Denne del af analysen vil præsentere socialpædagogerne beskrivelse af deres socialpædagogiske arbejde og deres tilgang til de unge. Afsnittet vil være opdelt i 3 temaer. Det er henholdsvis 'Anerkendelse', 'Professionalisme' og 'Inddragelse og virkelighedskorrigerings'.

5.2.3.1 ANERKENDELSE

Et af de gennemgående omdrejningspunkter i interviewene med socialpædagogerne var deres måde at møde de unge på i arbejde. Anerkendelse som en overordnet tema bliver i denne sammenhæng et samlebegreb, der dækker over flere begreber herunder: ligeværdighed, positivisme, lydhørhed, ordentlighed og respekt, som alle, i deres beskrivelser, kan henføres til at møde de unge med en anerkendende tilgang.

Den anerkendende tilgang beskriver informant 3 overordnet som stående i modsætning til, hvordan de unge ville blive mødt i et fængsel:

"Det er jo ikke et fængsel, det er et socialpædagogisk tilbud. Vi møder dem måske mere anerkendende. Det bliver alle sammen mødt på samme måde, om det så er en voldtægtsforbryder. Om det så er mord. Der er ikke forskel på dem" (Bilag 5:10).

Som tidligere beskrevet hævder socialpædagogerne, at netop deres socialpædagogiske tilgang til de unge er det, der står i modsætning til fængslet, og det fremhæves her, at måden, de møder de unge på, er mere anerkendende i forhold til fængslerne. Dette omhandler blandt andet, at de unge oplever, at der ikke er forskel på tilgangen til dem afhængig af hvilken kriminel handling, de har begået.

I afsnittet omhandlede socialpædagogerne beskrivelse af ungdomssanktionen bliver det fremhævet, at socialpædagogerne tildeles oplever ungdomssanktionen som en straf, men at et tema, der også er gennemgående er, at systemet, samfundet og ikke mindst socialpædagogerne tror på, at der faktisk er nogle ressourcer i de unge, og hermed også mulighed for at skabe en positiv udvikling. Informant 1 giver udtryk for dette i følgende citat:

"Rigtig mange af dem har jo lært på den hårde måde, at verden er en ondt sted og man kan ikke have tillid til nogen, og man skal kæmpe for at overleve, og der er ikke nogen, der hjælper en. Jeg tænker faktisk, at det bekræfter vi, hvis vi i overført betydning bare låser dem inde og smider nøglen væk. Vi lærer dem i hvert fald, at

der er nogen, der faktisk kan og vil hjælpe dig og sige "Der er faktisk noget godt du har, jeg kan godt forstå, du tænker som du gør, med det du har oplevet. Men prøv at se her, der findes faktisk også noget andet". Åbne deres verden, og udnytte deres potentiale." (Bilag 3:5).

Informanten fremhæver et ønske om at vise de unge, at der er nogen, der tror på dem, og som kan se potentialet og ressourcerne i dem. Socialpædagogerne er opmærksomme på, at hvis de ikke møder den unge på en anerkendende måde, så bekræfter de dem i, at systemet og omverdenen ikke vil hjælpe dem. Hun fremhæver, at det handler om at vise dem forståelse for den situation de unge er i, men samtidig også vise dem, at deres verden kan se anderledes ud, og at de har potentialet til at ændre deres liv. Informant 4 fremhæver særligt, at han ønsker mere lydhørhed over for de unge og forståelse for deres situation og følelser:

"Jeg vil gerne have meget mere lydhørhed over for de unge. For tit der føler jeg at tilgangen er, "jamen du er kun 14 år, og hvad søren ved du egentlig om tingene" det kan godt være, at de rent praktisk ikke ved noget, men de føler noget. Der er jo en grund til at de reagerer, som de gør, og det må være vores fornemmeste opgave, at klæde de her mennesker på til en helt suveræn eksistens fremover i stedet for bare, at banke dem i hovedet og sige "du gør bare alt galt, og du er bare så træls". Inden vi får set os om, så er det faktisk os, der er de slemme og der ikke nogen god dage der kommer tilbage der, det er der ikke, for det er ikke en god dag så." (Bilag 6:10).

Han beskriver i citatet, hvordan deres tilgang til de unge kan være med til at skabe en positiv udvikling. Dette skabes ikke ved at slå dem i hovederne, men ved at anerkende, at de er mennesker med følelser, og at disse unge skal mødes med lydhørhed over for disse følelser og tanker. Han bruger i sin beskrivelse ordsproget *"Den gode tid du har brugt, den kommer jo ikke dårligt tilbage"* (Bilag 6:6). Han fremhæver her, at hvis de ikke formår at møde de unge med lydhørhed, så kommer de gode dage ikke tilbage. Han fremhæver endvidere i interviewet, at det handler om at skabe smil og møde de unge med positivitet og lydhørhed:

"Hvis du rammer dem med lydhørhed, faglighed og professionalisme, og så lige giver en ordentlig indsigtning med positivitet. Få det smil frem, og jeg snakker ikke klovnsmil, nej, det der ægte smil, hvor man kan se - hold da op, lille Erik følte sig sgu hørt der. Så kan vi, og jeg er sikker på, vi kan gøre en indsats for at ændre noget. Det kan godt være det bliver et skridt frem, og fire tilbage, men jeg er lige nået et skridt frem, og i morgen kommer jeg et skridt mere frem forhåbentlig" (Bilag 6:11).

Informant 4 fremhæver i denne sammenhæng, at hvis dette lykkes, så kan de, trods omgivelserne og strukturen, mærke at der er nogen, der vil dem:

”Så hele tiden sørge for, at de bare rammer ind i en væg af positiv energi. Selvom jeg er struktureret og selvom det kan føles rigtigt i forhold til strukturen. Så vil de hele tiden mærke, at jeg vil dem. Det kan godt være jeg ikke altid er glad, men jeg er aldrig ligeglad over for dem. Jeg kan blive meget, meget intens omkring det her emne, fordi det betyder noget. For tænk på hvor mange vi egentlig har tabt i svinget, fordi der sad nogen der sagde ”jamen de skal bare, det og det og det”. Nej de skal ikke bare noget med den attitude. Det er unge mennesker, det er vores fremtid det her, vi snakker om. Lad os nu lige gøre det ordentligt. Vi har mulighederne i det danske samfund. Vi har virkelig mulighederne. Med ungdomssanktionen har vi muligheden for at gøre noget godt for de her mennesker. Så lad os da for pokker prøve” (Bilag 6:11).

Han bliver meget intens omkring dette emne og beskriver, at betyder meget for at disse unge oplever, at der er nogen, der gerne vil hjælpe dem. Han beskriver også, at denne måde at møde de unge på, kan være i stor kontrast til det de har oplevet tidligere:

”Ja for de kan hurtigt tænke ”Hvorfor er det så lyserødt det hele og vil du ud og lave bål med mig. Ej gider du godt at have aktiviteter med mig hele dagen lang” Det kan være meget kontrast fyldt fra, hvad de er vant til. Fuldstændig vildt.” (Bilag 6:9).

Da de unge ikke er vant til at blive mødt på denne måde, bliver det endnu vigtigere for socialpædagerne, at de møder de unge på denne måde. Informanten beskriver endvidere, at det særligt er i de svære situationer, at de unge skal føle sig hørt. De skal føle, de bliver ordentlig behandlet i situationer, hvor de i affekt reagerer uhensigtsmæssigt, så de herigennem oplever, at selv når de reagerer uhensigtsmæssigt, så har socialpædagerne respekten til at møde dem ordentligt.

”Så går vi ind og arbejder med at være lydhør over for dem, virkelig lydhør. De skal føle sig hørt, og føle at vi lytter til dem i alle situationer. Selv når de er vrede, kedede af det og gale. Det er sgu også vigtigt at blive hørt der. Også ordentlighed, det at de unge mennesker rent faktisk føler ordentlig behandlet, selv når de lige har raseret været eller kaldt en grimme ting. Så er det vigtigt vi ikke bare uhensigtsmæssigt går hen og har en træls adfærd over for dem, fordi de i affekt eller i vrede har sagt nogle grimme ting (...) Så vi simpelthen har respekten over for de individ, vi sidder overfor” (Bilag 6:3).

Han fremhæver, at det er vigtigt, at de viser de unge respekt i denne situationen. Det er der, de via deres faglighed, kan møde den unge med anerkendelse, fremfor at bekræfte dem i, at der ikke er nogen, der lytter til dem.

Socialpædagogerne gør sig også overvejelser omkring, hvad anerkendelse har betydet for, at de er endt i kriminalitet. Informant 1 fremhæver, hvordan anerkendelse og fællesskab har en betydning for de unges liv:

”Der er rigtig mange, der har svært ved at sige fra over for det fællesskab, de er en del af. Det negative fællesskab. Selvfølgelig for det, for sådan tænker jeg, det er for os mennesker, vi har brug for at være en del af et fællesskab. Så de er jo dybt afhængige af det fællesskab, som måske er det eneste fællesskab, hvor de er accepteret, og som har taget dem ind og værdsat dem, og anerkendt det de kan, og det de kommer fra. Hvor de har kunnet spejle sig. Det er derfor, man ender i et kriminelt eller radikaliseret eller alt mulig andet miljø. Der, hvor man er en del af et fællesskab, og hvor man bliver anerkendt, og hvor man ikke altid falder ved siden af. Eller ikke er god nok, eller bliver smidt ud eller” (Bilag 3:9).

Hun beskriver her, at de unge før har følt sig anerkendt og accepteret i de forkerte miljøer, og hvordan det kan have haft negative konsekvenser. Dette tydeliggør også socialpædagogernes sigte med den anerkendende tilgang. De unge skal føle sig anerkendt, så de herigennem oplever, at de passer ind i andre rammer end det kriminelle miljø. Dette kommer fx til udtryk i socialpædagogernes måde at beskrive de unges skolegang. De beskriver, at mange af de unge aldrig har haft en normal skolegang, og ofte har oplevet, at de ikke passer ind. Denne oplevelse af ikke at passe ind, forsøger de fx at imødekomme ved, at de unge langsomt oplever, at skolen ikke er farlig, og at de hver især har nogle faglige ressourcer. Informant 2 beskriver det således:

”Og så er det jo bare vores lærer er skide dygtige til at finde de huller, der er. For sådan er det som regel, så vil de næsten alle sammen have haft en sporadisk skolegang, og følge sig tabt lidt. Det har ikke altid været en positiv oplevelse, så der er altid nogle huller der fyldes på, sådan at de får en positiv oplevelse, og så de føler, de er i en positiv udvikling. Det er sådan ret typisk, at det er noget de selv bemærker. Altså der er en udvikling der, og der er en motivation for, at det kan man godt og så vil man faktisk gerne.” (Bilag 4:2f).

Temaet anerkendelse kommer hermed til at bevæge sig i forskellige retninger. Det handler for socialpædagogerne både om at vise dem respekt, lydhørhed, ordentlighed samt møde dem med

positivitet, så de unge oplever, at der er nogen der gerne vil hjælpe dem, og som ikke fremhæver de fejltagelser, der er årsagen til, at de er idømt en ungdomssanktion. Samtidig handler anerkendelsen også om, at de unge føler, de passer ind i andre sammenhænge end de kriminelle miljøer. Hvor de unge fx oplever, at skolen ikke er så farlig, og at de har nogle ressourcer og faglige færdigheder.

5.2.3.2 PROFESSIONALISME

Et andet emne, der opstod i empirien, var forholdet mellem socialpædagogerne og de unge. I henhold til ovenstående beskrivelse af deres anerkendende tilgang, kommer det også til udtryk, at de ønsker at bibeholde en professionel distance i kontakten til de unge. De unge skal opleve, at der er nogen, der oprigtig vil dem, men det skal ske i en balance med en professionel distance. Informant 2 beskriver balancen således:

”Vi skal være enormt bevidste om, at den relation eller kontakt som vi har til de unge, at den skal være autentisk og positivt. Men det må aldrig blive en sådan dig og mig ting, det må det generelt aldrig, tænker jeg i det pædagogiske arbejde. Men vi skal bare være endnu mere bevidste om, at det er en professionel relation, vi har til de unge. For hvis vi først kommer ud i, at det bliver lidt for meget en dig og mig ting, så giver vi dem også et svigt, hvis nu man skal ind og lave en ransagning, fordi vi har begrundet mistanke om, at der er blevet smuglet hash ind.” (Bilag 4:8).

Hendes beskrivelse af kontakten bliver set i sammenhængen med at de, som beskrevet i tidligere i afsnit, har to hatte eller roller i deres arbejde. Hun beskriver, at de risikerer at svigte de unge, hvis der er blevet opbygget en for personlig relation, da de også skal varetage arbejdsopgaver, som involverer fx at skulle ransage et værelse.

Generelt anvender socialpædagogerne ordet kontakt i stedet for relation. Hun beskriver i denne sammenhæng, at der i ordet relation ligger en gensidighed, som kan være skadeligt for de unge:

”Ja, det er fordi, at for os ligger der nogen gensidighed i relationen. Og med de unge, der kommer ind, kan vi ikke forvente en gensidig relation, så bliver det skadeligt for dem. Hvor hvis det er en lidt længerevarende anbringelse, så kommer der lidt mere gensidighed i relationen. Men vi kommer til at ligge noget over på dem, som de ikke kan tage ansvar for, hvis vi kalder det en relation” (Bilag 4:8).

Denne beskrivelse af relationen bliver beskrevet i sammenhæng med, at de ikke har de unge særligt længe. Der er ikke tid til at få opbygget en relation, hvor gensidigheden er til stede. Informant 3 udtrykker også, at relationen ikke kan opbygges på den korte tid:

”Jeg vil hellere bruge ordet kontakt end relation, for jeg tror sgu ikke man kan skabe en relation på tre måneder. Men kontakten har været god”. (Bilag 5:8).

Begge informanter fremhæver, at der ligger nogle definitioner i begrebet relation, som de ikke har mulighed for på den sikrede institution. De fremhæver endvidere, at deres arbejdsopgaver kan forhindre denne relation, da de risikerer at svigte de unge, hvis de har skabt en tæt relation med den unge. Ud fra ovenstående beskrivelse kan man hermed se, at socialpædagogerne ønsker en god kontakt til de unge, men at der er en grænse for, hvor tæt den må og kan blive, da dette kan blive problematisk. Professionalisme for hermed en central plads i socialpædagogernes tilgang til de unge.

5.2.3.3 INDDRAGELSE OG VIRKELIGHEDSKORRIGERING

Det sidste tema, der er fremkom i interviewet med socialpædagogerne, er 'Inddragelse og virkelighedskorrigerings'. I dette afsnit inddrages også begrebet individualisering som et grundvilkår for at skabe inddragelse. Socialpædagogerne giver generelt udtryk for, at de ønsker at skabe en individualiseret indsats, hvor inddragelse er et af nøgleordene. Denne inddragelse omhandler, at de unge oplever at være med i processen og hermed bliver en aktiv medspiller i egen udvikling. Informant 1 udtrykker, hvordan inddragelse er en grundværdi i deres arbejde med de unge:

”Hele vores værdigrundlag bygger på, at der er brugerinddragelse hele vejen rundt. At de har medindflydelse i de delmål, der bliver sat op. Der er internt møde med kontaktpersonen, og der snakker man om trivsel og delmål. Altså nu er du her, det har du ikke selv bestemt, men når du nu er her, så kan vi lige så godt arbejde positivt med det. Hvad er det, vi sammen kan gøre for, at det er nemmere for dig. Altså sådan hele vores tænkning, og vores måde at arbejde med de unge på, det går meget ud på at inddrage dem og gøre dem bevidste om, hvad det er for nogle ting de kan ændre.” (Bilag 4:3f).

Hun fremhæver, at inddragelsen også handler om, at de unge bliver bevidste om, hvad det er for nogle ting, de kan ændre. Denne del af inddragelsen kommer til udtryk i flere interviews, hvor de udtrykker at en del af arbejdet, er at virkelighedskorrigere de unge og herigennem gøre dem opmærksom på problematikkerne, og hvor de selv kan skabe en udvikling. Informant 4 udtaler følgende:

"Men vi forholder dem til deres forbrydelse, hvis de nu laver den der italienske variant. "I am innocent, i did not do it".. øh jo! Det er faktisk okay, du har det, det er ikke okay, du har lavet forbrydelsen, men det er okay, vi snakker om det. Vi kan snakke om det i fortrolighed og vi kan snakke om det i fællesskab, hvis du har lyst til det. Vi gør meget ud af at virkelighedskorrigere dem" (Bilag 6:7).

Informant 3 er enig i, at de unges virkelighed er en anden, og at de ikke nødvendigvis kan se problematikken i deres livssituation:

"Snakke om tingene, og prøve på at kaste et andet lys på deres liv. Jeg bruger meget den teknik, hvor man spørger dem, er det det her du vil? Være realistiske over for dem, og sige det her det er dit liv. Det her bliver dit liv fremadrettet. Hvis du fortsatte det her liv, så er det ikke, lige som du ser i film, hvor folk sælger hash og så har man mange penge og kæmpe både. Sådan er virkeligheden ikke" (Bilag 5:10).

Det kommer til udtryk, at første skidt med disse unge er at virkelighedskorrigere deres oplevelse af situationen, så de kan blive opmærksomme på problematikkerne. Dernæst bygger arbejdet særligt på, at skabe en motivation for at ændre disse problematikker. Informant 3 udtrykker således, hvordan virkelighedsbilledet er med til at skabe en motivation:

"Måden jeg arbejder med motivation, er ved at skabe et virkelighedsbillede. Hele tiden holde deres liv op imod, hvordan virkeligheden er." (Bilag 5:10).

Informant 2 fremhæver endvidere, at motivation er en væsentlig faktor for at skabe et godt forløb på den sikrede afdeling:

"Et godt forløb det er, når vi kan finde motivationen. Når vi kan finde den indre motivation ved de unge. Så de selv for en fornemmelse af at være aktiv medspiller i deres eget liv." (Bilag 4:3).

Den individorienterede tilgang handler for socialpædagogerne hermed ikke kun om, at de unge bliver bevidste om, hvad der skal ændres, de skal også opleve, at de er en aktiv medspiller for at ændre dette. Hun udtrykker endvidere, at det er motivationsarbejdet, som har en central rolle i de første måneder med den unge.

”Jamen specifikt når det er en ungdomssanktion, kan man sige, så er vi den første fase til egentlig at skabe motivationen til en start. Det er ikke altid det, der står på papiret, men i realiteten så er det, det der kommer til at ske. Det er, at vi faktisk skal begynde at så et frø ved de unge, så det bliver motiveret til faktisk at lave nogle ændringer i deres liv. Mange af dem er bange for, at det faktisk er dem vi vil lave om på, så det handler rigtig meget at gøre dem klar på, hvad det er for nogle ressourcer, de rent faktisk har. Så de selv tror på, at der er en anden vej, en anden udvikling, man kan følge i stedet for den, den ofte temmelige kriminelle løbebane de er på vej i. Så det bliver vores opgave” (Bilag 4:1).

Socialpædagogerne er opmærksomme på, at motivationen for at indgå i behandling og for at ændre på problematikkerne nødvendigvis ikke er til stede, når de unge ankommer, da de er blevet idømt denne behandling og ikke frivilligt har valgt at deltage. Det er i denne sammenhæng, at socialpædagogerne fremhæver, at en individualiseret tilgang, hvor inddragelse er et nøglebegreb, samt virkelighedskorrigerende kan være med at tydeliggøre problematikkerne og herigennem skabe motivation ved de unge for at ændre deres liv.

5.2.4 DELKONKLUSION

Formålet med dette afsnit var at præsentere socialpædagogernes beskrivelse af deres socialpædagogiske arbejde med det unge. Socialpædagogerne fremhæver blandt andet temaet anerkendelse. Anerkendelse er et samlebegreb for ligeværdighed, positivitet, lydhørhed, respekt og ordentlighed. De ønsker at møde de unge med anerkendelse og herigennem vise, at de tror på en positiv udvikling for de unge. Det handler for socialpædagogerne særligt om at møde dem med åbenhed og vise dem de potentialer, de har. I socialpædagogernes refleksion over anerkendelse kommer det også til udtryk, at de ønsker at vise de unge, at de passer ind i andre relationer og miljøer end de kriminelle, og at de oplever at blive anerkendt for deres ressourcer og kompetencer uden for disse miljøer.

Et andet tema, de fremhæver er professionalisme. Selvom de ønsker at være positive, autentiske og anerkendende, så ønsker de også at skabe en professionel distance. De gør sig særligt disse overvejelser, fordi de har roller i deres arbejde, som gør, at de unge kan opleve et svigt, hvis relationen er blevet for personlig. Det sidste tema de fremhæver, er inddragelse og virkelighedskorrigerende. Dette omhandler en individualiseret tilgang, hvor de unge inddrages i egen udvikling og herigennem motiveres til at skabe nye ændringer. Som led i dette ligger socialpædagogerne særligt vægt på at virkelighedskorrigere de unges oplevelse af deres tilværelse, og herigennem gør dem opmærksomme på de problematikker, der er, og som de kan ændre.

5.3 ANALYSEDEL 2 – TEORETISK FORSTÅELSE

I denne del af analysen tages der afsæt i det teoretiske fortolkningsniveau. Formålet med denne del af analysen er at lave en teoretisk fortolkning af de temaer, der opstod første analysedel (Kvale & Brinkmann, 2012:280f.) Som beskrevet tidligere vil denne del af analysen besvare andet arbejdsspørgsmål omhandlende, hvordan socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen og deres arbejde kan betragtes ud fra forskellige teoretiske udgangspunkter. Denne analysedel vil inddrages i forskellige teoretiske udgangspunkter til fortolkning af temaerne. I denne analysedel vil forståelsesniveauet kritisk commonsense også inddrages. Dette kommer blandt andet til udtryk i afsnittet ”To perspektiver på samme fænomen”.

Indledningsvis anvendes Goffmans teori omhandlende totale institutioner, til en analyse af rammerne for det socialpædagogiske arbejde og til en forståelse af socialpædagogernes oplevelse rammerne. Dernæst vil Beckers stempingsteori anvendes til at analysere, hvordan ungdomssanktionen og opholdet på den sikrede afdeling kan være et led i stemplingsprocessen. I denne sammenhæng analyseres det, hvordan det endvidere, hvordan det socialpædagogiske arbejde kan anses som et led i at modkæmpe denne stemping. Herunder inddrages Axel Honneths teori om anerkendelse til at belyse socialpædagogernes tilgang til de unge. I denne del af analysen er der hermed et særligt fokus på den socialpædagogiske tilgang.

Hvor første analysedel har fokus på socialpædagogernes beskrivelse og selvforståelse, så kan denne analysedel betragtes som en fortolkning, som skaber en dybere forståelse af de præsenterede temaer i første del af analysen.

5.3.1 DEN TOTALE INSTITUTION

I dette afsnit anvendes Goffmans teori omhandlende totale institutioner, herunder hvordan den sikrede afdeling, Kompasset, kan betragtes som en total institution. Goffmans teori anvendes til at belyse, hvordan det socialpædagogiske arbejde kan udfordres af rammerne og strukturen på institutionen, da teorien kaster lys på de krænkelser, individerne kan opleve ved at opholde sig på en total institution. Denne del af den teoretiske analyse synes at besvare problemformuleringen, da rammerne på den sikrede institution, kan analyseres med inddragelse Goffman, som forholder sig forholdsvis kritisk til disse. Hermed belyses også rammerne for det socialpædagogiske arbejde. I denne sammenhæng inddrages socialpædagogernes forståelse af rammernes betydning, og der skabes hermed skabes en forståelse af socialpædagogernes oplevelse.

5.3.1.1 KOMPASSET SOM EN TOTAL INSTITUTION

Den sikrede institution Kompasset kan i henhold til Goffmans overordnede beskrivelse betragtes som en total institution. Goffman beskriver den totale institution således:

”Den totale institution kan defineres som et opholdssted – og arbejdssted, hvor et større antal ligestillede individer sammen fører en indelukket, formelt administreret tilværelse, afskåret fra samfundet udenfor i en længere periode” (Goffman, 2001:9).

Dette kan henføres til Kompasset som institution, hvor de unge på institutionen er en del af en indelukket og administreret tilværelse og hermed afskåret fra samfundet. Goffman skelner i denne sammenhæng med tre livsområder, som nedbrydes ved et ophold på en total institution. Han fremhæver, at noget socialt grundlæggende i det moderne samfund er, at vi sover, leger og arbejder forskellige steder. Dette sker med forskellige aktører, under forskellige myndigheder og uden en overordnet rationel plan (Goffman, 2001:13). Dette skel mellem de tre forskellige livsområder synes også at være nedbrudt ved de unges ophold på Kompasset. De unge på den sikrede institution bor, går i skole, spiser og bruger deres fritid inden for de samme rammer, og dette foregår med de samme mennesker og inden for den samme myndighed.

Dog forholder Kompasset sig netop til det element, at de unges hverdag udspiller sig inden for de samme rammer, og de beskriver på deres hjemmeside, hvordan de har haft dette i fokus i opbygningen af institutionen:

”Bygningerne er placeret således, at der er klar adskillelse mellem de forskellige elementer i hverdagen. Bosteder, undervisningsbygning, værksteder og sportsbygning er fysisk adskilte, hvorved der også fysisk er klar skelnen mellem obligatoriske strukturerede læringsforløb og mere frie individuelle udfoldelsesmuligheder” (Kompasset, 2016).

I denne sammenhæng kan det ses, at institutionen har haft dette element med i deres overvejelser i forbindelse med opbygningen. Dette kan ses som et forsøg på at mindske oplevelsen af, at alt foregår samme sted. Det understreger endvidere, at der i de unges hverdag skal være plads til det strukturerende læringsforløb, men også fritid. Det synes dog stadig relaterende til Goffmans beskrivelse af en total institution, da alt foregår inden for hegnets rammer og samme myndighed. De unge ikke har mulighed for at deltage i aktiviteter uden for hegnets omkreds. De er på denne måde er afskåret fra samfundet.

I henhold til Goffmans overordnede beskrivelse af totale institutioner, hvor han fremhæver, at medlemmerne opholder sig på en total institution i ”en længere periode”, er det vanskeligt at sige, om de unges ophold på den sikrede institution, kan betragtes som en længere periode. Det er meget forskelligt, hvor længe de unge opholder sig på Kompasset. Nogen af de unge oplever at blive sendt tilbage fra åben institution i fase 2 til den sikrede afdeling i fase 1, efter et endt ophold på Kompasset. Men som det blev beskrevet i kapitel 1, er der dog en grænse for, hvor længe de unge i alt må opholde sig på en sikret og en åben institution. Straffelovens § 74 stk. 2 angiver en længstetid for de unges ophold på disse institutioner. Disse ophold må til sammen ikke overskride 1,5 år. Er der behov for endnu en anbringelse, må dette ske ud fra servicelovens bestemmelser (Ekspertgruppen, 2011: 127). Det kan hermed konkluderes, at de unge kan risikere at opholde sig længe på disse institutioner, og dermed kan de unges ophold relateres til Goffmans beskrivelse af en total institution.

Ifølge Goffman kan totale institutioner inddeles i fem forskellige kategorier (Goffman, 2001:12) I denne sammenhæng synes det interessant at reflektere over, hvilken kategorisering Kompasset indgår i. Goffman præsenterer en af kategorierne som værende en institution for individer, der er til fare for samfundet, og hvor der ikke er et særligt fokus på medlemmernes velfærd. Han eksemplificerer dette særligt med fængsler eller andre straffeanstalter. I denne sammenhæng kan det hævdes, at Kompasset som institution er for individer, som er til fare for samfundet, og kan overordnet betragtes som en form for staffeanstalt. De unge, der opholder sig der, har begået alvorlig personligfarlig kriminalitet. Dette ses if. Straffelovens § 81 stk. 2., hvor kriminalitetskravet fremhæves som et kriterium for at idømmes en ungdomssanktion. Dette betyder, at det er hensigten, at de unge, der idømmes en ungdomssanktionen, er de unge, som har begået en vis grad af kriminalitet. Goffman fremhæver dog, at der i denne kategorisering ikke er fokus på individernes velfærd, men mere fokus på at straffe individet. Dette manglende fokus på individernes velfærd er netop det, der gør, at Kompasset synes at afvige fra Goffmans kategorisering.

Dette kommer til udtryk i temanet ’de to ben’, hvor Informant 4 fremhæver, at kompasset ikke er en straf med en hjælp. Han beskriver, at de møder de unge med lydhørhed og ordentlighed, og herigennem også har fokus på individernes velfærd:

”I modsætning til hvis det var en straf, så var det jo egentlig ligegyldigt, hvor du bliver knaldet hen. Så skal du bare afsonе din tid, bum. Det er meget bastant og krampagtigt. Bum, så lukker døren sgu, og så kan du passe dig selv. Sådan er det slet ikke her. Vi er lydhøre overfor alt og meget ordentlig over for dem, uanset hvad for

udåd de har lavet, inden de kom her. Det er jo nogle voldsomme ting til tider. De bliver behandlet som de mennesker, de nu engang er også selvom de har lavet noget ubå." (Bilag 6:4).

Fokusset på velfærden på Kompasset kommer endvidere til udtryk på deres hjemmeside, hvor de beskriver rammerne på institutionen:

"Konkret er institutionen omgivet af høje begn, og sikkerhedsstandarder er høj, således at flugt og indsmugling er forebygget bedst muligt. Samtidig er der imidlertid i byggeriet stærkt fokus på oplevelsen af åbenhed; man kan se gennem det omgivende begn, bygningerne er placeret i naturskønt område, og der er store vinduespartier, der sikrer, at der kan profiteres heraf. I sammenhæng hermed er den pædagogiske tilgang at møde de unge åbent og respektfuldt, så der er mindst muligt fokus på indespærring som et pædagogisk element" (Kompasset, 2016)

Det kommer i ovenstående citater til udtryk, at trods det element omhandlende, at de er indespærrede, og at de unge skal afskærmes fra samfundet, så er der opmærksomhed på, at det ikke skal opleves som en indespærring. Dette er forsøgt imødekommet ved at skabe nogle åbne rammer med udsigt og ved at møde de unge med åbenhed og respekt. I denne sammenhæng kan der argumenteres for, at det manglende fokus på individets velfærd, som ifølge Goffman ikke er til stede, er et vigtigt element på denne sikrede institution, både i måden rammerne er sat op, og i måden socialpædagogerne møder de unge.

I denne sammenhæng kan der reflekteres over, om Goffmans beskrivelse af den manglende velfærd på disse institutioner netop skal ses i lyset af, hvordan fængselsystemet var organiseret, da Goffmans teori blev udarbejdet i 1960'erne, og at en sikret institution, som Kompasset, ikke eksisterede på samme måde, som den gør i dag. Man kan reflektere over, om fokusset på resocialisering og de unges muligheder for positiv udvikling og herunder de unges velfærd i højere grad er blevet en del af afsoningen end blot selve straffen.

5.3.1.2 KRÆNKELSER

Ud fra ovenstående kan det hævdes, at det er vanskeligt at kategorisere Kompasset inden for Goffmans opstillede kategoriseringer. Der synes dog stadig at være argumentation for, at Kompasset kan betragtes som en total institution. Dette kommer også til udtryk i nogle elementer, som Goffman fremhæver som særligt kendetegnende for total institutioner. Disse elementer vil i følgende afsnit analyseres i forhold til Kompasset, herunder hvordan disse medfølger en række krænkelse, og hvordan socialpædagogernes beskrivelse af ungdomssanktionen samt det socialpædagogiske arbejde kan ses i denne sammenhæng.

ROLLEBERØVELSE

I henhold til overstående beskrivelse af den indelukkede tilværelse, hvor alt i de unges liv foregår inden for de samme rammer, fremhæver Goffman også, at en total institution er karakteriseret ved at medlemmerne ikke har mulighed for interaktion med samfundet herunder interaktion med vennerne eller familien uden for hegnet (Goffman, 2001:19).

Dette kan til dels relateres til de unges ophold på Kompasset. De har ikke mulighed for interaktion med omverdenen i deres hverdag. Dog adskiller Kompasset sig fra Goffmans beskrivelse af total institutioner, da de unge kan få godkendt besøg udefra. Dette foregår dog under andre forudsætninger, end hvis dette var foregået uden for institutionen. De besøgende skal tjekkes for eventuelle ulovlige genstande, og hvis der er begrundelse, kan disse besøg afvises. Besøget er ligeledes tidsbegrænset, og derfor kan der argumenteres for, at interaktionen til omverden i særlig grad er udfordret eller ikke til stede for nogen af de unge.

Goffman hævder i denne sammenhæng, at individerne, der oplever denne fratagelse af kontakt til omverdenen, kan opleve, at de bliver berøvet deres civile identitet og personlighed (Ibid.). Dette kommer også til udtryk i analysen *”Ungdomssanktionen i kvalitativ behyning – ti unge og ni institutioner”* (Rasmussen et al, 2005), som præsenterer de unges oplevelse af ungdomssanktionen og herunder alle tre faser. De unge giver i denne sammenhæng udtryk for, at de to år i en ungdomssanktionen synes uendelig. I denne sammenhæng hævdes det, at en af grundene til dette kan være, at det er en periode i de unges liv, hvor kønsidentitet og den sociale identitet særligt er i udvikling (Ibid:63).

Tea Bengtssons problematiserer også de unges muligheder for skabelsen af deres sociale identitet i hendes ph.d. *”Youth behind bars”* (Bengtsson, 2012). Hun fremhæver, at de unge på den ene side identificerer sig med en subkultur ude i samfundet, men samtidig også ser sig selv om afvigende fra normaliteten i samfundet. I denne sammenhæng problematiserer hun, at de unge føler sig ekskluderet ude i samfundet, og at denne oplevelse yderligere skærpes, når de anbringes, da de ekskluderes fra den subkultur, de var en del af. De unges oplevelse af eksklusion problematiseres i forhold til deres muligheder for at skabe en sociale identitet (Ibid.).

Det synes interessant i denne sammenhæng at inddrage socialpædagogerne beskrivelse af de unges frihedsberøvelse og manglende interaktion med omverdenen. Dette kom til udtryk i temaet *’Det frisættende hegn’*. Informanterne problematiserer ikke dette i deres beskrivelse af de unges manglende kontakt til omverdenen. De fremhæver, at mange af de unge har behov for en pause fra det miljø, de kommer fra, og at hegnet har en frisættende virkning. Ligeledes fremhæver de, at det socialpædagogiske

arbejde har stor nytte af, at de unge fastholdes i det socialpædagogiske arbejde. Ifølge Goffman, kan dette betages som en krænkelse på individets civile og sociale personlighed, men ifølge informanterne betragtes det også som en form for omsorg. Informant 1 udtaler følgende:

"Jeg tilslutter mig bestemt børnekonventionen, om at de skal være sidste skridt at frihedsberøve børn og unge. Men jeg må også bare erkende, at nogen gange kan de faktisk være hjælpsomt for de unge, hvis man putter de rigtige ind i det." (Bilag 3:2).

I dette citat kommer det til udtryk, at informanten gør sig tanker om, at frihedsberøvelsen har nogle konsekvenser, og at dette bør være sidste skridt og henviser til børnekonventionens bestemmelser omhandlende frihedsberøvelse, som blandt andet skriver følgende:

"Intet barn ulovligt eller vilkårligt berøves sin frihed. Anholdelse, tilbageholdelse eller fængsling af et barn skal følge lovens forskrifter og må kun bruges som en sidste udvej og for det kortest mulige passende tidsrum"
(Børnekonventionen, 2016)

Det kan antages, at både socialpædagogernes og børnekonventionens pointe er, at det bør være sidste udvej at frihedsberøve børn og unge, da det har nogle negative konsekvenser for individet. Dette kan relateres til Goffmans pointe omhandlende den krænkelse, det kan medføre. Det kan hermed hævdes, at socialpædagogerne gør sig overvejelser omkring frihedsberøvelsen og fratagelsen af interaktionen med omverdenen. Dog er det fremtrædende i socialpædagogernes beskrivelser, at de unges manglende interaktion med omverdenen kan ses som noget frisættende, da de unge kan få en pause og noget ro.

Socialpædagogernes beskrivelse af det frisættende ved frihedsberøvelsen understøttes af Inge Bryderups analyse af unges oplevelse af at være frihedsberøvet (Bryderup, 2005). I Bryderups analyse refererer de unge særligt til fængslet som institution, når de gør sig tanker om frihedsberøvelsen, men dette kan henholdes til den sikrede afdeling, som også indebærer frihedsberøvelse.

I denne analyse giver nogle af de unge også udtryk for, hvordan frihedsberøvelsen kan skabe den ro, som de trænger til i deres liv. De fremhæver det som værende en pause fra en krævende hverdag, og at fængselsopholdet i sig selv ikke virker, men at det har haft en indirekte virkning, da de unge har fået mulighed for at tænke over deres handlinger, deres liv og deres fremtid (Ibid.:97). Analysen viser endvidere, at de unge netop oplever at kunne opretholde en form for selvbestemmelse og personlig værdighed under afsoning, da de fx har mulighed for at snakke med de andre indsatte og træne i motionscenter (Ibid.). Resultaterne synes interessante at inddrage i denne sammenhæng, da de netop

understøtter socialpædagogernes oplevelse og står i kontrast til, det som Goffman og undersøgelsen *"Ungdomssanktionen i kvalitativ belysning – ti unge og ni institutioner"*, fremhæver.

EN STRUKTURERET HVERDAG

Et andet karaktertræk, som Goffman fremhæver er, at hverdagen på totale institutioner er struktureret ud fra rutiner (Goffman, 2001:13) Dette kom også til udtryk i interviewene med socialpædagogerne. I interviewene blev de bedt om at beskrive en typisk hverdag på institutionen. Af dette fremkom nærmest identiske svar, hvor tidspunkter for skolegang, værksted, madlavning og sengetider blev præsenteret. I denne sammenhæng kan der argumenteres for, at de unge lever en hverdag, som er styret af institutionens faste rutiner. Goffman hævder, at total institutionernes regler og rutiner kan krænke individerne, da de er underlagt et skemalagt program, som fratager individet muligheden for at selvbestemme for hverdagens strukturering (ibid.:39).

Socialpædagogerne fremhævede ikke de unges manglende selvbestemmelse. De gav udtryk for, at denne strukturerede hverdag havde en gavnlig effekt i arbejdet med de unge og deres mulighed for en positiv udvikling. Informant 2 fremhæver i denne sammenhæng, hvordan en struktureret hverdag gavner de unges liv, da de har behov for denne struktur til at komme ud af fx deres kriminelle løbebane:

"De har alle et stort behov for strukturerede rammer. Når de nu idømmes en ungdomssanktion, så er det fordi de er på vej ud i, eller i den grad er på skråplan. Så strukturen generelt og at der er noget man sådan følger, at man kommer op og i gang, og at man bruger dagen på noget fornuftigt." (Bilag 4:2).

Dette kommer også til udtryk i interviewet med Informant 4, som udtrykker følgende:

"Så vi sørger for, at de får nogle trygge og stabile og strukturerede hverdage. For det er der jo mange, der ikke har oplevet." (Bilag 6:4).

I henhold til at informanten fremhæver, at den strukturerede hverdag er noget, som de unge ikke har oplevet før, kan det hævdes, at socialpædagogerne særligt tænker i kompensationer. De holder særligt den strukturerede hverdag op imod, hvad de unge har været vant til, og at det i denne sammenhæng bliver en hjælp frem for en krænkelse for de unge. Dette kommer også til udtryk af informant 1, der understreger, hvordan hverdagens struktur kan være understøttende for de unge.

”Altså bare sådan noget helt basalt, som at sove om natten og stå op om morgene og få en hverdagsrytme, og få et ordentlig måltid mad eller rent tøj. Så noget af det er også bare noget helt basalt, så man får en erfaring for, at det faktisk er meget rart, og det kan man faktisk godt fungere med. Det opdager nogen af dem. Nogen af dem har været på mange åbne institutioner, og nogen opdager det ikke før, de kommer her. Så på den måde tænker jeg faktisk, det primært er understøttende” (Bilag 3:8).

Hun fremhæver hermed, at de unge først opdager det positive i en struktureret hverdag på den sikrede afdeling, fordi de ikke valget om at deltage. På de åbne institutioner, i fase 2 af ungdomssanktionen, opdager de unge det ikke på samme måde, da de kan gå fra stedet.

Det synes interessant, hvordan informanterne fremhæver denne strukturerede hverdag som et pædagogisk redskab, der fremmer de unges udviklingsmulighed og skaber tryghed i hverdagen, i henhold til Goffman, som fremhæver dette som krænkende for individets selvbestemmelse. Til forklaring af denne divagerende oplevelse synes det relevant at fremhæve begrebet ”kompensation”, da dette særligt er socialpædagogernes argumentation for, hvorfor den strukturerede hverdag bliver anset som positivt.

Goffman hævder endvidere, at de totale institutioner anvender privilegier til at få individerne til at følge den strukturerede hverdag og de regler, man ønsker individerne skal efterleve (Goffman, 2001:20) I situationer, hvor regler og rutiner adlydes og efterfølges, får individerne privilegier, og hvis disse ikke efterfølges fratages eventuelle privilegier. I denne sammenhæng kan begreber som straf og belønning også anvendes. Denne anvendelse af privilegier i forhold til at overholde institutionens rutiner og regler kommer til udtryk i interviewet med informant 3, som beskriver hvad der sker, hvis de unge ikke står op til tiden:

”Og der er nogle regler, at hvis de ikke gør det, så er der en konsekvens i form af man fx ikke får tv signal og dvd film om aftenen, når man skal i seng” (Bilag 5:2).

Det kommer endvidere til udtryk, da han beskriver, hvordan straf og belønning skaber motivation for, at de unge vil indgå i skolen og værkstederne:

”Vi har også motivation, det hedder når man går i skole, optjener man ved siden af de kommunale lommepenge sådan nogle bonus ordninger. Man får 25 kr. for at deltage i skole, 25 for at deltage i værksted, og 25 for at følge husregler. Det vil sige, hvis man har været meget grænsesøgende gennem hele dagen og talt grimt, så kan man

godt miste, eller ikke miste, men så får man ikke optjent den her bonus. Så det er også en motivation, at de kan tjene 75 kr. om dagen” (Bilag 5:2).

Her kommer det til udtryk, hvordan personalet anvender belønning i form af lomme penge til at motivere de unge til at følge institutionen rutiner. Socialpædagogerne fremhæver ikke, at den strukturerede hverdag er en krænkelse, som begrænser individets muligheder for selvbestemmelse, men hævder derimod at det gør, at de unge oplever, at hverdagen kan se anderledes ud.

DET OVERORDNEDE FORMÅL

De to overstående afsnit 'rolleberøvelse' og 'den strukturerede hverdag' kan ses i sammenhæng med et andet karaktertræk som Goffman fremhæver, nemlig at strukturerne og rammerne på en total institution skal ses i sammenhæng med det overordnede formål, og at det altid tjener et højere formål (Goffman, 2001:13).

I denne sammenhæng synes det interessant at inddrage det overordnede formål med ungdomssanktionen. Det overordnede formål kommer til udtryk i servicestyrelsen håndbog om ungdomssanktionen:

”Ungdomssanktionen er en struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling af to års varighed for 15-17 årige. Den bygger på en formodning om, at den hårde kerne af socialt belastede og utilpassede unge kriminelle mellem 15 og 17 år i hvert fald i et vist omfang vil kunne 'rettes op' ved et længerevarende socialpædagogisk forløb. Forløbet skal medvirke til, at de ikke fortsætter med at begå kriminalitet - eller at de ikke begår kriminalitet i samme omfang, som de ville have gjort uden en særlig indsats.” (Servicestyrelsen, 2008:27).

Socialpædagogerne kobler både frihedsberøvelsen samt den strukturerede hverdag sammen med det overordnede formål, nemlig at skabe muligheder for en positiv udvikling samt herunder at mindske deres kriminelle løbebane.

Socialpædagogerne fremhæver, at det, at de unge har en struktureret hverdag, hvor skolen og værkstederne er en fast del, gør, at de unge oplever, at hverdagen kan se anderledes ud. De fremhæver, at dette fremmer de unges muligheder for at få et liv uden kriminalitet. Ligeledes fremhæver de, at frihedsberøvelsen giver de unge en pause fra det kriminelle miljø og fra en hektisk hverdag, og dette er med til at fremme en positiv udvikling. I denne sammenhæng kan det argumenteres for, at den strukturerede hverdag med faste rutiner samt frihedsberøvelsen tjener et større formål.

Beskrivelsen af ungdomssanktionens formål, hvor det hævdes, at: *"den hårde kerne af socialt belastede og utilpassede unge kriminelle mellem 15 og 17 år i hvert fald i et vist omfang vil kunne 'rettes op' ved et længerevarende socialpædagogisk forløb"* (Servicestyrelsen, 2008:27), kan relateres til Goffmans beskrivelse af total institutionernes formål, som lyder som følgende: *"i vort samfund står de som en slags drivhuse til at forandre mennesker i: hver og et af dem er et naturligt eksperiment over, hvad man kan gøre med personligheden"* (Goffman, 2001:18).

Hvorvidt der ønskes at ændre på de unges personlighed, er vanskelig at konkludere, men overordnet kan det hævdes, at det ønskes at forandre de unge fra kriminelle til ikke kriminelle. Endvidere kan det ud fra socialpædagogerne beskrivelse konkluderes, at der ønskes at ændre på de unges måder at tænke om sig selv på, samt ændre på deres tanker om deres liv.

Dette kom blandt andet til udtryk i temaet 'Inddragelse og virkelighedskorrigerings' fra analysens selvforståelsesafsnit. Her kom det til udtryk, at socialpædagogerne ønsker, at de unge skal inddrages og tage ansvar for at ændre eget liv. Dette betyder også, at de unge i nogle tilfælde skal korrigeres i deres virkelighedsbillede, og at de skal gøres opmærksomme på, hvad det er, der skal ændres i deres liv. Dette kommer blandt andet til udtryk i interviewet med Informant 2, som udtrykker følgende:

"Altså sådan hele vores tænkning, og vores måde at arbejde med de unge på det går meget ud på at inddrage dem og gøre dem bevidste om, hvad det er for nogle ting de kan ændre." (Bilag 4:3f).

Informant 3 giver også udtryk for dette og fremhæver, hvordan de skal være med til at kaste et andet lys på de unges liv, han udtrykker følgende:

"Snakke om tingene, og prøve på at kaste et andet lys på deres liv. Jeg bruger meget den teknik, hvor man spørger dem, er det det her du vil? Være realistiske over for dem, og sige det her det er dit liv. Det her bliver dit liv fremadrettet." (Bilag 5:10).

Det kommer her til udtryk, hvordan de ønsker at ændre de unges måde at tænke om sig selv og deres liv. I denne sammenhæng kan der reflekteres over, om det kan ses i henhold til Goffman beskrivelse, hvor han fremhæver, at der ønskes at ændre på individernes personlighed. Sat på spidsen kan der dog argumenteres for, at en sikret afdeling kan betragtes som et slags drivhus, hvor det ønskes, at de unge skal komme ud af den kriminelle løbebane. Dette kan hermed anses som et overordnet formål med institutionens rammer og strukturer.

FORHOLDET MELLEM DEM OG OS

Det sidste kriterium, som vil inddrages og som Goffman fremhæver, er forholdet mellem medlemmerne på den totale institution og medarbejderne. Han hævder i denne sammenhæng, at der er et tydeligt forskel mellem os og dem, og at individerne på institutionerne føler sig underlagt medarbejderne (Goffman, 2001:14). Det er vanskeligt ud fra empirien at hævde, at de unge oplever et stort skel imellem dem og socialpædagogerne, da der ikke er afholdt interview med de unge. Men ud fra empirien kan det fremhæves, at relationen mellem de to parter er et element i det socialpædagogiske arbejde, som socialpædagogerne retter opmærksomhed på. I denne sammenhæng fremhæver socialpædagogerne, at de i arbejdet skal holde en professionel distance i deres kontakt til de unge, da de skal varetage nogle opgaver, der vil kunne være skadelig for kontakten og tilliden, hvis de ikke holder denne distance. Dette kom blandt andet til udtryk i afsnittet 'Professionalisme' i den første analysedel, hvor informant 2, netop fremhæver det svigt der kan opstå:

"Vi skal være enormt bevidste om, at den relation eller kontakt, som vi har til de unge, at den skal være autentisk og positivt. Men det må aldrig blive en sådan dig og mig ting, det må det generelt aldrig, tænker jeg i det pædagogiske arbejde. Men vi skal bare være endnu mere bevidste om, at det er en professionel relation, vi har til de unge. For hvis vi først kommer ud i, at det bliver lidt for meget en dig og mig ting, så giver vi dem også et svigt, hvis nu man skal ind og lave en ransagning, fordi vi har begrundet mistanke om, at der er blevet smuglet hash ind. " (Bilag 4:8).

Det kommer til udtryk i citatet, at der skal være en professionel distance, som umiddelbart kan synes at relatere sig til Goffmans beskrivelse af en relation, der er præget af en opdeling mellem "dem og os". Men socialpædagogen referer dog i denne sammenhæng ikke til en "dem og os" relation, men bruger i stedet termerne "dig og mig". I denne sammenhæng adskiller socialpædagogens beskrivelse sig fra Goffman. Han tager særligt afsæt i, at medlemmerne på den totale institution kan føle sig underlagt og nedvurderet, da der er en forskel mellem de to grupperinger. Socialpædagogen understreger ikke, at den professionelle distance bygger på en tanke om, at der skal være en distance mellem "dem og os" som to grupperinger, men derimod en professionel distance mellem "dig og mig", da det ellers kan skabe et svigt og en mistillid mellem to mennesker. I denne sammenhæng kan det hævdes, at socialpædagogen i sin beskrivelse af relationen referer til, at der skal være en følelsesmæssig distance. Deres beskrivelse er en måde at anskue relationen og kontakten på, hvor Goffman derimod beskriver en forskel på to grupper på et samfundsmæssigt niveau.

Problematismen af skabelsen af en god relation bliver også fremhævet i rapporten *”Ungdomssanktionen i kvalitativ belysning – ti unge og ni institutioner”* (Rasmussen et al, 2005). I rapporten hævdes det, at relationen mellem medarbejderne og den unge er vanskelig, da behandlingen er en del af straffen, og at relationen til dem, der skal hjælpe den unge, er svær at opbygge, da de unge betragter dem som en del af straffen (Ibid:15). Dette kan ses i henhold til Goffmans beskrivelse, hvor han fremhæver, at der ofte er et fjendtligt forhold til personalet på en total institution. I og med at socialpædagogerne på den sikrede afdeling er den del af de unges straf, kan denne fjendtlighed opstå og skelnet mellem de to parter kan skærpes. Socialpædagogerne forholder sig dog ikke så kritisk til dette. De fremhæver derimod, at de bliver nødt til at have en opmærksomhed på en åbenhed omkring de situationer, hvor de skal varetage nogle opgaver, som kunne skabe mistillid. I denne sammenhæng giver de udtryk for, at det fungerer i praksis, da de kommunikerer åbent omkring disse opgaver og hermed tydeliggør, hvilken rolle de varetager, og dermed skaber en forståelse blandt de unge. De fremhæver hermed, at det har en betydning for måden kontakten opbygges på, men ikke en negativ betydning for den gode kontakt til de unge.

Dette bliver præsenteret i interviewet med Informant 3, der beskriver, hvordan han i situationer bliver nødt til at være hård og kontant over for de unge:

”Jeg har sku nogen gange været en hård banan, vil nogen nok synes og været meget kontant i min udmelding til dem (...) Men kontakten har været god. Selvom jeg har været streng, så har vi stadig kunne få en god kontakt, fordi de ved, hvem du er”. (Bilag 5:8).

I dette citat bliver det belyst, hvordan kontakten til den unge kan være hård og kontant, når det er nødvendigt, men at kontakten stadig er god. Han fremhæver særligt, at tydeliggørelsen og kommunikationen gør, at de unge ved, hvem de er, og det dermed ikke påvirker den gode kontakt.

5.3.1.3 FORSKELLIGE PERSPEKTIVER PÅ DE SAMME FÆNOMENER

I henhold til ovenstående analyse af Kompasset som total institution, og hvordan disse rammer ifølge Goffman kan krænke individerne, synes det interessant, at socialpædagogernes beskrivelse af de fremhævede elementer synes overordnet positiv, og at de ikke fremhæver nogle af de krænkelser, som Goffman præsenterer. I denne sammenhæng kan der dog reflekteres over, om det overordnede formål skal inddrages i denne refleksion. Socialpædagogerne giver i interviewene ikke udtryk for, at de unge skal straffes ved deres ophold på institutionen, men at det handler om at skabe gode udviklingsmuligheder for de unge. I denne sammenhæng kan der reflekteres over, om de netop fremhæver de positive elementer ved disse rammer, da de ikke har fokus på de straffende og negative

elementer ved fx frihedsberøvelsen og den strukturerede hverdag. De har derimod fokus på, hvordan disse rammer skaber mulighed for en positiv udvikling for de unge, da det netop er formålet med det socialpædagogiske arbejde.

Ved gennemlæsning af Goffman teori skabes der et indtryk af et særligt kritisk blik på total institutionernes påvirkning. På bagsiden af Goffmans bog "Anstalt og menneske" (2001) står der ligeledes, at bogen "*anstalt og menneske skildrer, hvad disse institutioner >>får ud af<< klienterne, og hvad klienterne >>får ud af<< tilværelsen inden for murerne – på godt og ondt, måske navnlig det sidste...*" Der synes hermed at være et fokus på, de negative påvirkninger frem for de positive. I denne sammenhæng kan det antages, at forskellen mellem informanternes beskrivelse og Goffmans beskrivelse skal ses i lyset af, hvilket fokus der er. Det kan antages, at socialpædagogerne fremstilling og beskrivelse ikke er så kritisk som Goffman, da deres fokus er et andet.

Det synes endvidere interessant, at socialpædagogerne oplevelse af det socialpædagogiske arbejde samt ungdomssanktionen som helhed skiller sig fra de budskaber, der bliver præsenteret i "*Ungdomssanktionen i kvalitativ belysning – ti unge og ni institutioner*" (Rasmussen et al, 2005). I denne rapport problematiseres flere aspekter af ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde. Herunder som beskrevet særligt relationen mellem socialpædagogerne og de unge. Dette problematiseres, da de unge betragter socialpædagogerne som aktører i deres straf.

Det synes interessant, hvordan socialpædagogerne oplevelse af ungdomssanktionen synes overordnet positiv, når rapporten viser, at de unges oplevelse af ungdomssanktionen er overordnet negativ. Det fremhæves i rapporten, at de unge generelt ikke har nogen positive kommentar til ungdomssanktionen og behandlingen på de sikrede institutioner (Ibid:61). Det der særligt bliver fremhævet, er de unges manglende motivation og oplevelsen af, at det er en straf. Herunder fremhæves det også, at de unge hellere ville have en fængselsdom, da de oplever manglende proportionalitet mellem ungdomssanktionen og den fængselsdom, de ellers ville have modtaget. De oplever ungdomssanktionen som mere indgribende, og de oplever ungdomssanktionens varighed på to år som værende uendelige (Ibid:63).

I denne sammenhæng kan der reflekteres over, hvorfor socialpædagogerne ikke oplever disse elementer i deres arbejde, og hvis de gør, hvorfor de så ikke ønsker at fremlægge dette i interviewene. Socialpædagogerne erkender alle, at de er i et spændingsfelt mellem straf og behandling, og at dette har en betydning for deres arbejde. De fremhæver dog også, at et særligt redskab i denne sammenhæng er kommunikationen og åbenheden omkring disse forskellige roller, de skal varetage i deres arbejde.

Det synes i denne sammenhæng interessant at inddrage Inge Bryderups analyse af unges oplevelse af ungdomssanktionen og af det socialpædagogiske arbejde (Bryderup, 2010). Her bliver det belyst, hvordan de unge i deres beskrivelse af ungdomssanktionen oplever den socialpædagogiske tilgang på institutionerne. (Bryderup, 2010:99) Der skelnes i disse beretninger mellem oplevelsen af pædagogikken som værende straffende og frihedsberøvende, og en pædagogik, der bygger på dialog og støtte (Ibid:98) Det kan være vanskeligt i denne analyse at konkludere, hvordan de unge oplever pædagogikken på Kompasset. Men på baggrund af første analysedel og socialpædagogerne beskrivelse af deres arbejde, kan det argumenteres for, at socialpædagogikken på Kompasset bygger på dialog, kommunikation og støtte, frem for at straffe. I henhold til dette kan der reflekteres over, om åbenheden og kommunikationen netop er grunden til, at socialpædagogerne ikke oplever de udfordringer, som rapporten fremhæver. Dialogen og kommunikation bliver fremhævet, af de unge i Bryderups analyse, som værende en vigtig faktor for en positiv oplevelse af det socialpædagogiske arbejde. Ligeledes er dialogen og kommunikationen det, som socialpædagogerne fremhæver som værende et vigtigt redskab i deres arbejde.

I denne sammenhæng kan der reflekteres over, om åbenheden og kommunikationen i det socialpædagogiske arbejde er nok til at fjerne eller mindske disse udfordringer. Socialpædagogerne har stadig to forholdsvis modstridende roller i deres arbejde. De unge er stadig dømt til behandling, og behandlingen foregår stadig under sikrede rammer. Det synes dog med afsæt i socialpædagogerne beskrivelse at kunne imødekommes ved at skabe en dialog og være åben omkring disse rammer.

Afslutningsvis kan der reflekteres over, om disse divagerende oplevelser af ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde netop understøtter dette speciales videnskabsteoretiske forståelse, som fremhæver en interesse i at undersøge socialpædagogerne oplevelse, da den forståelse der fremlægges, afhænger af øjnene der ser. Dette understøtter endvidere også interessen i netop at tage udgangspunkt i socialpædagogerne, da dette skaber en forståelse af det socialpædagogiske arbejde på en sikret afdeling, på baggrund af socialpædagogerne oplevelse.

5.3.2 DELKONKLUSION

Med inddragelse Goffmans teori om den totale institution kan det overordnet konkluderes, at Kompasset på mange måder kan betragtes som en total institution. Det, der særligt karakterer Kompasset som en total institution, er, at de unge lever et liv, som er afskåret fra samfundet, og at de har en hverdag, der er præget af rutiner og strukturer. Goffman hævder i denne sammenhæng, at opholdet på en total institution medfører en række krænkelser for individet. Det interessante er, at en række af de krænkelser, som Goffman fremhæver, synes for socialpædagogerne at være gode

pædagogiske redskaber til at skabe udviklingsmuligheder for de unge. Herunder fremhæves blandt andet, frihedsberøvelsen samt den strukturerede hverdag, som elementer i hverdagen, der skaber gode udviklingsmuligheder. Dette fremhæver Goffman dog som værende elementer, som krænker individets personlige identitet samt selvbestemmelse.

Dette kan ses i sammenhæng med, at institutionens strukturer og tiltag altid skal ses i sammenhæng med det overordnede formål, ifølge Goffman. Kompassets struktur og rammer kan netop ses i sammenhæng med det overordnede formål, nemlig at få de unge ud af den kriminelle løbebane. Der kan dermed argumenteres for, at disse strukturer betragtes som positive for socialpædagogerne, da de ser det i sammenhæng med formålet. Hvorimod Goffman har et kritisk perspektiv på rammernes betydning.

Ligeledes fremhæves relationen mellem socialpædagogerne og de unge. Goffman hævder, at der er en tydelig forskel mellem ”dem og os” på en total institution. Relationen er også et element, som socialpædagogerne fremhæver. De fremhæver dog ikke, at der er et distance mellem socialpædagogerne og de unge for at signalere forskellen på to grupper. De har fokus på, at der skal være et professionel distance i relationen mellem den enkelte socialpædagog og den unge. De fremhæver hermed en relations beskrivelse, hvorimod Goffmans beskrivelse af forskellen mellem ”dem og os” bygger på en verdensanskuelse, hvor der er fokus på et forskel mellem to grupperinger.

5.3.3 EN DEL AF STEMLINGSPROCESSEN

I dette afsnit ønskes det at analysere, hvordan socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen og deres arbejde forstås og fortolkes med inddragelse af Beckers stempingsteori.

Hensigten med Beckers afvigerteoretiske perspektiv er, som beskrevet, ikke at forklare, hvorfor nogle individer begår kriminelle handlinger, men derimod at skabe et fokus på, hvordan afvigelse skabes og opstår i interaktion med andre. I denne sammenhæng fremhæver han særligt, hvordan afvigelse opstår, idet der opsættes regelsæt i samfundet, og hvordan håndhævere af disse regler er en del af stemplingen (Becker, 2005:13). Det synes interessant at inddrage Becker i denne del af analysen, da det skaber en mulighed for at analysere, hvordan selve ungdomssanktionen er en del af en stemplingsproces. I denne sammenhæng opdeles ungdomssanktionen i de to dele, som blev præsenteret i temaet 'De to ben'. Den ene del er ungdomssanktionen som en straf og en samfundsmæssig reaktion på en afvigende handling. Den anden del er ungdomssanktionen som en socialpædagogiske behandling og en hjælp til den unge, så de kan komme ud af den kriminelle løbebane. Det vil i denne sammenhæng analyseres, hvordan de to dele af ungdomssanktionen hver især kan ses som en del af stemplingen, men det synes samtidig særligt interessant, hvordan det socialpædagogiske arbejde også kan synes at stå i modsætning til selve stemplingen. Dette gøres med afsæt i Axel Honneths teori om anerkendelse.

I denne analysedel besvares problemformuleringens arbejdsspørgsmål omhandlende, hvordan socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde kan forstås ud fra forskellige teoretiske perspektiver. I og med Becker inddrages, inddrages der også et perspektiv, som forholder sig kritisk til det, som skabes, når unge idømmes en ungdomssanktion. Samtidig inddrages Honneth til at belyse det socialpædagogiske arbejde fra et andet perspektiv. Herunder skabes der en forståelse af det specialpædagogiske arbejde, som både kan betragtes som stemplende, men også som stående i modsætning til denne stemping.

Indledningsvis vil det derfor analyseres, hvordan ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde overordnet kan betragtes som et led i en stemplingsprocessen, og dernæst vil det analyseres, hvordan socialpædagogernes intention med det socialpædagogiske arbejde kan ses som en modstykke til denne stemping.

5.3.3.1 UNGDOMSSANKTIONENS STEMLING

Becker fremhæver i sin teori forskellige former for afvigelse i samfundet (Becker, 2005:39). Det synes indledende relevant at tydeliggøre, hvilken form for afvigelse de unge, der er idømt ungdomssanktion, kan kategoriseres under. De unge, som er idømt en ungdomssanktion, har overtrådt regler i samfundet

og bliver også af samfundet opfattet som værende regelbrydere. Hermed hører disse unge under Beckers kategorisering; åben afvigende (Ibid.).

Becker fremhæver overordnet at sociale afvigelser er samfundsskabte. I denne sammenhæng hævder han, at social afvigelse i et samfund skabes, idet der opstilles regler og sanktioner for bestemte handlinger. Dette beskriver han således:

”Jeg mener snarere, at sociale grupper skaber afvigelse ved at opstille regler, som skaber afvigelse, når de bliver overtrådt, og ved at anvende disse regler på bestemte personer og stemple dem som outsiders. Ud fra denne synsvinkel er afvigelse ikke en egenskab ved den handling, personen begår, men snarere en konsekvens af andres anvendelse af regler og sanktioner i forhold til ’regelbryderen’. Afvigeren er en person, som denne etiket er blevet hæftet på med succes, afvigende adfærd er adfærd, som mennesker betegner som afvigende” (Ibid:10).

Dette kan relateres til ungdomssanktionen, som kan betragtes som en reaktion over for de unge på baggrund af deres kriminelle handlinger. Idet de unge bliver idømt ungdomssanktionen på baggrund af en afvigende handling, kan det ifølge Becker hævdes, at de unge, af andre mennesker, bliver betragtet som afvigende, og hermed er etiketten som afvigende blevet hæftet på med succes. Dette kommer også til udtryk i interviewet med informant 2 der udtaler følgende:

”Men man sige, at det, som karakteriserer dem [de unge der modtager en ungdomssanktion], det er jo, at systemet i hvert fald oplever og vurderer, at der er mulighed for en positiv udvikling. Hvis de får en massiv social pædagogiske støtte.” (Bilag 4:2).

Informanten giver udtryk for, at ”systemet” oplever og vurderer, at der kan se en positiv udvikling med massiv socialpædagogisk støtte. ”Nogen” har hermed vurderet, at den unges adfærd er afvigende, og dette bør og kan ændres. Dette kan relateres til Beckers pointe om, at afvigelse ikke er en egenskab ved den enkelte, men at afvigelsen opstår, idet andre mennesker betragter en person eller en given handling som afvigende (Becker, 2005.10).

Dette synes at kunne relateres til det, som socialpædagogerne betragter som den samfundsmæssige opgave, som udgør et af ’de to ben’ i socialpædagogernes beskrivelse af ungdomssanktionen. Det er denne del af ungdomssanktionen, som sikrer retsfølelsen i samfundet, og som tager hensyn til ofrene samt selve straffen for den kriminelle handling. Det er endvidere denne del af sanktionen, som markerer, at den kriminelle handling, som er begået af den unge, er uønsket og hermed anses som

afvigende. Denne samfundsmæssige opgave synes hermed særligt at kunne relateres til Beckers beskrivelse af, hvordan stempelingen skabes i samfundet, hvor nogen håndhæver et regelsæt.

Ud fra ovenstående kan det siges, at de unge kan betragtes som socialt afvigende, og at stempelingen som afvigende i samfundet blandt andet er skabt ved, at de unge er blevet idømt en samfundsmæssig sanktion. Det synes interessant at sammenholde dette med et af Beckers budskaber om, at stempelingen og afsløringen er et altafgørende trin i udviklingen af en afvigende identitet og karriere (Ibid:10). Han beskriver det som følgende:

”Når den afvigende bliver afsløret, behandles han i overensstemmelse med den folkelig diagnose af, hvorfor han er, som han er, og denne behandling kan i sig selv på samme måde frembringe yderligere afvigelse” (Ibid:57).

Dette synes at kunne sammenholdes med det andet ben i ungdomssanktionen, nemlig det socialpædagogiske arbejde. I henhold til dette kan det siges, at det socialpædagogiske arbejde netop understøtter Becker pointe med, at den afvigende behandles i overensstemmelse med den folkelige diagnose, og at dette, ifølge Becker, kan frembringe yderligere afvigelse. Dette analyseres nærmere i følgende afsnit.

5.3.3.2 STEMLING I DET SOCIALPÆDAGOISKE ARBEJDE

I ovenstående afsnit er det blevet tydeliggjort, hvordan selve ungdomssanktionen, som en samfundsreaktion og en håndhævelse af et regelsæt i samfundet, kan ses som en del af en stempeling. Det synes endvidere interessant, hvordan det socialpædagogiske arbejde og selve behandlingen kan ses som et led i en stempeling.

Som beskrevet fremhæver Becker, at den afvigende og stemplede vil opleve at blive behandlet i overensstemmelse med den pågældende stempeling, og at netop denne måde at blive betragtet og behandlet af andre har en selvopfyldende profeti, hvor de unge begynder at betragte sig selv om afvigende, og hermed skabes der en afvigeridentitet (Becker, 2005:57). Dette kan anses som problematisk i forhold til det egentlige formål med ungdomssanktionen, som kommer til udtryk i lovgivning omkring ungdomssanktionen:

”§ 74a. Hvis en person, der på gerningstiden ikke var fyldt 18 år, har begået grovere personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, kan retten bestemme, at den pågældende skal undergive sig en struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling af to års varighed, hvis det må anses for formålstjenligt for at forebygge yderligere lovovertrædelser.” (Retsinformation, 2016).

Det kommer her til udtryk, at formålet er at forbygge yderligere kriminelle handlinger. Formålet med ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde kan siges at stå i modsætning til den udvikling, som Becker hævder ville kunne forekomme, hvis den unge udvikler en afvigeridentitet.

Det synes interessant at sammenholde Beckers teori om afvigeridentitet med socialpædagogerne beskrivelse af deres arbejde som en hjælp ud af kriminaliteten, og herunder hvordan dette ifølge Becker også kan anses som værende en del af stemplingen.

Socialpædagogerne lægger i deres beskrivelse særlig vægt på, at det socialpædagogiske arbejde er en støtte til de unge, som skal hjælpe dem i en positiv retning. Dette kommer til udtryk af informant 2:

"For et eller andet sted der er det jo en alternativ straf til det man har gjort. Men det skal ses i lyset af, at det er en hjælp" (Bilag 4:4).

Der refereres i denne sammenhæng til, at det er den socialpædagogiske behandling, der er hjælpen. Informanten udtrykker endvidere følgende:

"Så det handler meget om at snakke med de unge om, at der er en hel del frihed, hvis de kan finde ud af at være i rammerne. Så det handler meget om, hvordan man selv tager imod den her udstrakte hånd" (Bilag 4:4f).

Den socialpædagogiske behandling bliver, af socialpædagogerne, beskrevet som en udstrakt hånd og som en hjælp til den unge. Denne hjælpende hånd kan dog, ifølge Becker, stadig ses som en del af stemplingen af de unge, da de netop får denne hjælp på baggrund af en kriminel og afvigende handling. Ifølge Becker kan det i denne sammenhæng netop hævdes, at de behandles i overensstemmelse med stempling af samfundet.

I denne sammenhæng kan der henføres til kriminalitetskriteriet, som er et af de kriterier, der skal være gældende for at kunne idømmes ungdomssanktionen og hermed få hjælpen i form af socialpædagogiske arbejde (Ekspertgruppen, 2011:124). Det bliver hermed tydeliggjort, at den socialpædagogiske behandling indføres på baggrund af, at de unge betragtes som afvigende i samfundet.

Kriminolog Flemming Balvig forholder sig også til dette element i forhold til tildeling af en kontaktperson til de unge kriminelle. Han hævder blandt andet, at tildelingen af en kontaktperson til unge kriminelle kan betragtes som kontraproduktiv. I denne sammenhæng må det antages, at kontaktpersonen tildeles som en hjælpende hånd for den unge. Balvig hævder dog, at når unge tildeles

en kontaktperson og personlig rådgiver, kan de unge i højere grad betragtes som afvigende og kriminelle, og dette kan fremme de kriminelle handlinger (Balvig, 1999:117).

I sammenhæng med ovenstående og med Beckers teori, kan det hævdes, at selve den socialpædagogiske behandling også kan betragtes som en del af stempling, da de unge modtager denne behandling i forlængelse af, at de er blevet stemplet som afvigende i samfundet og hermed for en understøttende effekt for de unges afvigeridentitet.

De to overstående afsnit skaber hermed et billede af, at ungdomssanktionen som en håndhævelse af et regelsæt og den socialpædagogiske behandling som en hjælp til de unge kan ses i sammenhæng med stemplingsprocessen, som Becker fremlægger.

Denne måde at betragte ungdomssanktionen på og særligt det socialpædagogiske arbejde kan siges at være meget overordnet. Derfor synes det interessant at inddrage dette i en analyse af, hvordan socialpædagogerne på Kompasset forholder sig til det socialpædagogiske arbejde, og hvordan de beskriver deres tilgang til de unge. Som det fremgår, beskriver de netop det socialpædagogiske arbejde som en hjælp, og deres beskrivelse og intention med arbejdet synes at stå i modsætning til, at det skulle være stemplende.

5.3.4 DEN SOCIALPÆDAGOISKE TILGANG SOM AFSTEMPLENDE

I henhold til ovenstående pointe synes det interessant at inddrage begrebet intention. Becker fremhæver i sin teori ikke, at stempling sker intentionelt. Han fremhæver, at stemplingen sker i interaktion med andre, men fremhæver ikke, at stemplingen er intentionel, og at den stemplende har til formål at stemple den afvigende. Forgående pointe om, at socialpædagogikken kan betragtes som et led i stemplingen, kan siges at foregå på niveau, hvor intentionen med socialpædagogikken ikke er inddraget til at nuancere billedet. Følgende analyse vil dermed tage afsæt i socialpædagogers intention med det socialpædagogiske arbejde i ungdomssanktionen, og hvordan dette kan betragtes som værende afstemplende. I denne sammenhæng vil Axel Honneth inddrages til teoretisk at understøtte socialpædagogernes intention.

5.3.4.1 SOCIALPÆDAGOGIKKENS BETYDNING FOR UNGDOMSSANKTIONEN

Det generelle indtryk af socialpædagogernes beskrivelse af ungdomssanktionen samt det socialpædagogiske arbejde er, at de forholder sig positivt til det, socialpædagogikken tilføjer til ungdomssanktionen. Informant udtrykker blandt andet følgende:

”Jamen det er jo, at vi er et socialt fagligt og socialpædagogiske tilbud, helt grundlæggende. Hvor man kan sige at, skal man være grov så kan man sige at, fængsel er den ramme vi har, uden det vi har puttet i den” (Bilag 3:13).

I dette citat henvises der til, hvordan socialpædagogikken er med til at skabe en distance til rammerne. Rammerne kan synes rigide, og der refereres i dette tilfælde til et fængsel. I denne sammenhæng kan det hævdes, at socialpædagogikken neutraliserer det, som rammerne synes at repræsentere, nemlig at de unge straffes for en given handling. Dette kommer også til udtryk af Informant 2, der udtaler følgende:

”Der er mange, der oplever det som en støtte. Mange af dem bliver jo forskrækkede over rammerne og forestiller sig, og sådan er det jo, fantasien løber af med en. Så når man lige ser hegnet, så er der mange af dem der bliver forskrækket og tænker, åh nej nu skal jeg i fængsel. Når de så møder os og bliver mødt af pædagogisk personale og der er lige så mange kvinder på 1,65 meter, som der er mænd på to meter. De finder ud af, at vi faktisk ikke er fængselsbetjente, vi er pædagogisk personale.” (Bilag 4:6).

I disse to udtalelser kommer det socialpædagogiske arbejde særligt til at stå i kontrast til fængselsdommen. Fængselsdommen bliver betragtet som en straf, hvor ungdomssanktionen og herunder det socialpædagogiske arbejde bliver betragtet som en hjælp. Informant 2 udtrykker endvidere følgende:

”Jeg synes absolut, det er en positivt alternativ til fængslet. Synes generelt det er en dårlig ide at putte børn i fængsel” (Bilag 4:9).

Dette understøtter endvidere, hvordan socialpædagogerne betragter ungdomssanktionen. De betragter det som en positiv foranstaltning, som har til formål at hjælpe den unge ud af kriminaliteten og betragter det som modstykket til fængselsdommen, som synes at have til formål at straffe den unge. Dette kommer også til udtryk i interviewet med informant 4 der udtrykker følgende:

”Det er ikke som sådan en straf at være her, som så. Fordi at her, der er der veluddannet personale og folk, der prøver at gøre en indsats for at, du vil fortløbende blive placeret et sted, hvor du passer ind. Hvor der er plads til dig, og hvor de kan rumme dig. I modsætning til hvis det var en straf, så var det jo egentlig ligegyldigt, hvor du bliver knaldet hen. Så skal du bare afsone din tid, bum. Det er meget bastant og krampagtigt. Bum, så lukker døren sgu, og så kan du passe dig selv. Sådan er det slet ikke her. Vi er lydhør over for alt og meget ordentlig

over for dem, uanset hvad for udåd de har lavet, inden de kom her. Og det er jo nogle voldsomme ting til tider. De bliver behandlet, som de mennesker de nu engang er også selvom de har lavet noget ubå." (Bilag 6:6).

I ovenstående citater kommer det overordnet til udtryk, hvordan socialpædagogikken er et nøglebegreb i forhold til, at ungdomssanktionen adskiller sig fra et fængsel og fra at være en straf. Det kommer endvidere til udtryk, at de forsøger at møde de unge uafhængig af deres handlinger, og møde dem som de mennesker, de er. Intentionen er hermed ikke at stemple de unge som kriminelle unge, men at skabe en socialpædagogisk tilgang, hvor de unge oplever at få en hjælp til at komme ud af den kriminelle løbebane. Dette synes egentlig at kunne stå i modsætning til Beckers budskab om, at de behandles i overensstemmelse med deres handling og deres diagnose. Dette vil videre uddybes i følgende afsnit, men afsæt i Honneths teori om anerkendelse.

5.3.4.2 EN ANERKENDEDE SOCIALPÆDAGOGIK

Temaet 'Anerkendelse' blev præsenteret i analysen af socialpædagogerne selvforståelse. Denne anerkendende tilgang kan analyseres med inddragelse af Axel Honneths teori om anerkendelse. Et af Honneths overordnede pointer med teorien om menneskets behov for anerkendelse er, at anerkendelse er en forudsætning for, at mennesket kan fungere som et vellykket og velfungerende individ (Høilund & Juul, 2005:24). Honneth beskriver anerkendelse inden for tre sfærer; den emotionelle, den retlige og den solidariske (Honneth, 2003:14ff). Disse former for anerkendelse skaber hver især henholdsvis selvtillid, selvagtelse samt selv værdsættelse ved det enkelte individ (Honneth, 2003:86ff). Det synes interessant, hvordan socialpædagogerne beskrivelse af deres arbejde kan forstås med inddragelse af Honneths tre anerkendelsessfære.

DEN EMOTIONELLE ANERKENDELSE

Den emotionelle anerkendelse referer til anerkendelse i form af kærlighed fra de primære personer i ens liv, herunder særligt familie og venner. Denne anerkendelse skaber, ifølge Honneth, selvtillid ved det enkelte menneske til at indgå i nære relationer. Det giver også individet selvtillid og evne til at se sig selv som et samfundsmæssigt deltagende individ (Honneth, 2003:86ff).

I interviewene beskriver socialpædagogerne ikke, hvordan de unges behov for anerkendelse er blevet afdækket af forældrene eller venner, inden de ankom på den sikrede institutionen. Men det kan hævdes, at den daglige kontakt og herigennem anerkendelse fra disse primære personer vanskeliggøres, idet de unge er på Kompasset. Dette giver socialpædagogerne også udtryk for, og fremhæver vigtigheden i, at forældrene er inddraget så meget som muligt i processen. Informant 1 udtaler følgende:

”Ja, det er jo meget individuelt, hvad de unge kommer med for en forældrekontakt. Men vi gør meget ud af det. Man kan sige, der er en naturlig begrænsning i, hvor stor en del de kan være af deres børns liv, når de er på en sikret institution. Men vi gør vores ypperste for at understøtte dem som forældre, for de er de blivende for børnene. Det er dem, der er der, når de kommer ud. Så på den måde, så inddrager vi dem, hvor det overbøvedet kan lade sig gøre. Men det kommer igen an på, hvad vi kan og må sige. Men vi prøver altid at gøre meget ud af, at have en jævnlig kontakt med forældrene, selvom de ikke altid kan have så jævnlig en gang her” (Bilag 3:7).

Det kommer hermed til udtryk, at socialpædagogerne er opmærksomme på, at kontakten til forældrene ikke bør forringes af, at de unge opholder sig på en sikret afdeling, selvom at kontakten vanskeliggøres. Men i og med at de unge ikke oplever den daglige kontakt til deres primære personer, og at den emotionelle anerkendelse hermed vanskeliggøres, kan det hævdes, at socialpædagogerne i den givne periode kommer til at varetage denne emotionelle anerkendelse og skabe selvtilliden hos de unge. Dette kommer overordnet til udtryk i tilgangen til de unge, Informant 4 udtrykker følgende:

”Så går vi ind og arbejder med at være lydhør over for dem, virkelig lydhør. De skal føle sig hørt, og føle at vi lytter til dem i alle situationer. Selv når de er vrede, kedede af det og gale. Det er sgu også vigtigt, at blive hørt de” (Bilag 6:3).

Denne lydhørhed, som socialpædagogen fremhæver, udtrykker også en tilgang til de unge, som bygger på en nærhed og et forsøg på at forstå de unge, så de unge oplever, at der er nogen der gerne vil hjælpe dem, og nogen der anerkender dem som individer. Dette kommer endvidere til udtryk i interviewet med informant 4:

”Der er jo en grund til at de reagerer, som de gør, og det må være vores fornemmeste opgave at klæde de her mennesker på til en helt suveræn eksistens fremover i stedet for bare at banke dem i hovedet og sige, du gør bare alt galt, og du er bare så træls. Og inden vi får set os om, så er det faktisk os, der er de slemme.” (Bilag 6:10).

Det er vanskeligt at konkludere, om de unge oplever denne emotionelle anerkendelse. Dette kan anskues som vanskeligt, da det må anses at afhænge af, om de unge opfatter socialpædagogerne for primære personer, imens de opholder sig på Kompasset. Det kommer dog til udtryk i interviewene med socialpædagogerne, at de ønsker, at de unge skal opleve, at der er nogen på Kompasset, der oprigtigt gerne vil lytte til dem og anerkende dem som individer. Det kommer herunder også til udtryk, at de

ønsker at opbygge en selvtillid ved de unge, så de unge hermed får selvtillid til at se sig selv som et samfundsmæssigt deltagende individ (Honneth, 2003:86ff).

DEN RETLIGE ANKERKENDELSE

Den anden anerkendelsesform, som Honneth fremhæver, er den retlig anerkendelse. Denne form for anerkendelse indebærer anerkendelse af individet som borger i samfundet. Denne anerkendelse kommer særligt fra staten og samfundet, hvor individer betragtes som ligeværdige med andre borgere i samfundet (Honneth, 2005:86ff). Oplever individet denne form for anerkendelse, opnår individet selvagtelse, da individet oplever at blive tilegnet værdi i samfundet. Denne anerkendelse skaber, ifølge Honneth, mulighed for at individet kan realisere sig selv i samfundet (Ibid:86ff). Honneth fremhæver, at hvis individet ikke oplever denne støtte fra samfundet, kan individet miste troen og tilliden til at staten og andre offentlig institutioner (Høilund & Juul, 2005: 28).

I denne sammenhæng kan det diskuteres, hvorvidt de unge på den sikrede afdeling på et givent tidspunkt har lige muligheder i samfundet som resten af samfundsborgerne, da de er afskåret fra samfundet og hermed også afskåret fra de frivillige valg i livet. I denne sammenhæng kan det hævdes, at de, som led med ungdomssanktionen, inddrages i et behandlingsforløb, hvor andre involveres i deres udvikling. Selvstændigheden og det frie valg at indgå i denne behandling er frataget.

I denne sammenhæng kommer det til udtryk, hvordan socialpædagogerne forsøger at kompensere for dette, imens de unge opholder sig på Kompasset. De forsøger at skabe en individuel plan for den unge og en udviklingsplan, hvor de unge inddrages. Hermed kommer det også til udtryk, at socialpædagogerne ønsker, at de unge ikke oplever at være en del af en gruppe, men personlige individer, der har forskellige behov. Informant 2 udtrykker følgende:

"Jamen lige præcis. Så den der følelse af, at de er medspillere, den der følelse af der ligger faktisk en udvikling i det. Vi snakker med de unge som, at en ungdomssanktion er ikke bare en ungdomssanktion, den er fuldstændig afhængig af, hvad man er for en person. Og hvis man har en stor selvstændighed inden for et område, jamen så skal man lige som kunne udøve den, så skal man selv have ansvar for den, for andet giver ikke mening, så laver vi dem dårligere og ikke bedre." (Bilag 4:5).

Det kommer til udtryk, hvordan socialpædagogen fremhæver, at for at de unge skal udvikle sig på bedst mulig måde, så skal de inddrages som aktiv medspiller i eget liv. Dette indebærer også, at de unge oplever at få ansvar og oplever selvstændighed i egen udvikling. Hun udtrykker endvidere, at denne fornemmelse af at være aktiv medspiller er det, der er med til at skabe et godt forløb:

”Et godt forløb det er, når vi kan finde motivationen. Når vi kan finde den indre motivation ved de unge. Så de selv for en fornemmelse af at være aktiv medspiller i deres eget liv.” (Bilag 4:3).

Det handler for socialpædagogen endvidere om, at ungdomssanktionen udformes ud fra det enkelte individ, og hun udtrykker i denne sammenhæng endvidere:

”Jamen vores struktur og rammer er fuldstændig ens for alle der kommer herind, men alt det mellemliggende det skal altså være fuldstændig individuelt, for ellers giver det ikke mening” (Bilag 4:5).

Dette kan relateres til den retlige anerkendelse, hvor de unge får mulighed for at opbygge selvagtelse til at realisere sig selv, da de unge oplever, at de er aktive i eget liv og udvikling. Dette kan formodes at styrke de unges respekt og tro på sig selv. Honneth fremhæver, som beskrevet endvidere, at hvis den retlige anerkendelse ikke er til stede, vil individerne miste troen og tilliden til samfundet og de offentlige institutioner. I sammenhæng med dette kan det hævdes, at socialpædagogerne forsøger at skabe denne tillid til, at Kompasset, som en offentlig institution, gerne vil hjælpe og understøtte en god udvikling.

DEN SOLIDARISKE ANERKENDELSE

Honneth præsenterer endvidere den solidariske anerkendelse. Den solidariske anerkendelse bygger på anerkendelse fra forskellige fællesskaber. I og med at individet opnår anerkendelse i disse fællesskaber og relationer, skaber det oplevelsen af at kunne genkende og spejle sig i andre, og individet vil opleve sig selv som unik. Individet vil netop i denne sammenhæng blive anerkendt for sine kvaliteter og kompetencer. Individet vil hermed opnå selv værdsættelse og opleve, at det i gennem sine kvaliteter og kompetencer kan indgå i et solidarisk fællesskab (Honneth, 2003:86ff).

Informant 1 tillægger den solidariske anerkendelse stor betydning for den kriminelle løbebane, de unge er endt i.

”Der er rigtig mange, der har svært ved at sige fra over for det fællesskab de er en del af. Det negative fællesskab. Selvfølgelig for det, for sådan tænker jeg, det er for os mennesker, vi har brug for at være en del af et fællesskab. Så de er jo dybt afhængige af det fællesskab, som måske er det eneste fællesskab, hvor de er accepteret og som har taget dem ind og værdsat dem og anerkendt det de kan, og det de kommer fra. Hvor de har kunne spejle sig. Det er derfor man ender i et kriminelt eller radikaliseret eller alt mulig andet miljø. Der hvor man er

en del af et fællesskab, og hvor man bliver anerkendt, og hvor man ikke altid falder ved siden af. Eller ikke er god nok, eller bliver smidt ud eller.” (Bilag 3:9).

I dette citat kommer det til udtryk, hvordan socialpædagogen beskriver, at de unge har oplevet den solidariske anerkendelse i deres liv uden for institutionen. Socialpædagogen erkender, at disse miljøer har kunne give de unge en anerkendelse og give de unge oplevelsen af at være en del af et fællesskab. Hun beskriver endvidere følgende, hvordan de forsøger at ændre dette og skabe andre måder at opnå denne anerkendelse på:

”Men det er jo helt klart det, vi arbejder på. Det er jo noget af det, der er enormt vigtigt, ellers bliver det jo netop bare en eller anden forbryderbule. Så det er jo både via forskellige gruppetering noget, vi arbejder med. Altså at hjælpe dem med også at være sammen som gruppe på en anden måde end det, de har været vant til” (Bilag 3:9).

”Så det ikke bliver det som de ofte kommer fra, hvor det giver point at have lavet et fedt røveri eller være den der slog først. Eller hvad ved jeg. Så vi hele tiden hjælper dem med at få øje på den anden del af det” (Bilag 3:9).

Det kommer i ovenstående citater til udtryk, hvordan de forsøger at ændre denne måde at opnå anerkendelse på. De ønsker, at de unge oplever, at de også passer ind i et fællesskab, hvor kriminalitet ikke er fællesnævneren, og hvor de oplever, at de kan indgå i andre fællesskaber på en positiv måde. Dette synes at understøtte den solidariske anerkendelse, som skaber selvværdsættelse ved de unge, da det skaber mulighed for, at de unge oplever at passe ind i andre miljøer. Dette viser de unge, at de også kan tilbyde noget positivt til disse fællesskaber.

I henhold til tidligere afsnit, hvor det blev præsenteret, hvordan ungdomssanktionen er en del af stemplingen af de unge, kan det med afsæt i dette afsnit argumenteres for, at socialpædagogerne forsøger at kompensere ved at møde de unge med en anerkendende tilgang. På denne måde forsøger de at skabe selvtillid, selvagtelse og selvværdsættelse ved de unge, så de ikke oplever at føle sig som afvigende. Denne anerkendende tilgang synes netop at styrke de unges selvbillede som individer, der værdsættes og anses for andet end den kriminelle handling, og hermed modarbejder det som Becker betegner som den afvigende karriere.

Det synes derfor at kunne hævdes, at det socialpædagogiske arbejde både kan fremhæves som en del af stemplingsprocessen, hvis det betragtes overordnet. Men inddrages socialpædagogernes intention med

det socialpædagogiske arbejde, synes der også at kunne argumenteres for, at det kan betragtes som afstemplende.

5.3.5 DELKONKLUSION

Ud fra ovenstående analyse med afsæt i Beckers teori om stempling kan ungdomssanktion overordnet betragtes som en del af en stempling af de unge som 'unge kriminelle'. Dette ses særligt på baggrund af Beckers pointe omhandlende, at afvigelse opstår, idet andre håndhæver et regelsæt i samfundet. Dette kan ses i henhold til ungdomssanktionen, da denne kan betragtes som en håndhævelse af et regelsæt, som tydeliggør, at de unges handlinger anses for afvigende. Ligeledes spiller den socialpædagogiske behandling en rolle i stemplingen. Becker hævder, at den afvigende oplever at blive behandlet i overensstemmelse med stemplingen. I denne sammenhæng kan den socialpædagogiske behandling betragtes som understøttende for netop dette, i og med de unge modtager denne behandling på baggrund af deres afvigende handlinger. Det socialpædagogiske arbejde bliver, af socialpædagogerne, betragtet som en hjælp for de unge og ikke som en straf for deres handlinger, men med afsæt i Becker, kan det hævdes, at denne behandling kan betragtes som understøttende for stemplingen.

Denne konklusion synes dog interessant at nuancere med inddragelse af socialpædagogernes intention med det socialpædagogiske arbejde. Deres intention er netop ikke at stemple de unge. Deres intention er derimod at støtte de unge, så de kommer ud af den kriminelle løbebane. Dette sker særligt med afsæt i en anerkendende tilgang. I denne sammenhæng anvendes Honneths teori om anerkendelse til at forstå socialpædagogernes oplevelse og opfattelse af deres arbejde med de unge. Socialpædagogerne giver udtryk for, at de netop ønsker at møde de unge med anerkendelse og respekt, og herigennem skabe selvtillid, selvagtelse samt selvværdsættelse. Denne tilgang til de unge er med til at vise de unge, at der er nogen, der vil hjælpe dem, og der er nogen, der behandler dem som individer med kompetencer til at leve et liv uden kriminalitet. Det kan i denne sammenhæng hævdes, at de forøger at vise de unge, at de ikke kun er kriminelle, men at de er mere end det. På denne måde kan det siges, at socialpædagogernes intention med socialpædagogiske arbejde er at modarbejde det, som Becker vil hævde fremkommer i stemplingsprocessen.

KAPITEL 6

DISKUSSION

I dette kapitel præsenteres en diskussion og afsluttende reflekterende tanker om resultaterne i den empiriske undersøgelse. Denne diskussion tager særligt afsæt i det videnskabsteoretiske afsæt for specialet. Der vil diskuteres og reflekteres over, hvordan denne ramme kan ses i henhold til de empiriske resultater. I denne diskussion inddrages også en opsamling på egne forforståelser.

6.1 DISKUSSION

Med udgangspunkt i analysen af de empiriske resultater synes det interessant afslutningsvis, at diskutere disse i sammenhæng med undersøgelsens videnskabsteoretiske udgangspunkt. Indledningsvis vil formålet med undersøgelsen kort præsenteres, og herunder hvordan dette afspejler den videnskabsteoretiske positionering. Dernæst vil der præsenteres en opsamling af egne forforståelser, som blev præsenteret i specialets kapitel 2. Disse forforståelser vil sammenholdes med opgavens resultater. I denne sammenhæng vil det diskuteres, hvordan egne forforståelser, andre eksisterende undersøgelsesresultater, samt dette specialets resultater kan ses i sammenhæng med hinanden, og hvordan forskellen mellem disse kan ses i sammenhæng med det videnskabsteoretiske afsæt.

6.1.1 OPFØLGNING AF FORFORSTÅELSER

Formålet med undersøgelsen har ikke været at skabe generelle konklusioner eller resultater, som skulle skabe et entydigt facit. Formålet har endvidere ikke været at bedømme, om ungdomssanktionen virker eller ej i forhold til at mindske kriminalitet blandt unge. Det overordnede formål har derimod været at præsentere og analysere socialpædagogerne oplevelse og beskrivelse ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde på en sikret afdeling i ungdomssanktionens fase 1. Hermed har specialet taget afsæt i få aktørernes oplevelse af et fænomen i en bestemt kontekst. Resultaterne fremlægger hermed ikke en generelt oplevelse eller beskrivelse af at arbejde i denne kontekst, men klargør hvad netop disse socialpædagogerne oplever, og hvad der for dem synes virkeligt.

Resultaterne afspejler særligt det fænomenologiske videnskabsteoretiske afsæt, som tager udgangspunkt i informanternes virkelighedsforståelse, og hvor der ønskes en forståelse af deres oplevelse med afsæt i deres fortælling. Resultaterne kan endvidere ses i sammenhæng med den filosofiske hermeneutik. Med udgangspunkt i denne videnskabsteoretiske positionering har afsættet stadig været informanternes forståelse, men med inddragelse af fortolkning.

En forudsætning i den filosofiske hermeneutik er, at forskeren ikke kan stå uden for undersøgelsen, og forskeren inddrages til fortolkning samt forståelse af fænomenet. I denne sammenhæng fremhæves begrebet forforståelse, som rummer en umiddelbar forståelse eller dom, der nedfældes inden undersøgelsen er foretaget (Juil, 2012:123).

I og med at forforståelsen inddrages til fortolkning synes det nærliggende at sammenholde undersøgelsesresultaterne med mine forforståelser. Gadamer kalder denne proces for applikation, hvor formålet netop er at sammenholde egne forforståelser med undersøgelsens resultater (Juil, 2012:125).

En vigtig pointe i denne sammenhæng er, at det ikke handler om at falsificere forforståelserne, men om

at tydeliggøre den horisontsammensmeltning, der er fremkommet (Juul, 2012:125). Det synes interessant, hvordan mine forforståelser kan ses i sammenhæng med undersøgelsens resultater, og hvordan disse har ændret sig og hermed skabt ny viden og nye erfaringer om fænomenet.

Mine forforståelser er blevet skabt i gennemlæsning af eksisterende forskning, som har skabt et billede af en række udfordringer med det socialpædagogiske arbejde i ungdomssanktionen. Min forforståelse omhandlede overordnet de problematikker, der opstår i forbindelse med det socialpædagogiske arbejde, når straf og behandling sammenkobles i en foranstaltning. I denne sammenhæng fremlagde jeg indledningsvis tre faktorer, som jeg havde en formodning om, at socialpædagerne ville fremhæve, som udfordrende for den socialpædagogiske behandling. Disse præsenteres kort nedenfor:

- Det at de unge er frihedsberøvet og afskåret fra samfundet, har nogle negative konsekvenser for det socialpædagogiske arbejde.
- Det at de unge er idømt behandling, og at de dermed ikke indgår i behandlingen frivilligt, kan være en forhindring for et godt socialpædagogiske arbejde med den unge.
- Det at de unge idømt denne behandling, kan medfører at se unge opfatter socialpædagerne som en del af deres staf og ikke som nogle der vil hjælpe dem. Dette anses som værende udfordrende for at relationen i det pædagogiske arbejde kan opbygges.

I forbindelse med denne undersøgelse er disse forforståelser dog blevet udfordret. Socialpædagerne fremhæver elementer i interviewene, som har skabt refleksion samt nuanceret de forforståelser, jeg havde inden undersøgelsen. Herunder kan særligt temaet 'Det frisættende hegn' fremhæves. De forholder sig positivt til frihedsberøvelsen og argumenter fagligt samt erfaringsmæssigt for, at frihedsberøvelsen har positiv betydning for det socialpædagogiske arbejde med denne målgruppe. Herunder fremhæver de særligt, at frihedsberøvelsen har en positiv betydning, da de unge ikke kan flygte fra behandlingen, når det begynder at gøre ondt. De fremhæver dog i denne sammenhæng, at man ikke skal frihedsberøve børn og unge for længe, og at der er en balance. Men i henhold til det socialpædagogiske arbejde, fremhæver de udelukkende, at det har en positiv betydning. De fremhæver endvidere, at det også er gavnligt for både den unge, samt det socialpædagogiske arbejde, at de unge er afskåret fra de problematikker, de har uden for hegnet. Herunder medtænkes både dårlige miljøer samt misbrug. I sammenhæng med dette fremhæver de endvidere, at de anser det element, at de unge er idømt behandlingen som givende for de unge, da netop disse unge har behov for at blive fritaget for

valget. De fremhæver i flere sammenhænge, at de unge ikke ville have opsøgt hjælpen selv, og det hermed kan anses som værende omsorg for netop denne gruppe at idømme dem behandlingen.

Tredje punkt i mine forforståelser, omhandler, at det socialpædagogiske arbejde udfordres, da de unge oplever, at socialpædagogerne er en del af straffen, og at det derfor kan udfordre relationen mellem de to parter i det socialpædagogiske arbejde. Dette synes heller ikke at være fremtrædende for socialpædagogerne. De forholder sig til denne relationen, og til at de i arbejdet skal varetage forskellige roller. Dette kommer særligt til udtryk idet, at de forsøger at skabe en professionel distance i kontakten til de unge. Men de fremhæver ikke, at relationen som dårlig på baggrund af disse roller. De beskriver, at de bruger kommunikation til at nedbryde de eventuelle barrierer, som disse roller kunne have skabt. De beskriver, at det fungerer i praksis, da de unge hermed ved, hvor de har dem.

6.1.2 DISKUSSION AF DE EMPIRISKE FUND

I henhold til ovenstående kan det hævdes, at mine forforståelser ikke har vist sig at være gældende for de interviewede socialpædagoger. I denne sammenhæng kan det hævdes, at mine forforståelser har ændret sig, og der er sket en horisontalsammensmeltning. Mine forforståelser har ændret sig fra at være overordnet kritiske i forhold til de ovenstående faktorer til nu også at kunne forstå de positive elementer, som socialpædagogerne fremhæver.

Jeg synes dog stadig at have en refleksion over betydningen af koblingen mellem straf og behandling i ungdomssanktionen, og hvordan dette påvirker det socialpædagogiske arbejde. Denne refleksion er stadig gældende, da andre eksisterende undersøgelser underbygger disse kritiske refleksioner. Disse undersøgelser fremhæver blandt andet de faktorer, som mine forforståelser præsenterer. Det synes i denne sammenhæng interessant, at socialpædagogernes oplevelse af ungdomssanktionen og det socialpædagogiske arbejde synes at divagere fra både mine forforståelser, men også andre undersøgelser.

Denne refleksion ligger op til en diskussion af netop den videnskabsteoretiske positionering i undersøgelsen. Som det blev beskrevet, så findes der ikke en sandhed med afsæt i denne ramme for undersøgelsen. Der søges ikke en sandhed, men der søges en forståelse. Et af specialets grundvilkår er hermed, at oplevelsen af et fænomen afhænger af øjnene, der ser. I sammenhæng med dette kan det hævdes, at havde undersøgelsen taget afsæt i andre informanter, så havde resultaterne også været anderledes.

Dette kan henholdes til den fænomenologiske videnskabsteori, hvor Husserls netop opererer med begrebet intentionalitet. Dette begreb henviser til, at individets bevidsthed altid er rettet mod noget, og at bevidstheden består af en vekselvirkning mellem det subjekt, der oplever fænomenet og fænomenet, der opleves. Ifølge Husserl bør disse to elementer ikke adskilles (Birkler, 2005:104f). Det synes i denne sammenhæng interessant at inddrage begrebet intentionalitet i en refleksion og diskussion over undersøgelses fund. Overordnet synes denne undersøgelse at divagere fra andre undersøgelser, der er foretaget på området. Disse undersøgelser har hovedsageligt taget afsæt i de unges oplevelse af ungdomssanktionen eller analyseret, hvorvidt ungdomssanktionen virker med afsæt i statistikker for recidiv.

Ifølge Husserls skal resultaterne hermed ses i sammenhæng med det subjekt, der oplever fænomenet. Han fremhæver, som beskrevet, at individets bevidsthed altid er rettet mod noget (Ibid.). Subjektet i denne undersøgelse har været socialpædagogerne, og fænomenet har været det socialpædagogiske arbejde på en sikret afdeling i ungdomssanktionen fase 1. Det har hermed været oplevelsen af deres arbejde i en bestemt kontekst. I undersøgelserne med afsæt i de unges oplevelse har subjektet været de unge, og fænomenet har været en ungdomssanktion, de er idømt. I denne sammenhæng er det ikke de unges oplevelse af et arbejde, de udfører, men en dom og en behandling, de er en del af på en anden måde. Socialpædagogerne og de unge repræsenterer hermed to forskellige parter i ungdomssanktionen og den socialpædagogiske behandling.

Det synes relevant at fremhæve, da resultatet i denne undersøgelse afhænger af den vekselvirkning, som der ifølge Husserls sker mellem subjektet, der oplever fænomenet og fænomenet, der opleves. Dette kan hermed ses som en forklaring på den divagering, der synes at være fremtrædende i undersøgelsen. Endvidere kan det også anses som en forklaring på, hvordan mine forforståelser synes at divagere fra socialpædagogernes oplevelse. Mine forforståelser repræsenterer den vekselvirkning, som opstår imellem mig og fænomenet. Fænomenet er i alle situationerne det socialpædagogiske arbejde, men det anses forskelligt, afhængig af hvilken investering subjektet har i dette, og hvordan subjektet hermed positionerer sig i forhold til fænomenet.

Begrebet intentionalitet tydeliggør endvidere interessen i netop at undersøge socialpædagogernes oplevelse. I denne sammenhæng kan man reflektere over, hvad disse resultater kan anvendes til. Helt nøgternt kan det hævdes, at resultaterne kan anvendes til at forstå, hvordan disse fire informanter oplever at arbejde med det socialpædagogiske arbejde i en ungdomssanktion. Men resultatet af disse fire

informanters oplevelse er også med til at skabe en forståelse af det socialpædagogiske arbejde, samt hvilke overvejelser og tanker socialpædagoger gør sig i arbejdet.

I den indledende problemstilling til denne undersøgelse blev der reflekteret over, om det socialpædagogiske arbejde i en ungdomssanktion kan opnå udbytte af dette på grund af rammerne for ungdomssanktionen. I denne sammenhæng medtænkes særligt, om det socialpædagogiske arbejde kan forgå i lukket regi, og om de straffende elementer kan anses som en hæmsko for det socialpædagogiske arbejde. Ud fra ovenstående diskussion kan dette være svært at svare på med afsæt i en fænomenologisk og hermeneutiske videnskabsteori, da oplevelsen og beskrivelsen af fænomenet vil afhænge af informanten. Men der kan ud fra netop denne undersøgelse med afsæt i disse informanter, argumenteres for, at det socialpædagogiske arbejde fungerer i praksis, og at de fremhæver, at de opnår nytte af disse rammer.

KAPITEL 7

AFSLUTNINGEN

I dette kapitel præsenteres konklusionen af specialets undersøgelse og fund samt afsluttende perspektiverende refleksioner.

7.1 KONKLUSION

Formålet med denne undersøgelse har været at undersøge, hvordan socialpædagogerne på den sikrede institution, Kompasset, oplever og beskriver det socialpædagogiske arbejde på en sikret institution med unge idømt en ungdomssanktion. I denne problemformulering fremgår også en nysgerrighed på socialpædagogernes oplevelse af at arbejde i et spændingsfelt med straf og behandling, og hvilken betydning de oplever, de straffende elementer har for de socialpædagogiske arbejde.

For at besvare denne problemformulering er der taget afsæt i to arbejdsspørgsmål. Arbejdsspørgsmål et omhandler, hvordan socialpædagogerne beskriver ungdomssanktionen samt deres socialpædagogiske arbejde. Dette bliver besvaret i første analysedel, hvor socialpædagogernes selvforståelse bliver præsenteret. Første del af analysen opdeles i socialpædagogernes beskrivelse af ungdomssanktionen samt deres beskrivelse af det socialpædagogiske arbejde.

Arbejdsspørgsmål to omhandler, hvordan man ud fra forskellige teoretiske perspektiver kan forstå deres beskrivelse og oplevelse. De inddragede teorier er henholdsvis Erving Goffmans teori om totale institutioner, Howard. S. Beckers stemplingsteori samt Axel Honneth anerkendelsesteori. Der ønskes hermed, med afsæt i disse teorier, at skabe en teoretisk forståelse og fortolkning af socialpædagogernes oplevelse og beskrivelse. I følgende konklusion vil væsentlige resultater fremlægges i henhold til besvarelse af problemformuleringen.

7.1.1 PARADOKSET I DET SOCIALPÆDAGOGISKE ARBEJDE

Et af de overordnede resultater i denne undersøgelse er socialpædagogernes oplevelse af, hvordan straf og behandling fungerer og kommer til udtryk i deres arbejde. Socialpædagogerne beskriver, at de oplever koblingen af straf og behandling som et paradoks i deres arbejde, men de giver generelt udtryk for, at det ikke nødvendigvis er en problematik for det socialpædagogiske arbejde, men at det kræver opmærksomhed og faglige overvejelser for at få det til at fungere. De beskriver, at ungdomssanktionen består af to ben. Det ene ben i ungdomssanktionen omhandler den samfundsmæssige opgave, som skal sikre retssikkerheden og retsfølelsen, og herunder også et samfundsmæssigt signal om, at den kriminelle handling ikke accepteres. Det andet ben omhandler selve den socialpædagogiske behandling. Det er denne del af ungdomssanktionen, der ønsker at hjælpe de unge med at bryde med den kriminelle løbebane. De beskriver, at begge ben er vigtige, men samtidig vedkender de, at når de unge ankommer på institutionen, er den primære opgave det socialpædagogiske arbejde.

Et af de elementer, der bliver fremhævet som særligt påvirket af de forskellige arbejdsopgaver, de skal varetage, er deres relation til de unge. Socialpædagogerne fremhæver, at grundet koblingen af de

forskellige roller i deres arbejde, er det nødvendigt at skabe en professionel distance. Dette begrundes med afsæt i, at hvis denne distance ikke er til stede, så kan det skabe svigt og mistillid, på grund af nogle af de arbejdsopgaver de har, herunder fx ransagning af et værelse. De fremhæver endvidere i denne sammenhæng, at de ikke bruger betegnelsen relation, men kontakt, da begrebet relation indebærer mere, end der kan opnås i den periode, de er sammen med de unge.

Kontakten til de unge bliver endvidere analyseret i anden analysedel med afsæt i Goffmans teori om totale institutioner. Goffman fremhæver, at der på totale institutioner er et stort skel mellem ”dem og os”. Der ses dog en forskel i måden Goffman beskriver denne distance på, og måden socialpædagogerne beskriver distancen. Goffman beskriver denne distance som et skel mellem to grupperinger på et samfundsniveau, hvorimod socialpædagogerne beskriver distancen mellem to mennesker i relationen.

Ud fra ovenstående kan det konkluderes, at de oplever dette paradoks i deres arbejde, og at det har en betydning for deres kontakt til de unge. Men de beskriver det ikke som værende en problematik, der forhindrer et godt behandlingsforløb.

7.1.2 RAMMERNE ER POSITIVE OG FRISÆTTENDE

I henhold til beskrivelsen af ungdomssanktionen forholder socialpædagogerne sig endvidere til det element, at de unge er frihedsberøvet og hermed også dømt til behandling, og hvordan dette påvirker det socialpædagogiske arbejde. De erkender, at det på lang sigt ikke er godt at frihedsberøve børn og unge, og at dette bør være sidste udvej. De vedkender dog også i denne sammenhæng, at det socialpædagogiske arbejde har bedre vilkår, hvis de unge ikke har mulighed for at gå derfra. De fleste af socialpædagogerne har arbejdet på en åben institution, og de fremhæver i denne sammenhæng, at de opnår bedre resultater på de sikrede afdelinger, da de unge er henvist til dem hele tiden og ikke har mulighed for at gå. De beskriver endvidere frihedsberøvelsen som værende frisættende, da de unge får en pause fra det miljø, de kommer fra. De anser det som positivt, at de unge ikke skal træffe valget om at få hjælpen. De beskriver hermed, at frihedsberøvelsen både har en positiv effekt for det socialpædagogiske arbejde, men også i forhold til at de unge får en pause og ro og herunder også få den hjælp, de ikke selv ville have opsøgt.

Netop frihedsberøvelsen er et af de elementer, som gør, at Kompasset kan relateres til Goffmans beskrivelse af en total institution. Det kommer blandt andet til udtryk, da de unge lever afskåret fra samfundet, hvor deres hverdag foregår samme sted. De sover, går i skole, samt dyrker deres fritid på samme institution. Goffman fremhæver, at denne manglende interaktion med omverden berøver individernes deres personlige identitet. I denne sammenhæng kommer det til udtryk, hvordan Goffman

anser frihedsberøvelsen som værende krænkende, hvorimod socialpædagogerne fremhæver frihedsberøvelsen som noget frisættende og positivt.

Ligeledes kan Kompasset betragtes som en total institution, da de unge lever en hverdag, der er præget af rutiner og strukturer. Dette underbygges endvidere, idet disse strukturer og rutiner forsøges efterlevet ved at give de unge privilegier eller sanktioner. Goffman fremhæver i denne sammenhæng, at disse faste strukturer og rutiner krænker individet selvbestemmelse. Det bliver i denne sammenhæng tydeliggjort, at socialpædagogerne beskriver den strukturerede hverdag som værende et pædagogiske redskab, som netop kompenserer for en manglende struktur i de unges hverdag.

I denne del af analysen skabes der hermed en forståelse for hvordan socialpædagogerne oplever institutionens rammer for det socialpædagogiske arbejde. Goffmans teori kan i denne sammenhæng ikke benyttes til at forklare mine empiriske fund, men derimod tydeliggøre hvordan socialpædagogerne oplever og opfatter det socialpædagogiske arbejde på den sikrede institution.

Denne forskel, der er i socialpædagogernes oplevelse og Goffmans beskrivelse kan hævdes at opstå i og med at deres udgangspunkt, har været forskellig. Goffman forholder sig kritisk og negativt til total institutioner, og formålet bliver hermed også at fremhæve disse elementer. Hvorimod det kan hævdes, at socialpædagogernes fokus er, hvordan rammerne skaber noget positivt for de unge, og de ønsker hermed ikke at fremhæve de negative elementer. I socialpædagogernes beskrivelse af frihedsberøvelsen og den strukturerede hverdag forholder de sig særligt til, hvordan dette kan give dem en ro og struktur, de ikke er vant til. I denne sammenhæng kommer det til udtryk, at de kompenserer for elementer, de unge mangler i hverdagen. Hermed bliver deres fokus også, hvordan disse rammer kan skabe noget positivt for de unge.

7.1.3 UNGDOMSSANKTIONEN SOM STEMPLLENDE OG AFSTEMPLENDE

Anden del af den teoretiske analyse tager udgangspunkt i Becker teori om stempling. I denne del af analysen tages der endvidere udgangspunkt i ungdomssanktionen to ben, som socialpædagogerne fremhæver.

Ud fra Beckers teori kan det konkluderes, at ungdomssanktionen, som selve dommen, overordet kan betragtes som en del af stemplingen af de unge. Dette kan ses på baggrund af Beckers pointe omhandlende, at afvigelse opstår, idet andre håndhæver et regelsæt i samfundet. Dette kan ses i henhold til ungdomssanktionen, da denne kan betragtes som en håndhævelse af et regelsæt, som tydeliggør, at de unges handlinger anses for afvigende. Ligeledes kan det konkluderes, at det socialpædagogiske arbejde kan betragtes som en del af stemplingen. Becker hævder, at den afvigende oplever at blive behandlet i overensstemmelse med stemplingen. Med dette perspektiv kan den

socialpædagogiske behandling betragtes som understøttende for netop dette, i og med de unge modtager denne behandling på baggrund af deres afvigende handlinger.

Dette bliver dog nuanceret i analysen med inddragelse af Honneth. I denne del af analysen inddrages socialpædagogernes beskrivelse af deres intentionen med den socialpædagogiske behandling. Det kommer til udtryk i socialpædagogernes beskrivelse, at de netop ikke ønsker at stemple de unge som afvigende, men ønsker at møde dem anerkendende og herigennem vise dem, at de er mere en blot unge kriminelle.

Den anerkendende tilgang bliver i deres fortælling beskrevet som et samlebegreb for den socialpædagogiske tilgang til de unge. Denne anerkendende socialpædagogik bygger særligt på ligeværdighed, positivitet, lydhørhed, respekt samt ordentlighed. Denne måde at møde de unge på understøtter, at de ønsker at bekræfte de unge i, at de tror på en positiv udvikling. Det er et tema, de synes medfølger en ungdomssanktion, netop at systemet tror på en positiv udvikling. I socialpædagogernes refleksion over anerkendelse kommer til udtryk, at de ønsker at vise de unge, at de passer ind i andre relationer end de kriminelle, og at de bliver anerkendt for deres ressourcer og faglige kompetencer uden for disse miljøer.

Det kan ud fra denne analyse konkluderes, at socialpædagogerne beskrivelse af deres anerkendende tilgang synes at bevæge sig inden for Honneths tre anerkendelsessfære. Socialpædagogerne giver udtryk for, at de netop ønsker at møde de unge med anerkendelse og respekt, og herigennem vise dem, at der er nogen, der vil hjælpe dem, og der er nogen, der behandler dem som individuelle individer med kompetencer til at leve et liv uden kriminalitet. De ønsker at skabe selvtillid, selvagtelse samt selv værdsættelse ved de unge. Ud fra denne analyse kan det hævdes, at socialpædagogernes intention med det socialpædagogiske kan betragtes som afstemplende.

Ud fra denne undersøgelse synes der at være skabt en forståelse af socialpædagogernes oplevelse og beskrivelse af ungdomssanktionen samt det socialpædagogiske arbejde. Der er endvidere skabt en forståelse for socialpædagogernes oplevelse af at arbejde i et spændingsfelt mellem straf og behandling, og hvordan de oplever, at de straffende elementer har betydning for det socialpædagogiske arbejde.

7.2 PERSPEKTIVERING

Afslutningsvis vil jeg med udgangspunkt ovenstående fund perspektivere til Tea Bengtssons Ph.d. ”*Youth Behind bars*”. Denne undersøgelse er for præsenteret indledningsvis til specialets problemstilling, men synes interessant at inddrage til refleksion over en videre undersøgelse. I en artikel i Information omhandlende Bengtssons Ph.d. fremlægger hun en række kritiske tanker om unges ophold på sikrede institutioner og hvilken betydning det har at være frihedsberøvet. Hendes tanker synes egentlig at kunne stå i kontrast til socialpædagogernes oplevelse i denne undersøgelse. Hun fremhæver, at frihedsberøvelsen fungerer som et kontraproduktiv signal, til de unge, der allerede er på kanten af loven. Hun udtaler følgende i artiklen:

”Indespærringen bliver en meget kraftig markering over for dem: Vi vil dig ikke, og vi synes, du er farlig. Vi er faktisk så bange for dig, at vi vælger at frihedsberøve dig. De unge, som allerede føler sig sat uden for samfundet, sætter vi i den ultimative eksklusion” (Information, 2013)

I denne sammenhæng problematiserer hun, at de unge som i forvejen er stigmatiserede i samfundet bliver bekræftet i deres afvigelse. Dette synes at stå i kontrast til socialpædagogernes intention med deres arbejde, nemlig at vise de unge, at de er meget mere en blot kriminelle. Socialpædagogerne i min undersøgelse synes særligt at give udtryk for et ønske om, netop at inkludere dem de unge og anerkende dem som individer med ressourcer til et andet liv en det kriminelle liv. Bengtsson udtaler endvidere følgende i artiklen:

”Jo, en frihedsberøvelse fjerner dem da ganske kortvarigt fra gaderne, og de begår ikke kriminalitet mod samfundet. Men spørgsmålet er, om det virker på længere sigt, eller om det føder ind i det afvigende ungdomsliv, som de allerede lever? Dels på grund af eksklusionen og til dels fordi det giver en status på gaden at have været inde og sidde” (Ibid.)

Bengtsson stiller spørgsmålstejn ved det, som jeg egentligt finder interessant på baggrund af dette speciale. Hvilken betydning har det, at de unge bliver frihedsberøvet?

I denne sammenhæng har andre undersøgelser, med udgangspunkt i de unge, særligt koncentreret sig om oplevelsen af at være frihedsberøvet. Ligeledes har min undersøgelse haft fokus på socialpædagogernes oplevelse af det socialpædagogiske arbejde under frihedsberøvelsen. Men det synes

interessant at dykke ned i Bengtssons refleksion omhandlende, hvilken betydning det har for de unges vej ud af kriminaliteten?

Denne refleksion knytter sig også til Beckers teori om stempeling og afvigerkarriere. Marginaliseres og stemples de unge yderlig ved denne sanktion og understøtter det blot deres kriminelle løbebane eller skaber det muligheder for at komme ud af kriminaliteten?

8. LITTERATURLISTE

- Balvig, F. (1999): *Kriminaliet og social kontrol*, København: Columbus.
- Becker, H.S. (2005): *Outsidere – studier i afvigelsessociologi*, 1. udgave, 1. oplag. Hans Reitzels Forlag, Danmark.
- Bengtsson, T. T. (2012): *Youth behind bars - An ethnographic study of youth confined in secure care institutions in Denmark*, PhD thesis Department of Sociology, University of Copenhagen.
- Brinkler, J. (2005): *Videnskabsteori – en grundbog*, Gyldendals akademisk, 1. Udgave.
- Bryderup, I. (2010): *Ungdomskriminalitet – socialpolitik og socialpædagogik*, 1. Udgave, Århus, Forlaget Klim.
- Børnekonventionen (2016): *Artikel 37 (b)*.
- Børnerådet (2015): *Jeg var faktisk en god dreng – unge fortæller om deres oplevelser med at være frihedsberøvede*, 1. Oplag, VELUX FONDEN.
- Clausen, S. & Kyvsgaard, B. (2009): *Ungdomssanktionen – en effekt evaluering*. Justitsministeriets forskningskontor.
- Danermark, B., Ekström, M., Jakobsen, L. & Karlsson, J. C. (2002): *Generalization, scientific inference and models for an explanatory social science*, I: B. Danermark, M. Ekström, L. Jakobsen og J. C. Karlsson: *Explaining Society. Critical realism in the social sciences*, London og New York, Routledge.
- Danske regioner (2007): *Fakta om ungdomskriminalitet*.
- Dansk regioner (2011): *Sikrede institutioner for børn og unge – lovgrundlag og socialpædagogisk praksis*.
- Ebsen, F. & Krog, D. (2006): *Ude på noget? Pædagogisk arbejde med unge kriminelle i fængsel og på døgninstitution. København. Den sociale højskole*.
- Ekspertgruppen (2001): *Rapport om ungdomskriminalitet*, Socialstyrelsen. Besøgt d. 10.02.2016
- Giorgi, A. (2009). *The Descriptive Phenomenological Method in Psychology: A Modified Husserlian Approach*, Duquesne University Press, Pittsburgh, Pennsylvania.
- Goffman, E. (2001): *Anstalt og Menneske*, oplag 10.
- Honneth, A. (2003): *Behovet for anerkendelse*, Hans Reitzels Forlag, København
- Høilund, P. & Juul, S. (2005): *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*, Gyllinge, Narayana Press.

- Ottosen, M. H., Andersen, D., Dahl, K. M., Hansen, A. T., Lausten, M. & Østergaard, S. V. (2010): *Børn og unge i Danmark – velværd og trivsel*, SFI – det nationale forskning for velværd.
- Information (2013): <https://www.information.dk/indland/2013/05/boern-bag-tremmer>. Besøgt d. 24.10.16
- Juul, S. (2012): *Hermeneutik*. I: S. Juul & K. B. Pedersen (red.): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori – en indføring*, København, Hans Reitzels Forlag
- Jørgensen, T. T., Kyvsgaard, A., Pedersen, J. B. & Pedersen, M. L. (2015): *Præventive effekter af straf og andre tiltag overfor lovovertrædere – en forskningsoversigt*, Justitsministeriets forskningskontor.
- Jørgensen, A. (2008): *Hermeneutik, fænomenologi og interaktionisme -tre sider af samme sag*, I:M.H. Jacobsen & K. Pringle (red.): *At forstå det sociale – sociologi og socialt arbejde*, København: Akademisk Forlag.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015): *Interview*, Hans Reitzel Forlag.
- Kompasset, 2016: <http://kompasset.rn.dk/> besøgt d. 24.05.16
- Krog, B. (2005): *Socialt arbejde på de sikrede institutioner: et kvalitativt studie af det sociale arbejde og dets vilkår i danske sikrede institutioner for unge kriminelle*. Aalborg universitetsforlag.
- Launsø, L., Olsen, L. & Rieper, O. (2011): *Forskning om og med mennesker – forskningstyper og forskningsmetoder i samfundsforskning*, Nyt Nordisk Forlag, 6. Udgave.
- Pedersen, J. B. (2013): *Ungdomssanktionen - Effektevaluering af styrkelse af sanktionen*, Justitsministeriets Forskningskontor.
- Rasmussen, L. K. (2005): *Ungdomssanktionen i kvalitativ belysning – ti unge og ni institutioner*, København, Socialforskningsinstituttet.
- Retsinformation (2016): <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=172754>, besøgt d. 17.04.16.
- Storgaard, A. (2007): *Ungdomssanktionen – en straf i forklædning*, I: Møller-Sørensen, A., Storgaard, A., Toftegaard, G. N (Red.): *Jurist uden omsvøb – festskrift til Gorm Toftegaard Nielsen*, 1. udgave, 1. Oplag. Christian Eljers' forlag.
- Servicestyrelsen (2008): *Håndbog om ungdomssanktionen*, Schultz Grafisk 1. Oplag.
- Servicestyrelsen (2009): *Evaluering af forstærket indsats over for unge på sikrede institutioner. 12-14-årige på sikrede institutioner og anvendelsen af særligt sikrede afdelinger*. Odense.
- Thomsen, S. A., Sørensen, M. L. & Rasmussen, L. K. (2003): *Ungdomssanktionen på vej*, København, Socialforskningsinstituttet.

BILAG

BILAG 1: INTERVIEWGUIDES

Se vedhæftet

BILAG 2: MENINGSKONDENSERING

Se vedhæftet

BILAG 3: INTERVIEW INFORMANT 1

Se vedhæftet

BILAG 4: INTERVIEW INFORMANT 2

Se vedhæftet

BILAG 5: INTERVIEW INFORMANT 3

Se vedhæftet

BILAG 6: INTERVIEW INFORMANT 4

Se vedhæftet